

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΕ' | ΤΕΥΧ. Α' | ΑΘΗΝΑΙ, Ι. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14, Τ. 140-ΤΗΛ. 718-308 | 1 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1978 | ΑΡΙΘ. 17

ΕΠΙ ΤΗ, ΚΟΙΜΗΣΕΙ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

1. Κατὰ τὸν Ἀλεξανδρινὸν σοφὸν Ὁριγένην (185-254) «ἐορτὴ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ τὸ τὰ δέοντα πράττειν» (Κατὰ Κέλσου 8,21). Καὶ ἡ ἐορτὴ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἀποτελεῖ διὰ πάντα ὀρθόδοξον χριστιανὸν μοναδικὴν εὐκαιρίαν ἀντλήσεως πολλῶν σωτηρίων διδαγμάτων. Μένουμεν ἐν πρώτοις ἐκστατικοὶ καὶ διαποροῦντες πρὸ τοῦ παραδόξου θαύματος! Ἡ Θεοτόκος, ἡ τὸν τῆς ζωῆς δοτῆρα γεννήσασα, κείτεται νεκρὰ καὶ ἄφωνος, ἀλλ' ἐπὶ μικρὸν. Ἡ Θεοδόχος ἀδύνατον ἦτο νὰ κρατηθῆ ἐν τῇ γῆ. Ἡ τὸν ἄφθαρτον τεκοῦσα, ἀδύνατον ἦτο νὰ τεθῆ ἐν σαρκὶ ὑπὸ τὴν γῆν, ἵνα φθαρῆ. Αἱ ὑπέρταται οὐράνιαι δυνάμεις, τῇ τοῦ Θεοῦ καὶ Θεοῦ τῆς ἐντολῆς, ἀναλαμβάνουσιν ὡς συνοδοὶ τὸ πανάχραντον σῶμα τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Ἡ ἀειπαρθένος μεθίσταται ἐκ τῶν ἐπιγείων εἰς τὰ ἐπουράνια! Εἰσέρχεται ἐν πνεύματι εἰς τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ, ἐνθα ἐν ἀγαλλιάσει ὑποδέχονται τὴν Θεοτόκον αἱ ἀρχαγγελικαὶ δυνάμεις, οἱ μάρτυρες καὶ ὅλη ἡ χορεία τῶν ἐνδόξων προφητῶν καὶ τῶν ἁγίων ψυχῶν. Ὁ ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς Θεοτόκου Μητρός Του ἀνατραφεὶς ἐνανθρωπήσας Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἔχει ἔτοιμον τὸν θρόνον τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ἀφθάρτου δόξης τῆς μακαρίας Μητρός Του! Παράδοξον τὸ θαῦμα καὶ μέγα τὸ μυστήριον. Ἄλλ' ἡ ζωντανὴ πίστις τῶν ἐν Χριστῷ ζώντων χριστιανῶν, ἀποδέχεται ἀσυζητητὶ τὸ θαῦμα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ μυστηρίου, ὡς λογικὴν συνέπειαν καὶ ἐπίστεψιν τῆς δι' αὐτῆς σαρκώσεως τοῦ Θείου Λόγου.

2. Καὶ τιμᾷ καὶ δοξάζει ἐν κατανύξει βαθεῖα τὴν Θεομήτορα. Καὶ πιστεύει ὅτι αὐτὴ κοιμηθεῖσα καὶ μεταστᾶσα ἐκ τῶν ἐπιγείων εἰς τὰ ἐπουράνια κατέστη κλίμαξ, διὰ τῆς ὁποίας οἱ πιστοὶ ἀνάγονται εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀπέβη ἡ μεσίτρια ἡμῶν πρὸς τὸν φιλόανθρωπον Θεὸν καὶ ἡ ὑπέρμαχος στρατηγὸς διὰ τῆς ὁποίας «ἐγείρονται τρόπαια καὶ ἐχθροὶ καταπίπτουσι». Πάντες οἱ πιστοὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ καταφεύγομεν εἰς τὴν Παναγίαν Παρθένον, ἵνα μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ Υἱῷ Τῆς καὶ Θεῷ ἡμῶν, ἐκζητοῦσα τὴν συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Εἰς αὐτὴν καταφεύγομεν καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐξωθεν καὶ ἔσωθεν κινδύνων καὶ ἀναταραχῶν. Εἰς τὴν μεσίτριαν Θεοτόκον προσφεύγομεν, ἵνα μᾶς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ ἀσθεῖας καὶ θανατηφόρους ἐπιδημίας. Αὐτὴν ἱκετεύομεν ἐν καιρῷ τῶν θλίψεων μας, ἵνα χορῆσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἡρεμίαν καὶ τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ μᾶς δωρίσῃ παρέχουσα τὴν «πάντα ὑπερέχουσαν» θεῖαν εἰρήνην. Εἰς τὴν μακαρίαν Παρθένον προστρέχομεν πάντες οἱ πιστοὶ ὀρθόδοξοι Ἕλληνες, ἵνα παρακαλέσωμεν αὐτὴν ὑπὲρ τῶν οἰκείων καὶ προσφιλῶν μας προσώπων, ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ ἀδελφῶν χριστιανῶν ὅπουδήποτε γῆς.

★

3. Δυσθεώρητος εἶναι ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα τῆς Παναγίας Παρθένου. Ἄλλ' ὄχι καὶ ἀνεξήγητος διὰ τὸν πιστὸν χριστιανόν. Ὁ πιστεύων εἰς τὸ μέγα μυστήριον τῆς ἐναν-

θρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀδύνατον ν' ἀρνηθῆ καὶ πάντα τὰ τὴν Θεοδόχον ἀγνὴν Παρθένον περιβάλλοντα τὸ πρόσωπόν της μυστήρια. Ὁ τόκος αὐτῆς, μυστήριον ἢ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἀφιέρωσις αὐτῆς, ἐπίσης μυστήριον ἢ μνηστεία αὐτῆς, ὁμοίως μυστήριον ἢ σύλληψις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, μυστήριον ἢ ἀγνότης καὶ ἢ παρθενία αὐτῆς, μυστήριον ἢ Γέννησις τοῦ Θεανθρώπου δι' αὐτῆς, μέγα μυστήριον ἢ μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Υἱοῦ Της καὶ Θεοῦ ἡμῶν διαφύλαξις τῆς παρθενίας, μυστήριον ἢ καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῆς ἀφανὴς παρουσία, ἐπίσης μυστήριον ἢ μὴ διακηρύξις τοῦ ἐν αὐτῇ καὶ δι' αὐτῆς ἀρχαγγελικοῦ μηνύματος τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεανθρώπου, μυστήριον καὶ ἢ κοίμησις αὐτῆς μέγα μυστήριον! Πῶς ἐρμηνεύονται πάντα τὰ μυστήρια ταῦτα καὶ ποῖα ἢ αἰτία τῶν μυστηρίων τούτων, ποῖα δὲ ἢ πηγὴ, ἐξ ἧς καὶ τὰ μυστήρια ἀπέρρευσαν καὶ ἢ ἀνεκφραστος τιμὴ καὶ ἢ ἀσύλληπτος δόξα, ἢ συνοδευοῦσα αἰωνίως καὶ ἀτελευτήτως τὴν πτωχὴν κόρη τῆς Ναζαρέτ, τὴν Παρθένον Μαρίαν; Τὴν δίδουσαν τὴν εὐλογον ἀπάντησιν εἰς πάσας ταύτας τὰς ἀπορίας μου ἀναζητήσας, ἀνεῦρον εἰς τὴν ἀρετὴν τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. Τὴν ἀρετὴν ἐκείνην, ἣ τις ἀποτελεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέρμα πασῶν τῶν ἄλλων ἀρετῶν, τὴν ταπεινώσιν!

4. Δόξαν, τιμὴν καὶ μακαριότητα ἀφθιτον καὶ ἀίδιον ἀπέκτησεν ἢ ἀγνὴ Παρθένος, ἢ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἀπέκτησε τὴν δόξαν ταύτην, ἀκριβῶς λόγῳ τῆς δυσπεριγράπτου ταπεινώσεως Της. Μελετῶν κανεὶς τὰς ἀναγινωσκομένας περικοπὰς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ ἱεροῦ Ἀποστόλου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἀντιλαμβάνεται παρευθὺς ὅτι ἢ κεντρικὴ ἰδέα ἀμφοτέρων τῶν εὐαγγελικῶν τούτων περικοπῶν εἶναι ἢ ταπεινώσις! Παραπέμπω ἀπλῶς πάντα εὐσεβῆ καὶ φιλομαθῆ χριστιανόν, ὅπως ἀναγνώσῃ τὰς δύο ταύτας περικοπὰς: Εὐαγγελίου Λουκ. 10,38-42 καὶ 11,27-28 καὶ Ἀποστ. Φιλιπ. 2,5-11. Εἰς τὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν ἄξιοι ἰδιαιτέρας σημειώσεως εἶναι οἱ λόγοι (Λουκ. 11,27-28): «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ

λέγειν αὐτὸν ταῦτα ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἢ κοιλία ἢ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὐς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦν γε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν». Μακαρίζεται ἢ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι ἔτεκε καὶ ἐθήλασεν Υἱὸν-Διδάσκαλον τῆς οἰκουμένης. Διδάσκαλον, ταπεινὸν καὶ εἰς ὕψιστον βαθμὸν πρωτυποῦντα τὴν ταπεινώσιν. Καὶ ἢ Μήτηρ Αὐτοῦ μακαρίζεται, ὡς ταπεινὸν φρόνημα ἔχουσα καὶ μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου.

5. Ἀλλὰ σαφέστερον καὶ καθαρώτερον ὁμιλεῖ ἢ ἀποστολικὴ περικοπὴ Φιλιπ. 2, 5-11. Ἄς ἐπιτραπῆ ἢ παράθεσις τῆς θεοπνεύστου ἀποστολικῆς περικοπῆς, ἢ παραινούσα καὶ διδάσκουσα πάντα πιστὸν τὴν ταπεινώσιν, ὡς ταύτην ἐνεσάρκωσε καὶ προετύπωσεν ὁ Θεάνθρωπος. Λέγει λοιπὸν ὁ θεῖος Παῦλος: «Τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· καὶ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσῃται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς». Ἡ ταπεινώσις λοιπὸν εἶναι καὶ ἢ γενεσιουργὸς πηγὴ τῆς δόξης!

★

6. Διερωτᾶται τις· ἄρα γε δὲν ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι ἀγναὶ παρθένοι τῆς ἐποχῆς τῆς Παρθένου Μαρίας; Δὲν ὑπῆρχον καὶ ἄλλαι εὐσεβεῖς καὶ ἀγναὶ κόραι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην; Λογικὸν εἶναι νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἀσφαλῶς ὑπῆρχον. Ἀλλ' ἢ ὑπὲρ πάσας διακρινόμενη ὄχι μόνον διὰ τὴν εὐσεβειάν της· οὔτε μόνον διὰ τὴν ἀγνότητά της· οὔτε ἐκ τοῦ ὅτι καὶ μόνον «ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβὶδ» κατήγετο· διότι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διέκρινεν ὑπὲρ πάσας τὰς λοιπὰς ἀγνάς παρθένας τῆς

ἐποχῆς τῆς τὴν Θεομήτορα ἦτο ἡ τ α π ε ί ν ω σ ι ς! "Ὅταν ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ εὐαγγελίζεται εἰς τὴν ἀγνὴν Παρθένον ὅτι εὔρε χάριν παρὰ τῷ Θεῷ καὶ ὅτι αὕτη θὰ γεννήσῃ τὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου, θορυβεῖται μὲν, ἀλλὰ δὲν ἀπιστεῖ, οὔτε ὑπερηφανεύεται. Κλίνει ἐν ταπεινώσει τὴν κεφαλὴν καὶ ἐν ταπεινώσει ἀποκρίνεται: «Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου» (Λουκ. 1, 38)! Δὲν διαλαλεῖ τὴν θαυμασίαν ἐμφάνισιν τοῦ ἀρχαγγέλου, ἀλλὰ κρύπτει τὸ θεῖον ἄγγελμα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐκ ταπεινώσεως! Ἀκόμη καὶ ὁ μνήστωρ Ἰωσήφ ἠγνώνει τὸ ἐν αὐτῇ κυοφορούμενον καὶ μόνον ὅταν ἐτέχθη ὁ Σωτῆρ καὶ ἐβεβαιώθη ἐν ὄνειρῳ ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ὅτι τὸ τεχθὲν παιδίον, θελήματι Θεοῦ ἐγεννήθη καὶ ὑπὲρ τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ ὅτι ὤφειλε νὰ προστατεύσῃ αὐτό, τότε μόνον ἐγνώρισε τὸ μέγα μυστήριον, τὸ ὑπὸ τῆς ταπεινῆς Παρθένου ἄχρι τότε ἐγκρυπτόμενον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὅταν ἡ συγγενὴς τῆς Παρθένου Μαρίας Ἐλισάβετ ἀνεφώνησεν ἐν ἀγαλλιάσει «Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναίξιν καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου», ἡ Παρθένος Μαρία ἀπήντησεν ἐν ταπεινώσει βαθείᾳ: «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρι μου, ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν τ α π ε ί ν ω σ ι ν τῆς δούλης αὐτοῦ» (Λουκ. 1, 42 καὶ 46)!

7. Ἴδου διατὶ καὶ ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ ἀρχαγγέλου «κεχαριτωμένη». Ἴδου διατὶ ἡ ἀφανὴς κόρη τῆς Ναζαρέτ ἐτιμήθη καὶ ἐδοξάσθη καὶ ἀνεδείχθη τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καὶ ἐνδοξοτέρα τῶν Σεραφείμ. Διὰ τὴν τ α π ε ί ν ω σ ι ν τῆς! Ἴδου διατὶ καὶ πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῶν χριστιανῶν ὑμνοῦσι καὶ δοξάζουσιν αὐτὴν ὡς τὴν «κεχαριτωμένην» ἀειπαρθένον Θεοτόκον· ὡς τὴν βασίλισσα τῶν οὐρανῶν, ὡς τὸ καύχημα τῶν γυναικῶν, ὡς τὸ ἐγκαλλώπισμα τῶν ἀγγέλων, ὡς τῶν μητέρων τὴν δόξαν, ὡς τῶν παρθένων τὸ ἀγλάισμα, ὡς τὴν προστασίαν πάντων τῶν ἀνθρώπων. Μόνη λοιπὸν μεταξὺ ὄλων τῶν γυναικῶν ἡ Παναγία Παρθένος ὑπερετιμήθη καὶ ὑπερεδοξάσθη ὑπὸ τοῦ καρδιογνώστου Κυρίου, διὰ τὴν τ α π ε ί ν ω σ ι ν τῆς, διὰ τὴν ἀγνότητά τῆς, διὰ τὴν ἀγιότητά τῆς, διὰ τὴν ἀνεπίδεικτον

ἀρετὴν τῆς, τὴν ἀρετὴν τῆς ταπεινώσεως, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν συνισταμένην πασῶν τῶν ἀρετῶν, τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ τέλος τοῦ κατὰ Θεὸν βιοῦντος ἀνθρώπου.

8. Ἔστω καὶ δι' ἡμᾶς ἡ ἀειπαρθένος Θεοτόκος τὸ αἰώνιον παράδειγμα ταπεινώσεως. Τ α π ε ί ν ω σ ι ς! Ἡ ὑψίστη τῶν ἀρετῶν! Καὶ διερωτᾶται τις. Διατὶ ἡ ἀρετὴ αὕτη πρέπει νὰ διαπνέῃ τὸν ἔσω κόσμον τοῦ ἀνθρώπου, παντὸς ἀνθρώπου; Διατὶ κολούμεθα πάντες οἱ ἄνθρωποι, οἱ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οἱ δυνατοὶ κατὰ κόσμον, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐθνῶν, οἱ εὐγενεῖς ἐκ καταγωγῆς, ἵνα μὴ καυχώμεθα διὰ τὰ τυχόν προσόντα ταῦτα, τὰ προσωρινὰ καὶ ἐπίγεια; Διατὶ πᾶς εὐσεβὴς χριστιανός, ὑπὲρ πάντα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καλεῖται ὑπὸ τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἰς ἀπόκτησιν τοῦ ταπεινοῦ φρονήματος; Ἀπλούστατα, διότι ἡ τ α π ε ί ν ω σ ι ς ἐμπεριέχει ὅλην τὴν περὶ τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου Ἀλήθειαν. Πάντα τὰ ὑλικά ἀγαθὰ ἀποτελοῦν («δωρήματα») τῆς ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ, τῆς σοφίας καὶ τῆς παντοδυναμίας Αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν δεχόμενος τὰ παρὰ Θεοῦ «δωρήματα» πνευματικὰ καὶ ὑλικά, καλεῖται ὡς καλὸς οἰκονόμος νὰ χρησιμοποιήσῃ ταῦτα ἐπ' ἀγαθῷ ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ πλησίον, ἀναγνωρίζων ἐν τ α π ε ί ν ω σ ε ι τὸν δοτῆρα καὶ χορηγὸν παντὸς ἀγαθοῦ. Διὸ καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐντέλλεται εἰς ἡμᾶς: «Μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ, καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ, ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος, συνίειν καὶ γινώσκειν τὸν Κύριον καὶ ποιεῖν κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς» (Α' Βασιλ. 2,10 καὶ Ἱερ. 9,23). Ἴδου τὸ μέγα δίδαγμα, τὸ ὁποῖον οἱ πιστοὶ δυνάμεθα νὰ καρπωθῶμεν ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς ὁποίας τὴν Κοίμησιν πανηγυρίζομεν ἐν κατανύξει τὴν 15 Αὐγούστου. Τὸ νὰ ἀποδείξωμεν ἀληθῆ τὴν ρῆσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρὸς Ὠριγένους, ὅτι δηλ. ἐορτάζοντες τὴν Κοίμησιν, πράττομεν καὶ τὰ «δέοντα», ἦτοι τὰ κατὰ Χριστὸν διδασκόμενα καὶ προτυπούμενα. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, ἕγγαμοι καὶ ἄγαμοι παρθένοι, ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας, φυλῆς,

Θ Ε Ο Λ Ο Γ Ι Κ Α Ι Α Π Ο Ψ Ε Ι Σ

Ε Π Ι Τ Η Σ Χ Ε Ι Ρ Ο Τ Ο Ν Ι Α Σ Τ Ω Ν Γ Υ Ν Α Ι Κ Ω Ν *

Ὡς ὑπόβαθρον τοῦ ὑπομνήματος τούτου προτίθενται θέσεις τινές αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται ὡς διαλευκάνουσαι τὴν Ὁρθόδοξον θέσιν ἐν τῇ συζητήσει μετὰ τῶν Ἀγγλικανῶν τοῦ θέματος τῆς χειροτονίας τῶν Γυναικῶν εἰς Πρεσβυτέρους καὶ Ἐπισκόπους.

Π ρ ῶ τ ο γ . Ἡ θεωρία ἢ συχνότατα διατυπωμένη ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ οἱ Διάδοχοι αὐτῶν ἐπηρεάσθησαν ἐκ τοῦ ἔθους τῆς ἐποχῆς τῶν εἰς τὴν μὴ ἔνταξιν τῶν Γυναικῶν εἰς τὴν Λειτουργικὴν Ἱερωσύνην εἶναι ἀπαράδεκτος ὡς ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ ἡ Ἱερά Παράδοσις, ὡς θὰ εἰδῶμεν, μαρτυροῦν.

* Ὑπόμνημα τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θουατῆρων καὶ Μ. Βρετανίας Ἀθηνάγορου πρὸς τὰ Μέλη τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ἀγγλικανῶν καὶ Ὁρθοδόξων κατὰ τὴν Συνεδρίαν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης τῆς Ἀγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Ἰουλίου 12-19, 1978.

γένους, κοινωνικῆς τάξεως ἢ πνευματικῆς διακρίσεως, πλούσιοι ἢ πτωχοί, ὑγιεῖς ἢ ἀσθενεῖς, ἀξιωματοῦχοι ἢ δοῦλοι, τότε καὶ μόνον γινόμεθα ἴσοι ἐναντι τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἔχωμεν νὰ ἐπιδείξωμεν τὴν ὑψίστην τῶν ἀρετῶν, τὴν **τ α π ε ἰ ν ῶ σ ι ν**! Ὁ Χριστὸς γενόμενος ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν ἄχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ! Ἡ ἀειπάρθενος Μαρία ἐταπείνωσεν ἑαυτήν, ὑποταγεῖσα εἰς τὴν θεῖαν βούλησιν. Διὸ καὶ ἐδοξάσθη. Μόνον διὰ τῆς ἀρετῆς τῆς **τ α π ε ἰ ν ῶ σ ε ω ς** δυνάμεθα οἱ χριστιανοὶ νὰ τύχωμεν καὶ ἡμεῖς τῆς μακαρίας δόξης καὶ τιμῆς παρὰ τοῦ δικαιοκρίτου Χριστοῦ, καὶ διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Παναγίας Παρθένου, ταπεινοφρονοῦντες, νὰ τιμηθῶμεν διὰ τῆς παρὰ Θεοῦ τιμῆς καὶ δόξης ἐν τῇ κοιμῆσει καὶ ἡμῶν, τῇ ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου ἐκδημία ἡμῶν ἐκ τοῦ κόσμου.

9. Ἄς ψάλλωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Θεοῦ ὑμνωδοῦ ἐν κατανύξει βαθείᾳ καὶ ἐν ταπεινώσει τὸν ὕμνον ἐπὶ τῇ **Κ ο ι μ ῆ σ ε ι** τῆς Θεοτόκου, μακαρίζοντες τὴν ἀγνήν τοῦ Κυρίου μας Μητέρα διὰ τὴν **τ α π ε ἰ**

Δ ε ὑ τ ε ρ ο γ . Ἡ ἰδέα ὅτι αἱ θεολογικαὶ κατευθύνσεις καὶ οἱ μεμονωμένως ἀποφασισθέντες νεωτερισμοὶ ὑπὸ Χριστιανικῶν Κοινοτήτων εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς καθοδηγίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ὄχι ἀπλῶς ἀπαράδεκτος, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος πρόθεσις δυναμένη νὰ διαστρεβλώσῃ τὴν Χριστιανικὴν Παράδοσιν καὶ νὰ προκαλέσῃ διαφωνίας καὶ νέα σχίσματα.

Τ ρ ῖ τ ο γ . Ἡ Γυναικεία φύσις δὲν εἶναι διὰ τοὺς Χριστιανούς κατωτέρα τῆς φύσεως τοῦ ἀνδρός, διότι ἀμφότερα τὰ γένη ἀποτελοῦν τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφήν ἐδημιουργήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Αὐτοῦ. Ἡ ἰδιότης ὅμως αὐτῆ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐναντι τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καθηκόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν Χριστιανικὴν Κοινότητα καὶ τὸν κόσμον δὲν αἰρεῖ τὴν διαφορότητα τοῦ γένους, δι' αὐτὸ καὶ δὲν δημιουργεῖ σύγχυσιν μήτε ἀδικίαν ἐντὸς τῶν Μελῶν τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, διότι ἕκαστον μέλος ὠρίσθη φύσει καὶ θέσει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ προσφέρῃ λειτουργίαν, εἰς παραγωγὴν τοῦ

ν ῶ σ ι ν αὐτῆς καὶ διὰ τὴν δόξαν, τὴν ὁποῖαν ἔκτοτε ἀπολαμβάνει, ὡς Βασίλισσα, μεσιτεύουσα καὶ πρεσβεύουσα καὶ ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐν ταπεινώσει ἄς ἀναπέμψωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν θεῖον ὕμνον:

«Τὴν πάνσεπτόν σου **Κ ο ἰ μ ῆ σ ι ν**, Παναγία Παρθένε, ἀγνή, τῶν ἀγγέλων τὰ πλήθη ἐν οὐρανῷ καὶ ἀνθρώπων τὸ γένος ἐπὶ τῆς γῆς μακαρίζομεν· ὅτι Μήτηρ γέγονας τοῦ ποιητοῦ τῶν ἀπάντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸν ἱκετεύουσα ὑπὲρ ἡμῶν μὴ παύσῃ δεόμεθι, τῶν εἰς σὲ μετὰ Θεὸν τὰς ἐλπίδας θεμένων, Θεοτόκε πανύμνητε καὶ ἀπειρόγαμε!»

(ἐκ τῶν ἀποστίχων τῆς Κοιμῆσεως)

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἀκαδημαϊκός

δλου σώματος, ανάλογοι της θέσεως και της φύσεως αὐτοῦ.

Κατόπιν τῶν προϋποθέσεων τούτων ἀκολουθεῖ ἀπλουστάτη ἐκθεσις τοῦ ζητήματος τῆς χειροτονίας τῶν Γυναικῶν πρὸς συζήτησιν.

★

Τὸ 1975 ἡ Γενικὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας ἐδήλωσεν ὅτι δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ὑπαρξίν θεολογικῶν ἐμποδίων διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν Γυναικῶν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Πρεσβυτέρου. Ἡ Α. Χάρις ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας Donald Coggan ἐπὶ τῇ θάσει τῆς γνωμοδοτήσεως ταύτης εἰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Α. τὸν Πάπαν τῆς Ρώμης Παῦλον τὸν βον καὶ τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριον τὸν Α', προσέθεσεν ὅτι ἐντὸς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν ἀναπτύσσεται μὲ ταχὺν ῥυθμὸν ἡ γνώμη ὅτι «δὲν ὑπάρχουν κατ' ἀρχὴν θεμελιώδεις ἀντιρρήσεις» διὰ τὴν χειροτονίαν τῶν Γυναικῶν. Πλὴν ὁμῶς ὡς παρετήρησεν ὁ Ἀγγλικανὸς Ἱερεὺς Dr. E. L. Mascall, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δὲν ἀνέφερε «τὴν ὑπαρξίν ἀρκετοῦ θάρους πεποιοθήσεων ἀντιτιθεμένων εἰς τὸ ζήτημα».

Παρομοίαν ἰδέαν εἶχαν ἴσως ὅπ' ὄψιν καὶ ἡ ἐπίσημος ἀπόφασις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς Προτεσταντικῆς Ἐπισκοπιατικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία τὸν Αὐγούστον τοῦ 1976 εἰς τὴν Μιννεάπολιν ἐφήφισεν, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Coggan ὅτι δύνανται αἱ Γυναῖκες νὰ χειροτονοῦνται Ἱερεῖς καὶ Ἐπίσκοποι διὰ τὴν διακονίαν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Κοινωνίας. Βεβαίως ἐγνωρίζαν οἱ ψηφίσαντες εἰς τὴν Μιννεάπολιν τὴν ὑπαρξίν σχίσματος καὶ τὸν ἀριθμὸν 35 Ἐπισκόπων οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν Ἐπίσκοπον Robert Terwillinger διεκήρυξαν «ὅτι ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἦτο θεολογικῶς ἀνίκανος νὰ ἀχθῆ εἰς τισαύτην ἀπόφασιν καὶ τὴν ὁποίαν δὲν ἀναγνωρίζουν»¹.

Οἱ Πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς καὶ ὁ Πάπας τῆς Δύσεως ἐπὶ τῇ θάσει τῆς πράξεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς μακραίωνος ἐμπειρίας τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀπήντησαν ἐπὶ τοῦ ζητήματος ὅτι ἡ χειροτονία τῶν Γυναικῶν δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν πράξιν τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι σήμερον².

1. AO1-3DD 143. GS Misc 53, σελὶς 3-8. Church Times, December 17 1976, σελ. 12.

2. Ὁμιλία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τῆς Α.Χ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Καντουαρίας Donald Coggan, Μαΐου 1 1977. Pilgrim for Unity. S.P.C.K. London 1977. Declaration on the question on the Admission of Women to the Ministerial Priesthood. Vatican City 1976.

Ἡ γνώμη αὕτη τῶν ἀρχηγῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως δὲν ἔχει σχέσιν μὲ τὴν θετικὴν ἢ ἀρνητικὴν κοινωνιολογικὴν καὶ ψυχολογικὴν ἐπιχειρηματολογίαν ἢ καὶ μὲ τὴν ἀντίληψιν τινῶν ὅτι αἱ Γυναῖκες εἶναι κατώτεροι τῶν ἀνδρῶν, μῆτε συνδέεται μὲ τὴν ἀπαράδεκτον ἰδέαν ὅτι ἡ φύσις τῆς Γυναίκος εἶναι ἀκατάλληλος διὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς Λειτουργικῆς Ἱερωσύνης καὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ Ὑπουργήματος. Ἡ Θέσις τῆς Γυναίκος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Παναγίας Μητρὸς τοῦ Χριστοῦ ἡ γυναικεία φύσις ἐφθασεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς τελειότητος ὑπερβάσα κάθε δημιουργημένην φύσιν ἢ ὡς φάλλει ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Ὑμνωδὸς ὅτι εἶναι «ἀνωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων»³. Φαίνεται ἐπίσης εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν Γυναικῶν εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἱσαποστόλων, εἰς τὴν τάξιν τῶν χαρισματούχων προφητῶν Γυναικῶν, τῶν Ὁσίων, τῶν Ἡσυχαστριῶν καὶ Μαρτύρων⁴.

Διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡ Κοινωνιολογικὴ μορφή τοῦ ζητήματος ἡ φαινομένη εἰς τὴν ἀδικίαν τῆς διαφορᾶς ἀμοιότητος καὶ εἰς τὸν ἀποκλεισμόν τῶν Γυναικῶν ἀπὸ θέσεις πολιτικᾶς καὶ τὰς ἄλλας ἐπιδόσεις τῆς προόδου, εἶναι ἀπαράδεκτος. Ἄλλως τε τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος παρὰ τὸ ἔθος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ τὰς περὶ Γυναίκος θρησκευτικᾶς καὶ κοινωνικᾶς ἀντιλήψεις, ἀνεγνώρισε τὴν γυναῖκα ἐλευθέραν, ὑποχρεώνει τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς τὰς γυναῖκας κατὰ τὸ φυσικὸν μέτρον δικαιώματα ἰσότητος πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ τὴν δικαίαν τοποθέτησιν αὐτῆς εἰς τὰ ἔργα τῆς κοινωνικῆς εὐποιίας, τῆς παιδείας, τῆς Ἱεραποστολῆς, τῆς ἀνατροφῆς τῆς Νεολαίας ἐπὶ τῆς ὁποίας ἀνέκαθεν ἐπιδραῖ ἡ γυναῖκα εὐεργετικῶς διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς πνευματικῆς υγείας τῆς κοινωνίας.

Τὴν Χριστιανικὴν ταύτην διδασκαλίαν εὐρίσκομεν διατυπωμένην μὲ πολλὴν σαφήνειαν εἰς τὰς Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Εἰς τὴν πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολὴν (3, 28) τοποθετεῖ τὴν Γυναῖκα εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ἔχει θέσιν κάθε βαπτισμένος ἀνὴρ ἢ γυνή καὶ κάθε πιστὸς ἄνθρωπος ἀδιακρίτως θέσεως, χρώματος καὶ φυλῆς, διότι ἡ σωτηρία τὴν ὁποίαν ἐξασφαλίζει ὁ Χριστὸς διὰ τοῦ βαπτισματος εἰς τὰ μέλη τοῦ Σώματος Αὐτοῦ περιλαμβάνει τοὺς πάντας ἀδιακρίτως γένους, φυλῆς καὶ καταστάσεως.

Εἶναι ἐπομένως σαφὴς ἡ θέσις τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας εἰς τὸ ζήτημα τῆς Γυναίκος, ὥστε νὰ μὴ χρειάζονται περισσότεροι σκέψεις πρὸς ἀνάλυσιν τοῦ ζητήματος, ἀφοῦ ἐπὶ εἴκοσι αἰώνας ἡ διδασκαλία αὕτη κηρύττεται ὑπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, τόσον μὲ τὴν ἀνάδειξιν Γυναικῶν εἰς τὴν τάξιν Διακονισσῶν καὶ εἰς τὸν κατάλογον τῶν Ἀγίων, ὅσον καὶ μὲ τὴν ἀναγνώρισιν ἰσοτιμίας ἀλλὰ καὶ

3. Κανὼν Κυριακῆς Θωμᾶ, ὠδὴ 9η.

4. Ἱσαπόστολοι Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Ἁγία Ἐλένη, ἡ Ἁγία Θέκλα.

τήν αυστηρότητα επί της διακρίσεως της γυναικειάς και της ανδρικής φύσεως.

★

Το ζήτημα όμως το οποίο εγείρει η δήλωση ότι δεν υπάρχουν θεολογικά εμπόδια δια την χειροτονία των Γυναικών προκαλεί τους Χριστιανούς να σκεφθούν αν η Έκκλησία επί εΐκοσι αιώνας, διατηρήσασα την Ίερωσύνην εις την τάξιν των ανδρών, έκαμε λάθος ή και άδικίαν. Έκτός της επισήμου γνώμης της Γενικής Συνόδου της Έκκλησίας της Άγγλιας, εις το ζήτημα τούτο έχομεν και προσωπικάς γνώμας γνωστών Θεολόγων της Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας ως είναι οί Ίερείς Karl Rahner, Hans Küng και άλλοι. Ίδίως ο Πατήρ Rahner παρατηρεί: «Η πράξις της Καθολικής Έκκλησίας να μη χειροτονή γυναίκας εις Ίερείς δεν έχει δεσμευτικόν θεολογικόν χαρακτήρα... ή πράξις αυτή δεν είναι δόγμα. Είναι καθαρώς και άπλώς βασισμένη επί ανθρωπίνης και ιστορικής σκέψεως, ή οποία έχει κύρος, ιδίως εις το παρελθόντος τας πολιτιστικάς και κοινωνικάς συνθήκας αί όποίαι σήμεραν ταχύτατα αλλάζουν»⁵.

Άνέμενε λοιπόν, κατά τον Πατέρα Rahner, ή Χριστιανική Άποκάλυψις νέον δόγμα Έκκλησιαστικόν δια να συμπληρωθή; Η βουλή του Θεού εις την άποστολήν και την ενσάρκωσιν του αιωνίου Λόγου εις Υιόν του ανθρώπου έχει ανάγκην δογματικής βάσεως δια να γίνη δεκτή και δια να συνεχισθή εις την Ίερωσύνην των Χριστιανών; Πολύ περίεργον και άδαθήν πράγματι σκέψιν διετύπωσεν ο Πατήρ Karl Rahner παρ' όλην την θεολογικήν του βαθύτητα και γονιμότητα.

Έπίσης ο εύφημος γνωστός Ίερεύς Y. Koeniggar έγνωμοδότησεν ότι προτιμά την χειροτονίαν των Γυναικών εις Διακονίσσας, διστάζει όμως να αναγνωρίση την δυνατότητα της χειροτονίας των Γυναικών εις Ίερείς διότι «Δέν είναι έξ ολοκλήρου βέβαιον ότι ο αποκλεισμός των Γυναικών βασίζεται επί του θείου Νόμου. Άφ' ετέρου όμως θα έδεχόμεν την χειροτονίαν των Γυναικών εις Διακονίσσας»⁶.

Όμιλών ο Σεβ. Καρδινάλιος Jean Willibrands, Πρόεδρος της έν τή Βατικανή Γραμματείας επί της ενότητος των Χριστιανών, εις την Κωνσταντινούπολιν, τον Νοέμβριον του 1977, κατά την επίσκεψιν Παπικής Άντιπροσωπείας επί τή Θρονική έορτή του Οικουμενικού Πατριάρχου, ανέφερε τά κάτωθι ως πρός το ζήτημα του Διαλόγου μεταξύ Ρωμαιοκαθολικής και της Άγγλικανικής Έκκλησίας: «Δημιουργείται τώρα πρόβλημα με το ανακώφαν θέμα της χειροτονίας των Γυναικών. Διό και συνεστήθη

μία ad hoc Έπιτροπή ήτις μέλλει να εξετάση το θέμα της χειροτονίας των Γυναικών. Καίτοι οί Άγγλικανοί έδήλωσαν ότι το θέμα της χειροτονίας των Γυναικών δεν άλλοισι το περί Ίερωσύνης κεφάλαιον του μεταξύ Ρωμαιοκαθολικών και Άγγλικανών υπογραφέντος κειμένου, έν τούτοις ή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία δεν έπαυσε να έχη τας έαυτής επιφυλάξεις. Βεβαίως το θέμα τούτο έχει και την εδεργετικήν του όψιν ότι έδόθη ή εύκαιρία εις τους Άγγλικανούς να αναλύσουν εκτενέστερον τας περι Ίερωσύνης άπόψεις αυτών. Βασικόν πάντως είναι ότι ή χειροτονία είναι μυστήριο το όποιον συνεστήθη από αυτόν τον Κύριον και ουδείς δύναται να άμφισβητήση τούτο κυρίως δε το σημείον ότι Ουτός εις Γυναίκα δεν ένεπιστεύθη την χάριν της Ίερωσύνης. Το γεγονός άλλως τε ότι έ τελών ως έκπροσωπών τον Κύριον, Όστις δια το έργο του, ως έλέχθη, εξέλεξαι μόνον άνδρας ως τυγχάνουν οί Άπόστολοι και ουχι Γυναίκα, ως έχρησιμοποίησεν Ουτός μόνον εις άλλους τομείς, άποδεικνύει ότι το όλον θέμα έχει Βιβλικοδογματικήν βάση και δεν είναι τόσο άπλοον ως έμφανίζεται υπό των Άγγλικανών»⁷.

★

Αί γνώμαι λοιπόν αύται τόσο η επίσημος των Άγγλικανών, όσο και αί προσωπικάς των Ρωμαιοκαθολικών Κληρικών προκαλούν έρωτήματα. Επί τή βάσει ποιων κριτηρίων αναγνωρίζεται ή έλλειψις θεολογικών εμποδίων δια την χειροτονίαν των Γυναικών και την ένταξιν αυτών εις την Λειτουργικήν Ίερωσύνην; Ποίαι είναι αί θεολογικά Πηγαί εις τας όποι- ας δεν διακρίνονται εμπόδια δια τιαύτην άπόφασιν, άπουσιάζουσαν από την πράξιν της Χριστιανικής Έκκλησίας επί εΐκοσι αιώνας;

Εις άπάντησιν των έρωτημάτων τούτων παρατηρούμεν ότι ή Χριστιανική Θεολογία έχει κριτήρια και πηγάς από τας όποι- ας άντλεί την διαμόρφωσιν αυτής και τας θεωρητικάς και διωματικάς θέσεις της Χριστιανικής διδασκαλίας. Δι' αυτό ή Θεολογία των Χριστιανών, λόγω της αθθεντίας των πηγών τούτων, δεν είναι δυνατόν να καταστή άφηρημένη, μήτε κενή Σημαντική θεωρία, ή άπλή έρευνα ένοιών και όρων συσχετιζουσα κατηγορίας μεταφυσικάς. Δι' αυτό και δεν εξέπεσεν ή Χριστιανική Θεολογία εις φαινομενολογίαν λογικών σχημάτων και λεκτικών μορφών, ανεξαρτήτων των άρχών της αληθείας και των πηγών της Άποκαλύψεως. Εάν τοιούτου είδους άφηρημένη και άπλώς θεωρητική θεολογία παρουσιάζει έλλειψιν εμποδίων δια την χειροτονίαν των Γυναικών ή την ύποστήριξιν άλλων θέσεων αντιπαραδοσιακών, τότε δυνάμεθα να παρατηρήσωμεν ότι τιαύτη θεολογία δεν έχει σχέσιν με την Χριστιανικήν θεολογίαν.

5. La Croix, 20 April 1974.

6. La Maison Dieu 103-106 1970. Views on the Ordination of Women, in origins N.C. Documentary Service, January 1977, σελ. 22.

7. Έκθεσις προς τον Οικουμενικόν Πατριάρχην υπό της επί του Διαλόγου μετά της Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας Έπιτροπής. Φανάριον, Δεκεμβρίου 17 1977, σελ. 27.

Και τούτο διότι ἡ Χριστιανικὴ Θεολογία δὲν εἶναι ἀπλῶς θεωρητικὴ ἑνασχόλησις, μῆτε καθαρὰ ἐννοιολογικὴ ἢ φιλοσοφικὴ ὑπόθεσις. Τοιαύτην θεολογίαν παρουσιάζουν αἱ ἀντιτριαδικαὶ θεωρίαι τοῦ μακαρίτου Paul Tillick πού ἐξισώνει τὸν Θεὸν μὲ τὰς περὶ Θεοῦ καὶ θείου ἰδέας καὶ μὲ τὴν κοσμοσυνείδησιν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἐν μέρει τὰς θέσεις αὐτοῦ συγγραφεῖς τῶν διδλίων «Christian Believing» καὶ «The myth of God incarned» αἱ σκέψεις τοῦ Ἀγγλικανοῦ Ἱερέως Καθηγητοῦ Maurice Wiles ἔχι ὀλίγον δὲ ὑποστηρίζουν καὶ αἱ ἀπόψεις τοῦ μακαρίτου Ἐπισκόπου Darham Ian Ramsey.

Ἡ Χριστιανικὴ Θεολογία, ὡς τὴν λειτουργεῖ ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, δὲν εἶναι νοολογικὴ γυμνασία, ἀλλὰ εἶναι ὡς ἦτο καὶ θὰ παραμένῃ κηρυγματικὴ καὶ λατρευτικὴ προσφορά. Δι' αὐτὸ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Θεολογία μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ἀφηρημένης ἐννοιολογίας δὲν εἶναι ἀπλῶς ἀγνωστος ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνος, διότι δὲν συγγενεῖ μὲ τὴν Χριστιανικὴν πού παρουσιάζει μὲ διπλοῦν τρόπον *double mode*, τὴν διπλὴν δηλαδὴ βάσιν, πού ὡς παρατηρεῖ ὁ Ἅγιος Βικέντιος ὁ ἐκ Λιρήνης, εἶναι ἡ αὐθεντία τοῦ θείου Νόμου καὶ ἡ Παράδοσις τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας⁸.

★

Τί ἀναφέρει λοιπὸν ἡ διπλὴ αὐτὴ βάση ὡς πρὸς τὴν χειροτονίαν τῶν Γυναίκων;

Παρακάμπτοντες τὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐισερχόμεθα εἰς τὴν μελέτην τῆς πράξεως τοῦ Χριστοῦ.

Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Χριστὸς εἶχεν ἀκολουθῶν Γυναίκα αἱ ὁποῖαι «διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς» (Ματθ. 27, 22 καὶ Λουκ. 8, 3) ὅμως οὐδεμίαν ἐκάλεσεν Ἀπόστολον Αὐτοῦ. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἤρρεν εἰς Γυναίκα (Ματθ. 15, 21-28) μεγάλην πίστιν, ὅμως δὲν ἐκάλεσεν αὐτὴν εἰς Ἀποστολήν. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ εἶδε πρῶτη τὸν Χριστὸν Ἀναστάντα, ὅμως δὲν ἀνέθεσεν εἰς αὐτὴν ἔργον Διακονίας (Ἰωάν. 20, 14-16). Παρὰ τὴν γενικὴν ἀναγνώρισιν ὅτι ἡ Θεοτόκος Μαρία ἐγνώρισεν ὅσον οὐδεὶς ἄλλος ὀλόκληρον τὸ μυστήριον τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Θεανθρώπου Υἱοῦ Αὐτῆς, ὅμως ὁ Υἱὸς δὲν ἀνέθηκεν εἰς τὴν μητέρα Αὐτοῦ Ἀποστολικὴν Διακονίαν.

Ἡ αὐθεντία τῆς μητρὸς τοῦ Κυρίου φαίνεται εἰς τὴν σιωπὴν αὐτῆς. Ὅταν οἱ 120 Χριστιανοὶ ἐκλήθησαν μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Πέτρου νὰ ἀναδείξουν ὑποψηφίους διὰ τὴν «Ἐπισκοπήν» τοῦ Προδότου μαθητοῦ, (Πράξεις I, 14 - 24) ἡ Θεοτόκος Μαρία δὲν ἠρωτήθη παρὰ ἐν σιωπῇ συμμετέχει μετὰ τῶν ψηφι-

σάντων τοὺς δύο ἐκ τῶν ὁποίων ἐκλήρωθη ὁ Ματθίας. Δὲν δείχνει τὸ παράδειγμα τοῦτο ὅτι μῆτε ἡ Θεοτόκος Μαρία, παρὰ τὴν ἀνεγνωρισμένην θέσιν τῆς, ἦτο ἀδύνατον μόνη νὰ ἐκλέξῃ τὸν διάδοχον τοῦ Ἰούδα, διότι δὲν ἔλαβε παρὰ τοῦ Χριστοῦ τοιαύτην αὐθεντίαν καὶ ἐξάσκησιν Ἀποστολικῶν καθηκόντων; Δείχνει ἐπίσης τὸ παράδειγμα αὐτὸ ὅτι μῆτε οἱ Ἀπόστολοι ἐκ φιλοφροσύνης σεβασμοῦ δὲν διενεγήθησαν νὰ ἀναμίσξουν τὴν Θεοτόκον εἰς ζητήματα πού ὑπήγοντο εἰς τὴν Χριστιανικὴν Κοινότητα. Διατί νὰ μὴ ἐκλέξουν μετὰ τῶν ὑποψηφίων τὴν Μαρίαν διὰ νὰ πληρωθῇ δ' αὐτῆς ἡ Ἀποστολικὴ ἔδρα; Ὑπῆρχε μετὰ τῶν Χριστιανῶν καλλίτερον πρόσωπον ἀπὸ αὐτὴν, ἀνώτερον εἰς πίστιν καὶ ἀγιότητα; Ὅμως δὲν περιελήφθη μετὰ τῶν ὑποψηφίων μῆτε αὐτῆ, μῆτε ἄλλη τις τῶν Ἁγίων Γυναίκων πού εἶδαν τὸν Κύριον πρὸ καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασιν.

Διὰ ποῖον λόγον; Ἀπλούστατα διότι ὁ Χριστὸς ἀνέθηκεν εἰς τὰς Χριστιανὰς Γυναίκας ἄλλην διακονίαν. Τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέθηκεν Διακονίαν Ἀποστολικὴν εἰς τὰς Γυναίκας διότι ἐπηρέασθη ἀπὸ τὸ ἔθος τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ τόπου, δὲν στέκει. Χρόνος καὶ τόπος δὲν ἐπηρέασε τοῦ Χριστοῦ τὴν πράξιν καὶ τὴν σκέψιν. Εἶναι ἴσως ἀσέβεια νὰ τονίζωμεν ὅτι ὑπετάγη ὁ Χριστὸς εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἔθος, ἐνῶ τὸ ἀντίθετον ἀποδεικνύει ἡ διδασκαλία Αὐτοῦ. Ὑπετάγη λοιπὸν ἡ Ἁγία Τριάς εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἔθος ὅταν τὸ δεύτερον Αὐτῆς πρόσωπον ἐνσαρκώθη εἰς ἄνδρα καὶ ἔχι εἰς Γυναίκα; Εἶναι δυνατόν σοβαρῶς σκεπτόμενοι νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς θεότητος τὴν φυσικὴν διάκρισιν τῶν ζώων εἰς θῆλυ καὶ ἄρρεν, ὡς μερικοὶ Θεολόγοι τῆς *Process Theology* ἐπὶ λεκτικῶν βασιζόμενοι ὑπολογισμῶν ἐπιχειροῦν μὲ λογικοὺς ἀκροβατισμοὺς λίαν ἐπικινδύνους; Παράδειγμα τοιοῦτου εἶδους ἀκροβατισμοῦ δύναται νὰ εὑρῇ ὁ θέλων εἰς τὸ διδλὸν τοῦ P.K. Jewett «Man as male and female» ὅπου ὁ σεξουαλικὸς τύπος ἀποτελεῖ στοιχεῖον τοῦ Μυστηρίου τοῦ Τριᾶδικου Θεοῦ.

Τὴν αἰτίαν τῆς πράξεως τοῦ Θεοῦ πού φαίνεται εἰς τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Λόγου εἰς Θεανδρικὸν πρόσωπον δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξιχνιάσωμεν καὶ νὰ διατυπώσωμεν μὲ λεκτικοὺς ὀρισμοὺς καὶ λογικὰ σχήματα διότι τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι τοποθετημένο εἰς τὸ πλαίσιο τοῦ μυστηρίου. Ἄλλως τε ἡ ἀνθρωπίνη διάκρισις εἰς ἄρρεν καὶ θῆλυ, κατὰ τὸν Ἅγιον Γρηγόριον Νύσσης, δὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ μυστηρίου. Ὅσα ἔγραψεν ὁ μέγας αὐτὸς Θεολόγος περὶ τῆς διακρίσεως ταύτης καὶ δὴ τῆς πτώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοποθετοῦνται ἔξω τοῦ πλαισίου τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ μόνον νοητικῆς «γυμνασίας» ἐνεκα διευκρίνησαν παρὰ τοῦ Ἱεροῦ ἀνδρός⁹.

9. Thomas Hopko, on the Male character of Christian Priesthood St. Vladimir's quarterly Vol. 19. 3 1975 σελ. 145-150. Γρηγορίου Νύσσης. Εἰς τὴν Ἐξάμην. Migne P.G. 44, σελίς 68. Περὶ Κατασκευῆς τοῦ Ἀνθρώπου, κεφ. πρῶτον, Migne P.G. 44, σελίς 185.

8. «Divinae legis auctoritate tum deinde Ecclesiae Catholicae traditiona». *Commonitoria*. Κεφάλαιον 2ον.

Ο ΘΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ *

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἐδσεβές Πλήρωμα,

Σήμερον, Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ σωτηρίου ἔτους 1978, ὁ Πατριαρχικὸς Ἄμβων ἐπιθυμεῖ νὰ δώσῃ διέξοδον, μορφὴν καὶ ἔκφρασιν εἰς τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰτήματα τῶν δύο παραλλήλων καὶ ὀντολογικῶς ἀναποσπᾶσιων παραγόντων τῆς ἐδῶ ζωῆς μας, ἦτοι τοῦ Θρόνου καὶ τοῦ Πληρώματος, γύρω ἀπὸ μερικὰ βασικὰ καὶ κεφαλαιώδη ἐρωτήματα.

Τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ θὰ θέσῃ μὲ ρεαλισμὸν καὶ εὐθύτητα. Καὶ θὰ προσπαθήσῃ νὰ ἀπαντήσῃ μὲ ἀντικειμενικότητα καὶ εὐλικρίνειαν.

* Λόγος ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐκφωνηθεὶς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναφ. κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς Α' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν, 19 Μαρτίου 1978.

Ἄλλὰ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπηρέασθη ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν νοοτροπίαν τῆς ἐποχῆς Του καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν περιέλαθε γυναῖκας εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Σύλλογον δὲν εὐσταθεῖ καὶ διὰ τοῦς κάτωθι λόγους.

Διὰτὶ ὁ Χριστὸς δὲν ἐπηρέασθη ἀπὸ τὸν Νόμον ὅταν ἔθετε τὸν ἄνθρωπον πέραν τοῦ κύρους τῶν διατάξεων περὶ Σαββάτου; Διὰτὶ ἀντιπαρέθεσε τὸ ἀρχαῖον ἔθος μὲ τὸ νέον, τὸ ἰδικόν Του. «Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις... ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν», ποῦ φαίνεται εἰς τὰ ζητήματα τοῦ ὄρκου, τῶν ἀντεκδικήσεων, τοῦ συζυγικοῦ βίου, τοῦ πλησίον καὶ τῶν ἐχθρῶν; κ.λπ. (Μάρκ. 2, 27 καὶ Ματθ. 5, 31 - 44). Διὰτὶ παρὰ τὰ κρατοῦντα ἐξέσωσε τὴν γυναῖκα μὲ τὸν ἄνδρα δείξας ἀδιάσπαστον τὴν ἐνότητα τὴν ὁποίαν συγκροτοῦν διὰ τοῦ Γάμου, ἀρνηθεὶς τὸ Μωσαϊκὸν κύρος εἰς τὸ «διδλίον Ἀποστασίον»; (Ματθ. 19, 28). Διὰτὶ ἐμειγεν ἀνεπηρέαστος ἀπὸ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐποχῆς Του φέξας τὴν ὑποκρισίαν τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πνευματικῶν ταγῶν αὐτῆς; Διὰτὶ κατέκρινε τὴν πλουτοκρατίαν παρὰ τὴν κοινὴν ἀντίληψιν; (Ματθ. 1, 24 - 27). Διὰτὶ ὠμίλει μετὰ προσώπων ποῦ δὲν ἐπετρέπετο, ὡς ἦσαν οἱ Σαμαρεῖται, οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες; Διὰτὶ δὲν ἐπέβαλεν εἰς τοὺς μαθητὰς Του τὴν παραδοσιακὴν νηστείαν τῶν Ἰουδαίων χαρακτηρίσας τὴν παρουσίαν Του ὡς τὴν τοῦ Νυμφίου, ὡς αἰτίαν δηλαδὴ χαρᾶς τῶν Μαθητῶν Αὐτοῦ; (Ἰωάν. 4, 9 καὶ Ματθ. 9, 14 - 16).

Ταῦτα τὰ στοιχεῖα τῆς Καινῆς Διαθήκης ὅπως προχειρῶς συλλεχθέντα δείχνουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν

Τὰ ἐρωτήματα εἶναι τέσσαρα: α) Τί εἶναι ὁ Θρόνος διὰ τὸ Πλήρωμα; β) Τί εἶναι τὸ Πλήρωμα διὰ τὸν Θρόνον; γ) Τί ζητεῖ ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Πλήρωμα; Καὶ δ) Τί ἀναμένει τὸ Πλήρωμα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν;

Ἄδελφοί μου. Ἀπαντῶν εἰς τὰ ἐρωτήματα αὐτὰ, θέλω νὰ ἀποφύγω κάθε θριαμβολογικὴν ἀναφορὰν εἰς τὸ παρελθόν, ὅπως ἐξ ἑτέρου, καὶ κάθε ἀνεδαφικὴν ἐξάρτησιν τοῦ μέλλοντος ἀπὸ ἐλπίδας καὶ προοπτικὰς, αἱ ὁποῖαι ἤμποροῦν νὰ φανοῦν φροῦδοι καὶ ἀνωφελεῖς.

Ἀπλῶς, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν πλήρει συνειδήσει τῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἔχομεν ὅλοι μας, ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς Πλήρωμα, ἐναντι τῆς Ὁρθοδοξίας μας, ἐναντι τῆς Ὁρθοδόξου ζωῆς καὶ ἰσορρογίας μας, σήμερον, Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, θὰ προσπαθήσω νὰ διαχαράξω τὰ πλαίσια, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα κατανοοῦμεν καλλίτερα ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους, ὡς ὁ π ε ὅ ν ο ι παράγοντες, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄ λ λ η λ ε γ γ υ ο ι παράγοντες, ἐπάνω εἰς τὴν κοινὴν πορείαν μας.

ἀνεπηρέαστον ἀπὸ τὸ ἔθος. Θὰ ἦτο ἴσως θάσις ἀποτυχίας τοῦ Χριστοῦ ἢ ὑπαγωγή Του εἰς τὸ ἔθος, διότι δὲν ἦλθε παρὰ νὰ υπερβῇ τὰ ἁμαρτωλὰ σχήματα τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς καὶ τὰς ἀποφάσεις, ἦλθε νὰ πληρῶσῃ τὸν Νόμον μὲ παραδείγματα καὶ συμπληρώματα δεικνύων τὴν ὁδὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἑαυτοῦ Του. Ἐὰν ἐπηρέαζετο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐπικρατούντων σχημάτων τῆς θρησκευτικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς, τότε ἡ προσφορὰ Αὐτοῦ θὰ ἦτο ἀσήμαντος καὶ δὲν θὰ ἦτο, ὡς ἐπηρεασμένος, πρόσωπον ἀπηλλαγμένον λάθους καὶ ἁμαρτωλῶν κηλίδων. Μήπως λοιπὸν οἱ παραδεχόμενοι ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπηρέασθη εἰσέρχονται νὰ δεχθοῦν κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος λάθους, ἀφοῦ τώρα, μετὰ εἴκοσι αἰῶνας, ἐπιχειροῦν νὰ διορθώσουν λάθος καὶ ἀδικίαν μὲ τὴν ἀνάδειξιν τῶν Γυναικῶν εἰς διαδόχους τῶν Ἀποστόλων;

Δι' ὅλα ταῦτα ἡ ὑποστήριξις τῶν ἐπιχειρημάτων περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τῆς ἐποχῆς Του δὲν εἶναι ἀπλοῦν λάθος, ἀλλὰ ὀδηγία εἰς κακοδοξίαν καὶ ἀσέβειαν πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν προκαλοῦν τὴν ἀνατροπὴν τῆς Παραδόσεως Αὐτοῦ ποῦ φαίνεται συνεχίζομένη εἰς τὴν πράξιν τῶν Ἀποστόλων.

*

(Συνεχίζεται) + Ὁ Θυατεῖρων καὶ Μ. Βρετανίας

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Συγχωρήσατέ μοι, ἐὰν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ λόγου μου θὰ εἶναι ἐλαφρῶς θεολογικώτερον, ἐνῶ τὸ δεύτερον θὰ εἶναι σαφῶς πρακτικώτερον. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, χαρισάτέ μοι εὐμενῆ τὴν ἀκοράσιν καὶ τὴν κρίσιν σας.

* * *

Ἀδελφοί μου. Ὑπάρχομεν. Εἴμεθα ἀπὸ ὄψεο εἴμεθα. Εἴμεθα ὁ Θεομὸς καὶ εἴμεθα τὸ Πλήρωμα. Συμπύπτωμεν. Συνυπάρχομεν. Δὲν εἴμεθα δύο παρόλληλοι γραμμαί. Οὐτε δύο ἐφαπτόμενοι κύκλοι. Συντανιζόμεθα ὑπαρξιακά. Ὑπάρχομεν ὀντολογικὰ ὁ Θεὸς διὰ τὸ Πλήρωμα καὶ τὸ Πλήρωμα διὰ τὸν Θεόν. Καὶ ἔχομεν αὐτοσυνειδησίαν τοῦ βιώματός μας τοῦτου.

Ὑπάρχομεν. Καὶ φυσικὰ κατ' οὐσίαν δὲν ὑπάρχει διαφοροποιήσις ἀντιλήψεως, ἢ ἀντίθεσις, ἢ διαφορὰ ὀπτικῆς γωνίας εἰς τὸ ὑπαρξιακὸν καὶ ὀντολογικὸν αὐτὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον ἄλλωστε μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία καὶ σφραγίζει ἡ βιονυμένη πραγματικότης.

Ἔχομεν συνοπτικὴν συνείδησιν τοῦ πράγματος, διότι τὸ ζῶμεν. Ἄλλ' εἶναι χρήσιμον, νομίζω, μέσα εἰς τὴν ἀναμφισβήτητον αὐτὴν ἀλήθειαν τῆς ὑπαρξείας μας, νὰ ἀποσαφηνισθοῦν μερικαὶ πτυχαὶ τοῦ ὄλου θέματος, καὶ νὰ δοθοῦν μερικαὶ ἀπαντήσεις εἰς τὰ ἐρωτήματα, τὰ ὁποῖα ἔθεσα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου μου.

Ἐρώτημα πρῶτον: Τί εἶναι ὁ Θεὸς διὰ τὸ Πλήρωμα;

1. Ὁ Θεὸς εἰς διάστασιν θεολογικὴν εἶναι Θεομὸς θεοοὑσιατικός, ὑπεράνω προσώπων καὶ γεγονότων, πέραν τῶν ἀνθρωπίνων συμβατικότητων, πέραν τῶν περιπειτειῶν τῆς ἱστορίας. Εἶναι Ἐκκλησία Χριστοῦ. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἐκκλησιολογικὸν βάθος τοῦ Θεομοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τοῦ ὁποῖου τὴν τοιαύτην θεανθρωπικὴν διάστασιν, ἢ πιστευόμεν ἢ δὲν πιστευόμεν. Ἐὰν πιστεύωμεν, οὕτω καὶ θὰ τὸν δεχώμεθα. Διότι μόνον οὕτω καὶ θὰ παραδεχθώμεν τὸν Θεομὸν ὡς «κίβωτόν τοῦ Γένους», ὡς «Παρακαταθήκην προγονικὴν», ὡς μοναδικὸν «πόλον ἔλξεως», ὡς ἐχέγγυον ἅμα καὶ ἐγγύησιν τῆς ὑπαρξείας μας. Εἰς ὅλα δὲ αὐτὰ περιλαμβάνονται τὰ βασικὰ γνωρίσματα τοῦ Θεοῦ ὡς Θεομοῦ ἐπιζῶντος, κατ' ἀπαίτησιν τοῦ Θεοῦ καὶ κατὰ ἀνθρωπίνην ἀναγνώρισιν.

2. Εἶναι Θεομὸς μὲ τὰς ἱστορικο-κωνονικὰς προϋποθέσεις του. Δὲν εἶναι τυχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη εἶναι ἡ Πρώτη τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ὅτι ὁ Προκαθήμενός της εἶναι ὁ Πρῶτος ἐν μέσῳ τῶν Ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν. Ἱστορία καὶ Κανόνες Συνόδων Οἰκουμενικῶν, θεμελιώνουν τὴν ὑπαρξιν καὶ τὸ προβάδισμα τοῦ Θεοῦ.

3. Εἶναι Θεομὸς μὲ τὴν συγκεκριμένην συνάρτησίν του πρὸς ὄλον τὸν λοιπὸν κό-

σμον. Γεωπολιτικά, ἰδεολογικά, εἰς ἔκτασιν διαχριστιανικὴν, καὶ φυσικὰ καὶ εἰς διάρθρωσιν διορθόδοξον. (Μήτηρ καὶ ἀδελφὴ) Ἐκκλησία τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. «Ἀδελφὴ καὶ φίλη» τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Χριστιανικῶν Ὀμολογιῶν. Θεομὸς συμπύπτων εἰς τὴν αὐτὴν πορείαν μὲ τὰς Μονοθεϊστικὰς Θρησκείας. Θεομὸς ἀνοικτὸς εἰς διάλογον καὶ πρὸς πᾶσαν ὑγαινοῦσαν νοοτροπίαν, σκέψιν, ἀντίληψιν καὶ ἰδεολογίαν.

4. Εἶναι Θεομὸς μὲ π ρ ο η γ μ ε ν α ς τὰς ἐ μ π ρ ο σ θ ο φ υ λ α κ ά ς τ ο υ. Ἐλευσαν ἴσως τὰ μετόπισθεν. Ἡδύρνηθη ἕως τὸ κάτοπρον, τὸ φάσμα, ἢ διάστασις τῶν δικαιοδοσιῶν του εἰς τὰς Ἐξ Ἡπείρους καὶ τῶν πρωτοβουλιῶν του ἀπὸ τὸν χριστιανικὸν κόσμον.

5. Εἶναι Θεομὸς μὲ ὄ λ ο υ ς τ ο ὺ ς ἀ π α ρ α ι τ ῆ τ ο υ ς φ ο ρ ε ῖ ς τ ο υ, τοὺς ὑπευθύνους φορεῖς του, εἰς ὅ,τι εἶναι ἐκκλησιαστικὴ εὐθύνη καὶ εἰς ὅ,τι εἶναι εὐθύνη ὑπὲρ τοῦ Ποιμνίου, ὑπὲρ τοῦ Πληρώματος. Ἐξέπεσεν ἴσως «θέσει» ὁ τίλος, ἀλλ' ἔμεινε «φύσει» τὸ χρέος καὶ ἡ εὐθύνη. Καὶ τὸ χρέος αὐτὸ ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸν Πρῶτόν του Φορέα μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου εκπροσώπου του, θὰ τὸ ἐπιτελέσῃ καὶ θὰ τὸ ἐπιτελῇ. Ἰσως φαίνονται ἀσθενεῖς οἱ ὅμοί του. Ἰσως ὑπάρχουν ἐλλείψεις ἐν τῇ ἐπιτελέσει τοῦ δέοντος. Ἄλλ' ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς εὐθύνης, ἡ συνυπευθυνότης, ἡ ὁμολογία τοῦ χρέους.

Πάντα ταῦτα τὰ λέγομεν καὶ τὰ διαβεβαιούμεν ἐπὶ τῷ βάρει τῆς συνειδήσεως ἡμῶν.

* * *

Καὶ τώρα, τὸ δεύτερον ἐρώτημα: Τί εἶναι τὸ Πλήρωμα διὰ τὸν Θεόν;

1. Τὸ Πλήρωμα εἶναι ἡ ὄ ν τ ο λ ο γ ι κ ῆ π ρ ο ὑ π ὄ θ ε σ ι ς τ ῆ ς ὑ π ἄ ρ ξ ε ω ς τοῦ Θεομοῦ. Ὅ,τι εἶναι ὁ Λαὸς τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν Θεόν, τὸ αὐτὸ εἶναι τὸ Πλήρωμα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ ἐπέκτασις τῆς ἀγάπης τοῦ ἀγαπῶντος πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του. Πρὸς ποῖον θὰ ἐκτείνῃ ἡ Ἐκκλησία τὴν ἀγάπην της, τὴν στοργὴν της, τὸ ἐνδιαφέρον της, ἐὰν μὴ πρὸς τὸ Πλήρωμά της, τὸ ἐργὸν καὶ τὸ μακρὸν; Πρὸς ποῖον θὰ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον της, τὸ κήρυγμά της, τὴν χάριν της, τὰ σωστικὰ Μυστήριά της, τὴν ἐσχατολογικὴν ἐλπίδα της; Μὲ ποῖον μαζὶ θὰ ἀπαγγείλῃ τὸ «Πιστεῦο της», τὸ «Πιτερο ἡμῶν...», τὸ «Σῶσον, Κύριε, τὸν Λαόν Σου.»; Ναι, τὸ Πλήρωμα εἶναι ἡ κατὰ τρόπον ὀντολογικὸν ἀπαραίτητος ἐκκλησιολογικὴ προϋπόθεσις τῆς Ἐκκλησίας.

2. Τὸ Πλήρωμα εἶναι ἀ ν ά γ κ ῆ ἐ σ ω τ ε ρ ι κ ῆ τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι περιεργὴ ἡ ἔννοια

αὐτὴ τῆς ἀνάγκης». Πρὸ ἐτῶν, ἀπὸ τὸν ἴδιον αὐτὸν Πατριαρχικὸν Ἄμβωνα, εἶχα τοιμήσει νὰ ὀμιλήσω ὄχι διὰ τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅτι καὶ ὁ Θεὸς ἔχει ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου, ἐξ ἀφορμῆς μᾶς γαλλικῆς κινηματογραφικῆς ταινίας, ἣ ὅποια δούλευε τότε τὸ θέμα αὐτό. Ἐσυνηθίσαμεν νὰ λέγωμεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι μας ἔχουν ἀνάγκη τῆς Ἐκκλησίας των. Εἶναι σωστόν. Ἀλλ' ἰσχύει ἀκριβῶς καὶ τὸ ἀντίθετον: Καὶ ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀνάγκη τοῦ Πληρώματος. Καὶ αὐτὸ πρέπει νὰ λέγηται εἰλικρινῶς.

3. Τὸ Πλήρωμα εἶναι τὸ ἀπαραίτητον συναγωνιστικὸν στοιχεῖον διὰ τὸν Θεσμόν. Ἀγωνία καὶ ἀγὼν εἶναι τὰ δύο βασικὰ γνωρίσματα τῆς ζωῆς. Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πλήρης, εἶναι κεκορεσμένη ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα. Ἡ ζωὴ τοῦ Πληρώματος, ἐπίσης. Κοινὴ ἢ ἐμπειρία. Πικρὰ τὰ θιώματα τῆς χθές, τῆς σήμερον, καὶ ἀσφαλῶς καὶ τῆς αὔριον. Ἀλλὰ κοινὴ καὶ ἡ πορεία. Διαιτί; Διότι εἰς τὸν συναγωνιστικὸν σίβον ὅ,τι γίνεται, γίνεται μὲ ἀμοιβαίτητα. Διὰ νὰ καλυφθοῦν τὰ ἐλλείποντα. Τὰ πάντα ἐν ὀνόματι τοῦ ἐτέρου. Διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἐτέρου. Διὰ τὴν διασφάλισιν τοῦ ἐτέρου. Ὑπὲρ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐτέρου. Ὁ ὕδ' ἐποῖε ἐναντίον τοῦ ἐτέρου. Τοῦτο εἶναι σαφὲς καὶ ὀριστικόν.

4. Τὸ Πλήρωμα εἶναι ἡ ἰσόρροπος ἐναλλαγὴ διὰ τὸν Θρόνον. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι ἐκάτερος τῶν παραγόντων τούτων ἔχει τὴν σημασίαν του, ἔχει τὴν βαρύτητά του. Σχήματα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὑπῆρξαν, ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρξουν. Καὶ μέσα εἰς τὰ σχήματα αὐτὰ τὸ θέμα τοῦ Πληρώματος δὲν εἶναι μόνον θέμα ἀριθμοῦ. Διὸ καὶ λέγομεν, ὅτι δὲν ἠμπορεῖ νὰ παραθεωρηθῇ οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ὁ ἄλλος παράγων εἰς βάρος τοῦ ἐτέρου.

5. Τὸ Πλήρωμα, τέλος, εἶναι τὸ ψυχολογικὸν συμπλήρωμα τοῦ Θεομοῦ. Σημαντικὸς εἶναι ὁ ψυχολογικὸς αὐτὸς παράγων εἰς τὴν ὄλην ὑπόθεσιν. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ ἐπεκταθῶ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ. Ὅλοι γνωρίζομεν τὰς ψυχολογικὰς ἐπιπτώσεις ὀρισμένων καταστάσεων. Καὶ ὅλοι ὁμολογοῦμεν, νομίζω, πόσον ἀναντίρρητα ἀπαραίτητοι εἶναι, ἀπὸ ψυχολογικῆς πλευρᾶς, οἱ δύο αὐτοὶ παράγοντες εἰς ἀλλήλους.

Αὐτὰ καὶ διὰ τὸ θέμα αὐτό, περὶ τοῦ τί εἶναι τὸ Πλήρωμα διὰ τὸν Θρόνον.

***

Ἐρχομαι τώρα εἰς τὸ τρίτον ἐρώτημα: Τί ζητεῖ ὁ Θρόνος ἀπὸ τὸ Πλήρωμα;

α) Ζητεῖ ὁ Θρόνος πίστιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Πίστιν θεολογικὴν, κατὰ προῶτον λόγον. Πί-

στιν εἰς τὴν θειότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἣ ὅποια ἀποτελεῖ τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Χριστοῦ εἰς τὸν κόσμον καὶ τὴν ζωὴν μας. Πίστιν ἣ ὅποια θὰ βλέπη πέραν τῶν προσώπων, θὰ βλέπη τὸν Θεομόν ὡς Θεομόν, τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Ἐκκλησίαν Χριστοῦ.

β) Ζητεῖ ἐμπιστοσύνην. Ἀνθρωπίνην, ἑσωτερικὴν, ἐσυννειδῆτον, ἐμπράγματον ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, πρὸς τὸν Θρόνον, πρὸς τὸν Θεομόν.

γ) Ζητεῖ ὑπομονήν. Ταύτισιν τῶν παλμῶν, τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν σκέψεων τοῦ Πληρώματος ἐν τῇ αὐτῇ ὑπομονῇ καὶ καρτερία μετὰ τῆς Ἐκκλησίας.

δ) Ζητεῖ σιγήριξιν τοῦ Θεομοῦ δι' ὅλων τῶν μέσων. Δι' ὄρωμένων καὶ δι' ἀοράτων. Διὰ συγκεκριμένων καὶ εἰλικρινῶν τρόπων καὶ μέσων. Μὲ ὄλην τὴν θέρη καὶ ἀποφασιστικότητα τῆς Ρωμαϊκῆς ψυχῆς. Μὲ ὄλην τὴν γνώσιν καὶ τὴν ἐμπειρίαν ποῦ ἔχει. Μὲ πλήρη ἔνταξιν εἰς τὴν κοινὴν γραμμὴν.

ε) Ζητεῖ ἐπομένως ἡ Ἐκκλησία τὴν συμβολὴν εἰς τὰς προσπάθειαις τῆς καὶ τὴν συνεργασίαν τοῦ Πληρώματος εἰς τὰ βασικὰ ὅσον καὶ εἰς τὰ ἐπὶ μέρους τῶν προσπαθειῶν τῆς αὐτῶν. Μέχρι ἐνὸς σημείου ἐκτείνεται ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ μετὰ ἀρχίζει τὸ ἔργον τοῦ Πληρώματος. Καὶ τὰνὰπαλιν. Μέχρις ὀρισμένων θέσεων βαίνει ἡ εὐθύνη τοῦ Πληρώματος. Καὶ πέραν τούτων ἀρχίζει ἡ εὐθύνη τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐναρμόνισις τῶν δύο εὐθύνων εἶναι ἀπαραίτητος.

στ) Ζητεῖ, ἀκόμη, ἡ Ἐκκλησία οἰκοδομητικὴν κριτικὴν. Μὴ χειροκροτεῖτε, ἀδελφοί. Ἀλλ' ἀσκήσατε κριτικὴν. Κριτικὴν ὅμως οἰκοδομητικὴν, «πάντοτε τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν». Διὰ νὰ προσωθηθοῦν τὰ κοινὰ πράγματα ἐπὶ τὰ βελτίω.

Αὐτὰ ἀναμένει ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὸ Πλήρωμά της.

***

Καὶ ἤδη τὸ τέταρτον ἐρώτημα: Τί ἀναμένει τὸ Πλήρωμα ἀπὸ τὸν Θρόνον;

α) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει σιτοργὴν καὶ μέριμναν, θεομὴν, εἰλικρινῆ, ἀνυστερόβουλον. Ἐὰν κολακεύηται τὸ Πλήρωμα μὲ τὴν διαπίστωσιν, ὅτι ἡ μέριμνα τοῦ Θρόνου ἐκδηλώνεται ὡς «ἡ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν» (Β' Κορ. 11, 28), διακαίεται νὰ διεκδικήσῃ τὴν μέριμναν τῆς Ἐκκλησίας του καὶ δι' ἑαυτό. «Τὸ ἄμεσον ποίμνιον, ἄμεσον ἀντικείμενον τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς Ἐκκλησίας». Αὐτὸ εἶναι τὸ αἷτημα τῆς σήμερον, τὸ ἀπολύτως ἐπιτακτικόν. Καὶ εἰς τὸ αἷτημα αὐτὸ δὲν θὰ ὑστερήσῃ ἡ Ἐκκλησία, δὲν πρέπει νὰ ὑστερήσῃ.

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΣΤ΄

Ἡ ἀναγγελία τοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄, συνεκίνησε καὶ ἔθλιψε βαθύτατα τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἄμα τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου, ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος ὁ Α΄ συνεκάλεσε εἰς ἔκτακτον σύσκεψιν τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον.

Κατὰ τὴν ἔκτακτον ταύτην σύσκεψιν ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ἀνεκοινώσατο πρὸς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τοῦ θανάτου τῆς Αὐτοῦ Ἁγιότητος Παύλου τοῦ Στ΄ καὶ διὰ μακρῶν ἐπέλεξε τὸ ἐγκώμιον τῆς μεγάλης ἡγετικῆς προσωπικότητός Του.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ Α΄ τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος συνεμερίσθη τὰ αἰσθήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Ἀκολούθως ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης καὶ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐδεήθησαν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος προέβη, ὁμοφώνως, εἰς τὰς ἀκολουθίας ἀποφάσεις, ὅπως:

α) ἀποσταλῆ συλλυπητήριον τηλεγράφημα πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Παπικοῦ Θρόνου,

β) ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης προβῆ εἰς παγκόσμιον δῆλωσιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πάπα, καὶ

β) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει φ ρ ό ν η μ α ὀ ψ η λ ό ν, ἐμπνευστικόν, πρωτόβουλον, ὅπερ νὰ «βάλῃ ἔξω τὸν φόβον» (Α΄ Ἰωάν. 4, 18) καὶ τὸν πανικόν, καὶ νὰ δίδῃ θασίμους ἐλπίδας.

γ) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει σ α φ ἦ κ α θ ο ρ ι σ μ ό ν τ ῶ ν σ ι ό χ ω ν καὶ τ ῶ ν ἐ π ι δ ι ὄ ξ ε ω ν, τῆς σήμερον, ὅσον καὶ τῆς αὔριον. Καὶ γραμμὴν πλεύσεως σταθεράν, καλῶς καὶ συλλογικῶς καθοριζομένην καὶ ὁποσοῦν ἀπὸ κοινοῦ ἀξιολογουμένην καὶ ἀξιοποιουμένην.

δ) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει ὀ π ε ὕ θ υ ν ο ν ἀ ν ἄ λ η ψ ι ν ε ὕ θ υ ν ῶ ν καὶ ἀντιμετώπιον τῶν καταστάσεων, μὲ μελετημένας καὶ ἰσορροπούσας ἐνεργείας πρὸς ὅλας τὰς κατενθύνσεις, πρὸς ὅλας τὰς ἀρμοδίας ἀρχάς, μὲ συνέπειαν καὶ συνέχειαν, μὲ εὐλικρινεῖαν καὶ νομοτάγειαν, μὲ σταθμιζόμενα πάντοτε τὰ ὑπὲρ καὶ τὰ κατὰ εἰς κάθε περίπτωσιν, διὰ νὰ ἐπαναπαύωνται αἱ συνειδήσεις, καὶ νὰ διασκεδάζωνται αἱ ἀνησυχίαι, οἱ φόβοι, οἱ κίνδυνοι.

ε) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει σ α φ ε ἷ ς, θ ε τ ι κ ἄ ς καὶ ὀ π ε υ θ ὕ ν ο υ ς ὁ δ η γ ῖ α ς ἐπὶ τοῦ ἐκάστοτε πρακτιέου. Εἰς τὰς παρουσιαζόμενας περιπτώσεις καὶ ἀνάγκας, εἰς τὰς δημιουργούμενας ἐμπλοκάς καὶ τὰ ἀδιέξοδα, εἰς τὴν ἀντιμετώπιον τῶν καταστάσεων. Καὶ τοῦτο διὰ νὰ ξεύρῃ τὸ Πλήρωμα ποῦ ἴσταιται, ποῖαι εἶναι αἱ εὐθύναι του, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του, τὰς γνώσεις καὶ τὰς γνωριμίας, τὴν πείραν του.

στ) Τὸ Πλήρωμα ἀναμένει, τέλος, ἐ ν η μ ἔ ρ ω σ ι ν. Ἀλληλέγγυον ἐνημέρωσιν καὶ διάλογον. Διὰ νὰ μὴ ἐμφιλοχωροῦν παρεξηγήσεις καὶ ἀμφιβο-

λίας. Διὰ νὰ εἶναι σ ὄ μ ψ υ χ ο ι καὶ σ ὄ μ φ ω ν ο ι ὁ Θρόνος καὶ τὸ Πλήρωμα.

Πάντα ὅμως ταῦτα, ἀδελφοί μου, ἐστὶ βέβαιαι, διὸ τὰ γνωρίζει ἡ Ἐκκλησία, καὶ τὰ ἀναγνωρίζει ὡς ἱερὰ καὶ εὐλικρινεῖς παλμούς τοῦ Πληρώματός της. Καὶ προσφέρεται νὰ ἀντιποκριθῆ.

* * *

Ἀδελφοί μου,

Τὸ σημερινὸν κήρυγμα τελειώνει ἐδῶ. Τὸ κήρυγμα τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ ἔτους 1978, ἀπὸ τὸν Πατριαρχικὸν τοῦτον Ἀμβωνα, ἔληξεν.

Σὰς παρακαλῶ, μὴ ζητήσητε νὰ συνοψίσω τὰ λεχθέντα. Εἶναι τόσον πολλά, ἀλλὰ καὶ τόσον ὀλίγα!

Καὶ μὴ περιμένητε νὰ σὰς κάμω ὑποδείξεις, ουσιάσεις ἢ προτροπὰς.

Ὁ Ἱερός Ἀμβων θὰ εἶναι εὐτυχής, ἐὰν κατώρθωσεν νὰ βοηθήσῃ εἰς μερικοὺς στοχασμούς, εἰς κάποιαν ἀξιολόγησιν γεγονότων, καταστάσεων, ἐλπίδων.

Ἀδελφοί. Ἐ ν ε ἰ ρ ῆ ν η π ρ ο ἔ λ θ ω μ ε ν. Ἐν γαλήνῃ ψυχῆς.

Γ ἔ ν ο ι τ ο !

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Μητροπολίτης Μύρων

Καθηγητῆς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης

γ) αντιπροσωπεία εκ των Μητροπολιτών Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος, Μύρων κ. Χρυσστόμου και Φιλαδελφείας κ. Βαρθολομαίου, αντιπροσωπεύση τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον κατὰ τὴν κηδεῖαν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος.

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΘΕΙΟΤΑΤΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ Α΄

ΕΠΙ ΤΩ ΘΑΝΑΤΩ ΤΟΥ

ΠΑΠΑ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΣΤ΄.

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Δημήτριος, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Α. Ἀγιότητος, τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄, προέβη εἰς τὴν ἀκόλουθον Δήλωσιν:

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡμεῖς προσωπικῶς ἠσθάνθημεν θαυμάτην θλίψιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄ καὶ συμμετέχομεν δλοφύχως εἰς τὸ πένθος τῆς Ἁγίας Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ κόσμου ἐν γένει.

Ὁ Πάπας Παῦλος ὁ Στ΄ ὑπῆρξεν ἕνας ἐκ τῶν μεγάλων Παπῶν τοῦ αἰῶνος μας. Ἀδιστάκτως δυνάμεθα νὰ τὸν χαρακτηρίσωμεν ὡς τὸν Πάπαν τῆς ἀνανεώσεως ἐν τῇ Ρωμαιοκαθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, τῆς καταλλαγῆς μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν, τῆς συνενοήσεως καὶ συνεργασίας μετ' ὄλων τῶν θρησκευμάτων, ὡς τὸν υποστηρικτὴν καὶ ἐργάτην τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, μεῖ ἰδιαιτέραν στοργὴν πρὸς τὸν ἀγνοούμενον ἄνθρωπον τοῦ περιθωρίου, ὡς τὸν κήρυκα τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς καταργήσεως τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ὡς τὸν ὑπέρμαχον τῶν θρησκευτικῶν ἐλευθεριῶν, ὡς τὸν πρωταθλητὴν τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου.

Ὁ Πάπας Παῦλος ὁ Στ΄ ἀπεδείχθη ὄντως ἀξίος τῆς ἱστορικῆς του εὐθύνης εἰς μίαν κρίσιμον στιγμήν ἀνακατατάξεω ἐντὸς τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐντὸς τοῦ Διαχριστιανικοῦ κόσμου καὶ ἐν μέσῳ μιᾶς παγκοσμίου συγχύσεως. Συνεδύασε τὴν Ἀποστολικὴν τόλμην μετὰ τὴν Πατερικὴν σύνεσιν καὶ ὑπομονήν, πάντοτε μετὰ σταθερὸν γνώμονα τὴν παραγγελίαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου «... μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη» (Α΄ Κορ. 13, 13).

Ἡμεῖς, ὡς Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ὡς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην στιγμήν τῆς ἐξόδου του ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, θεωροῦμεν χρεὸς νὰ ἐνθυμηθῶμεν καὶ νὰ υπογραμμίσωμεν πέντε ἱστορικοὺς σταθμούς, οἱ ὅποιοι ἀφοροῦν εἰς τὰς σχέσεις

Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ Βατικανοῦ, καὶ γενικώτερον εἰς τὴν καταλλαγὴν τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς:

α) τὴν συνάντησιν τῶν Ἱεροσολύμων μεταξὺ τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄ καὶ τοῦ Προκατόχου ἡμῶν ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄, ἐν ἔτει 1964.

β) τὴν ἄρσιν τῶν Ἀναθεμάτων μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ἔτει 1965.

γ) τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐν ἔτει 1967.

δ) τὴν ἀντεπίσκεψιν καὶ τὴν ἐν τῷ Βατικανῷ ἐγκάρδιον ὑποδοχὴν τοῦ Προκατόχου ἡμῶν Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄, ἐν ἔτει 1967, καὶ

ε) τὴν προσωπικὴν τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄ συμβολὴν εἰς τὴν μεγάλην ὑπόθεσιν τῆς μεταβάσεως τοῦ Διαλόγου μεταξὺ Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὸ στάδιον τοῦ Διαλόγου τῆς Ἀγάπης εἰς τὸ στάδιον τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου.

Γνωρίζομεν ὅτι τὸ κύκλιον ἄσμα τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ Στ΄ ἦτο ἡ χαρὰ Του ὅτι Ὀρθοδοξία καὶ Ρωμαιοκαθολικισμὸς εἰσερχόμεθα εἰς τὸν Θεολογικὸν Διάλογον.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ὅλα τὰ θρησκευτάματα, ὁ κόσμος καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὅλη, αἰσθάνονται καὶ πρέπει νὰ αἰσθάνωνται μεγάλην τὴν ἀπώλειαν τῆς προσωπικότητός Του. Θὰ λείψῃ ἐκ μέσου ἡμῶν ὁ σύγχρονος εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης, τῆς καταλλαγῆς καὶ τῆς εἰρήνης.

Ὅμως ὁ εὐαγγελιστὴς οὗτος ἀφήνει μίαν ἁγίαν καὶ μεγάλην, θὰ ἐλέγομεν δὲ καὶ θαρεῖαν κληρονομίαν, καὶ νομίζομεν ὡς Ὀρθόδοξος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅτι ἔχομεν εὐθύνην ἕναντι τῆς κληρονομίας ταύτης, ἀλλὰ συγχρόνως ὅτι παρῳσαίαν εὐθύνην ἔχει ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία καὶ ὁ διάδοχος Παύλου τοῦ Στ΄, τὸν ὁποῖον θὰ ἀναδείξῃ ἡ Ἐκκλησία αὕτη.

Μετὰ τὸν Πάπαν Παῦλον τὸν Στ΄ ὅλοι ἡμεῖς καλούμεθα νὰ ἀναλάβωμεν ἔτι ἅπαξ τὰς εὐθύνas μας ὡς πρὸς τὴν Διαχριστιανικὴν καταλλαγὴν, τὴν μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνόητα καὶ τὴν ἐδραΐωσιν τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

Ἡ τελευταία ἡμῶν λέξις ὡς Ὀρθοδόξου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἶναι ὅτι θὰ μείνῃ ἀληθινὸς ἐν τῇ ὅλῃ ἀνθρωπότητι ἡ μνήμη τοῦ Πάπα Παύλου Στ΄».

Ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῇ 7ῃ Αὐγούστου 1978.

ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΛΟΓΗ
ΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΠΑΠΑ
ΙΩΑΝΝΟΥ - ΠΑΥΛΟΥ Α'

Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ.κ. Σεραφείμ απέστειλε το κάτωθι συγχαρητήριο Τηλεγράφημα:

Τῇ Αὐτοῦ Ἀγιότητι

τῷ Πάπᾳ Ἰωάννῃ - Παύλῳ Α'

Εἰς Βατικανόν

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς πληροφορηθέντες τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐκλογῆς τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Ἀγιότητος, ἀπευθύνομεν πρὸς Ὑμᾶς θερμότατα συγχαρητήρια καὶ ὀλοφύχους εὐχάς, ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν ἰκανώσῃ Ὑμᾶς εἰς τὸ ἱερόν ποιμαντικὸν Ὑμῶν ἔργον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἁγίας Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ προωθήσῃ τοῦ πνεύματος τῆς διαχριστιανικῆς ἀγάπης καὶ συνεργασίας.

Μετ' ἀδελφικῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος

Ἐξ ἄλλου ἐκ μέρους τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀπεστάλη πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τοῦ Παπικοῦ Θρόνου τὸ κάτωθι: συλλυπητήριο τηλεγράφημα:

Τοποτηρητὴν Παπικοῦ Θρόνου

Πόλιν τοῦ Βατικανοῦ.

Ἐν θλίψει θαθεῖα ἐπληροφόρηθῆμεν ἐκδημίαν πρὸς Κύριον Αὐτοῦ Ἀγιότητος Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ' ἐμπνευσμένου ἀρχηγοῦ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀφωσιωμένου ἐργάτου εἰς τὸ ἔργον τῆς προσεγγίσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ΣΤΟΠ. Συλλυπούμενοι ἐγκαρδίως ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν Ρώμης εὐχόμεθα Κύριος ἀναπαύσαι ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ χώρα ζώντων, ἀναδείξῃ δὲ ἀντάξιον διάδοχον αὐτοῦ.

† Ο Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος.

Υ.Γ. Τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἀντεπροσώπευσεν κατὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ σκηνώματος τοῦ ἐκδημήσαντος Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ' ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου Πανταζής.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ
ΣΤΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ*

«Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν».

(Πράξ. 17, 30)

Μακαριώτατε,

Ἄν κάποιος δικαιούται νὰ μιλήσῃ στὴν παράξενη ἐποχὴ μας γιὰ νὰ θεβαιώσῃ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο τῆς ἀγωνίας καὶ τοῦ ἄγχους, ὅτι «ὁ ἀγνωστος Θεός», ποὺ κρύπτεται πίσω ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ἀναζήτησι καὶ ποὺ ἐπίμονα ἀγωνίζεται γιὰ ὑποκαταστήσῃ ὁ ἄνθρωπος μὲ τίς ὁποιοσδήποτε μορφές τῆς ζωῆς καὶ τῆς σκέψεώς του δὲν εἶναι ἄλλος ἀπὸ τὸν Κύριο Ἰησοῦ, αὐτὸς εἶναι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν. Διότι ὁ Χριστοκῆρυξ «ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ»² μὲ ὀδύνη ψυχῆς καὶ ἀνύστακτη πνευματικὴ ἐγερσιμότητα διώγει τὸ δράμα τῆς ἀποστασίας τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως μὲ τόσο βάθος καὶ τόση καθολικότητα, ὥστε ἡ διδαχὴ του νὰ ἀγκαλιάζῃ τοὺς αἰῶνας.

Αὐτὸ τὸ δράμα τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου, ποὺ ζῆ χωρὶς τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀντιμετωπίζει καὶ στὴν πόλι τῆς «σοφίας» καὶ τῶν γραμμάτων, τὴν Ἀθήνα. Ἀναστρεφόμενος τοὺς συγχρόνους τοῦ Ἀθηναίους, ποὺ «εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν ἢ λέγειν τι καὶ ἀκοῦειν καινότερον»³ ἢ φλογισμένη ἀπὸ πίστι στὸν Θεὸ καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο καρδιὰ τοῦ Ἀποστόλου συγκλονίζεται. «Παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν»⁴. Καί, καθὼς ζῆ μὲ συνέπεια καὶ αὐτοσυνειδησία τὸ μυστήριο τῆς ὑπάρξεως σὲ ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ζωῆς του, γνωρίζει πολὺ καλά, καὶ ἀπὸ ἄμεση, προσωπικὴ ἐμπειρία, καὶ τὴν κατάστασι τῆς δουλείας στὴν φυλακὴ τῆς ὑπάρξεως, καὶ τὴν ἀσύλληπτη δόξα καὶ χαρὰ τῆς πνευματικῆς λυτρώσεως καὶ σωτηρίας, ποὺ συνιστᾷ τὸ γεγονός τῆς πραγματικῆς ἐλευθερίας. Αὐτὸ τὸ οὐρανόφερτο Μήνυμα ἔρχεται νὰ κηρύξῃ ἀπὸ τὸ ἱερό τοῦτο θῆμα τοῦ Ἀρείου Πάγου.

«Ζηλωτῆς τῶν πατρικῶν του παραδόσεων»⁵, δέ-

* Περιλήψεις τῆς παρουσίας ἐμιλίας ἐξεφωνήθη κατὰ τὸν πανηγυρικὸν Ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, τὴν 29ην Ἰουνίου.

1. Πράξ. 17, 23.

2. Ἐφεσ. 1, 1.

3. Πράξ. 17, 21.

4. Πράξ. 17, 16.

5. Γαλ. 1, 14.

σμος τῶν νομικῶν διατάξεων καὶ φανατικὸς ὁπαδὸς τοῦ σωδινισμοῦ τῆς ἰουδαϊκῆς Συναγωγῆς πρῶτα, ἐλεύθερος καὶ λυτρωμένος τώρα ἀπὸ τὸ θεῖον φῶς τῆς ἀποκαλυπτικῆς ὀπτασίας τῆς Δαμασκοῦ, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, ὁ Ἀπόστολος τῆς Χάριτος, μετὰ τὴν προφητικὴ του ἐνόρασι, συλλαμβάνει τὸ ψεῦδος τῆς ἱστορίας τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ὁ μεγάλος Μυσταγωγὸς τοῦ μυστηρίου τοῦ Σταυροῦ, ἔχει τὴν δυνατότητα ἔχει μόνον νὰ μετρήσῃ μετὰ θεβαιότητα καὶ σὲ ὅλο τὸ μηδενιστικὸ θάθος καὶ πλάτος τὴν ἔκτασι τῆς ἀνθρωπίνης πλάνης καὶ «ἀγνωσίας», ἀλλὰ καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν ἄδυσο τῆς πτώσεως τὴν ἀλήθεια τῆς ἀνορθώσεως καὶ ἀνατάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος.

«Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ Θεὸς τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν»⁶.

Ὁ Θεὸς Ἀπόστολος εἶναι σαφής! Ἐὰν τὸ ἄλλοθι τῆς ἱστορίας ἦταν κάποτε «οἱ χρόνοι τῆς ἀγνοίας» στὸ παρὸν δὲν ὑπάρχει σημεῖο διαφυγῆς γιὰ τὴν ἀνθρωπίνην εἰκόνα. Τὸ παρὸν εἶναι ὀλοφύτειο! Εἶναι Ἀποκάλυψι Θεοῦ. Φανέρωσι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ποὺ κηρύττει τὸ λάθος τοῦ ἀνθρώπου καὶ καλεῖ τὴν σωτήριον ἐπιστροφή τὸν κόσμον ὅλον. Ὁ Θεὸς «παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν». Ὅπως τὸ γεγονός τῆς πτώσεως ἦταν καθολικὸ γιὰ ὅλη τὴν ἀνθρωπότητα, ἔτσι καὶ ἡ σωτηρία εἶναι καθολικὴ! Γι' αὐτὸ καὶ ἡ «μετανοία», ποὺ στὸ θάθος τῆς εἶναι μιὰ «διὰ θίου» ἐπιστροφή στὴν δημιουργικὴ μας Ἀρχή, εἶναι ἔχει μόνον μιὰ καθολικὴ πραγματικότητα, ἀλλὰ καὶ μιὰ δυνατὴ πλέον πορεία ζωῆς γιὰ τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξί. Ἡ αἰτία ποὺ δημιούργησε τὴν ἄδυσο τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ δὲν ὑπάρχει. Στὴν ἀποστασία τοῦ ὄντος ὁ Θεὸς ἀπαντᾷ μετὰ τὴν ἄρρητη ἀγάπη τοῦ Λόγου, ποὺ ἔγινε Θεάνθρωπος! «Σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»⁷. Ἦλθε γιὰ νὰ μπορούμε νὰ πηγαίνουμε ἑμεῖς στὸν Θεὸ Πατέρα. Ἄν ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πραγματικοῦ ἑαυτοῦ του ἦταν πρὶν πόθος διακαῆς καὶ προσπάθεια ἀδύνατη, τώρα εἶναι πορεία δυνατὴ. Διότι ὁ Θεάνθρωπος ἔκανε τὸ ἀνέφικτο ἐφικτό! Ἦλθε στὴ γῆ, φέρσε ἀνθρωπίνην σάρκα ἔζησε τὸ ἀνθρωπίνον δράμα καὶ κέρδισε γιὰ λογαριασμὸ τοῦ ἀνθρώπου τὴν «καταλλαγή»⁸. Ὁ Χριστὸς ἔκλαψε γιὰ ὅλα τὰ δάκρυα. Ἀγρύπνησε γιὰ ὅλα τὰ μάτια. Πόνεσε γιὰ ὅλους τοὺς πόνους. Σταυρώθηκε γιὰ ὅλες τὶς σταυρώσεις. Πέθανε γιὰ ὅλους τοὺς θανάτους. Ἀλλὰ καὶ ἀναστήθηκε γιὰ ὅλες τὶς ἀναστάσεις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως!

Ὁ ἀγώνας γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τοῦ ὑποδουλωμένου ἀνθρώπου στὸ ἀπέραντο ψεῦδος τῆς ἐνδοκοσμότητος τοῦ παρόντος καὶ τῆς φθορᾶς τῆς ἁμαρτίας ἔπρεπε νὰ δοθῇ καὶ νὰ κερδηθῇ μέσα στὸν ἴδιον ἀνθρώ-

πινὸ χῶρο καὶ μετὰ ἐντελῶς ἀνθρώπινο τρόπο. Ποιὸς ὅμως εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὸ τὸ ὄντολογικὸ ἐγχείρημα;

Στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος ὁ Ἰουδαϊκὸς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς κόσμος ἀγωνίσθηκαν νὰ βοηθήσουν τὸν ἀνθρώπο, νὰ γαληνέψουν τὸ τραγικὸ Ἐγὼ του καὶ νὰ τὸ συνδέσουν μετὰ τὸ Θεοῦ. Ὁ Ἰουδαϊκὸς κόσμος ἔγινε ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ. Κράτησε τὴν πνευματικὴ μορφή τῆς θείας ἀληθείας καὶ διέσωσε στὴν Γραφή τὴν Μονοθεΐα καὶ τὸν Προφητικὸ λόγον ποὺ μίλησε γιὰ τὴν λύτρωσι τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Ἰὶδ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ καὶ οἱ δύο αὐτοὶ κόσμοι δὲν ἔλυσαν τὸ πρόβλημα τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τοῦτο, ἔχει μόνον γιὰ τὸν Ἰουδαϊκόν, καθὼς ἔγραψε ὁ θεῖος Παῦλος, ζητοῦσαν τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ στὸ «σημεῖον», στὴν συγκλονιστικὴ δηλαδὴ κατάπληξι τοῦ νοῦ μετὰ τὴν ἀναστολή τῆς φυσικῆς τάξεως τῆς Δημιουργίας σὰν ἀπόδειξι τῆς θείας παρουσίας του καὶ οἱ Ἕλληνες τὴν κατανόησι τῆς ὑπάρξεως μέσα στὴν ἀρμονικὴ ἀλληλουχία μιᾶς λογικῆς διαδικασίας ποὺ ἀναιρεῖ καὶ ἀντιτίθεται σὲ ὅ,τι δὲν δέχεται αὐτὴ τὴν τάξι, ἀλλὰ προπάντων καὶ κυρίως, γιὰ τὴν ἁμαρτία εἶχε γίνει καθεστὼς θανάτου στὸν ἀνθρώπο, ποὺ δὲν εἶχε πλέον τὴν δυνατότητα τῆς σωτηρίας. Ἡ πτώσι σημειώθηκε ἐπάνω σὲ ὅλη τὴν ἀνθρωπίνην ὑπαρξί. Ἐπομένως ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴν ἴδια ὑπαρξί ἔπρεπε νὰ δοθῇ ἡ μάχη τῆς σωτηρίας. Μιὰ μάχη ποὺ ἔπρεπε νὰ κερδηθῇ μετὰ τὴν ἐλευθερία, διότι μετὰ τὴν ἐλευθερία χάθηκε!

Ἡ ἐλευθερία συντηρεῖ τὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπίνης ὄντοτητος καὶ προϋποθέτει τὴν συνείδησι μιᾶς πλήρους καὶ ἀκεραίας ὑποστάσεως⁹. Τοῦτο ὅμως ἦταν ἀνέφικτο στὴν ἀνθρωπίνην φύσι. Ἦταν ἐντελῶς ἀδύνατο. Γιὰ τὸν ἀνθρώπο μετὰ τὴν πτώσι του δὲν εἶχε οὔτε ἐλευθερία, οὔτε ἐνότητα ψυχικῆς ὑπάρξεως, ἀφοῦ ὁ θάνατος ἔγινε δευτέρα φύσι τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀγκάλιασε τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴ καὶ διέρρηξε τὴν ἐνότητα τῆς ἀνθρωπίνης ὄντοτητος.

Αὐτὸ τὸ ὄντολογικὸ ἔργο ἀναλαμβάνει καὶ ἐκτελεῖ ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ποὺ μολογῶντι Ἄπειρος Αὐτὸς κατὰ τὴν οὐσία μετὰ τὴν κτιστὴ φύσι, τέλειος κατὰ πάντα Θεός, προσλαμβάνει στὴν Θεανδρική του ὑπόστασι ὅλη τὴν κτιστὴ φύσι καὶ «ἀπ' ἀρχῆς», ὅπως στὴν πρώτη Δημιουργία, ἀναπλάθει καὶ ἀναγεννᾷ, ριζικά, ἀπ' τὰ θεμέλιά της τὴν ὑπαρξί. Διότι ὁ Θεάνθρωπος εἶναι Ἐκεῖνος, ποὺ «ἐν ἀρχῇ ἦν». Ἐνῶ¹⁰ ὁ ἀνθρώπος καὶ ἡ δημιουργία ὅλη, «πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν, ὃ γέγονεν», ὁ Λόγος ὑπῆρχε πάντοτε! Καὶ πρὸ τῆς Κτίσεως. Καὶ προτοῦ πλασθῇ ὁ ἀνθρώπος. Καὶ προτοῦ φανῇ ὁ χρόνος. Πάντοτε! Γιὰ τὸν «Θεὸς ἦν ὁ Λόγος». Καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ἀναρχος ἀτίδος, ἀτελεύτητος. Δὲν ἔχει οὔτε ἀρ-

6. Πράξ. 17, 30.

7. Ἰω. 1, 14.

8. Ρωμ. 5, 10.

9. Ἀρχιμ. Δαμ. Βράκα «Ἡμερολόγιον αἵματος» σελ. 117, Ἰωάννινα 1972.

10. Ἀρχιμ. Δαμασκηνὸς Βράκα «Ἡ ζωὴ καὶ ὁ Λόγος» σελ. 13, Ἀθήνα: 1978.

χή, όπως τὰ ὄντα, οὔτε ξεκίνημα, όπως ὁ χρόνος. Δὲν ἔχει τέλος, όπως ὁ παρὼν χρόνος. Εἶναι «ὁ ὢν, ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος». Εἶναι ὁ Ὑἱὸς τοῦ Θεοῦ κατὰ φύσιν», πού ἔγινε «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου» ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Εἶναι ὁ μονογενὴς Υἱὸς τῆς Παρθένου, ὁ Ἐμμανουήλ, ὁ Θεὸς πού μένει κοντὰ στὸν ἄνθρωπο, πού ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὸν Θεάνθρωπο.

Αὐτὸς ὁ Θεὸς «οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐγὼς ἐκάστου ἡμῶν»¹¹ ὑπάρχει, λέγει στὸ μήνυμά του ὁ φτερωτὸς Ἀπόστολος. Βρίσκεται κοντὰ μας! Καὶ ἐμεῖς εἴμαστε λαὸς του. Παιδιὰ δικὰ του! «Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμὲν»¹². Αὐτὴ ἡ σχέση τῆς ἐξάρτησεως τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου ἀπὸ τὸν Θεὸ ἐπαναφέρεται στὸ κήρυγμα τοῦ Οὐρανοβάσιμος. Καὶ ἐνώπιον αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, πού ὁδηγεῖ τὴν ἱστορία τοῦ παρόντος κόσμου στὸν ἐπίλογό της ἔφερε ὄχι μόνον τοὺς εἰδωλολάτρες Ἀθηναίους ὁ θεὸς Ἀπόστολος, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνθρωπο κάθε ἐποχῆς, ἐπομένως καὶ τῆς ἐποχῆς μας. Διότι ὁ Θεάνθρωπος νοηματοῖζει μὲ τὴν θεϊκὴ ἀλήθεια τὴν ἀνθρωπίνη ὑπαρξί καὶ μεταστοιχειώνει ὄντολογικὰ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ἀφοῦ Αὐτὸς ἔσωσε μιὰ γιὰ πάντα τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ἄλλη ἀλήθεια γιὰ τὴν ἀνθρωπίνη ζωὴ καὶ τὸν κόσμο πέρα καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν φανέρωσι μέσα στὸν χρόνο τοῦ Ἰησοῦ, πού «μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνη»¹³, δὲν ὑπάρχει. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑπῆρχε δὲν θὰ ἔσωζε! Ὁ Θεὸς δ,τι εἶχε νὰ ἀποκαλύψῃ στὸν ἄνθρωπο τὸ ἀπεκάλυψε στὴν Θεανδρική ὑπόστασι τοῦ Θεανθρώπου¹⁴. Γι' αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὴν φανέρωσι τοῦ Λόγου εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ταχθῆ ἢ μὲ τὸν Θεὸ ἢ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ! Δὲν ὑπάρχει τρόπος διαφυγῆς ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐναγώνιο ἐκλογή. Ἡ θεία Ἀποκάλυψις ὀλοκληρώθηκε καὶ ἐσήμανε τὸ τέλος τῶν «ἀγνώστων θεῶν». Ὁ Ἰησοῦς καθώρισε τὰ ὄρια τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ ψεύδους στὸν ἱστορικὸ χρόνο προσφέροντας τὸ ἀπόλυτο κριτήριον τῆς ἀληθείας, τὴν παρουσία τῆς Θεανδρικής Του ὑποστάσεως στὸ ἱστορικὸ γίνεσθαι. Καὶ ἡ «παρουσία» αὐτὴ συνιστᾷ τὴν ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πού καθοδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο στὴν «ὁδόν», τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ζωὴν»¹⁵, δηλαδή, καὶ στὸν τρόπο τοῦ κατὰ Χριστὸν ζῆν, καὶ στὴν πραγματικὴ γινῶσι τῶν ἀξιών, ἀλλὰ καὶ στὴν ἴδια τὴν σωτηρία, πού εἶναι ἡ θεία ζωὴ τοῦ Θεανθρώπου. Αὐτὴ τὴν προϋπόθεσι, πού δίδνει προσωπικὰ ὁ Χριστοκλήρικος, ἔχει ὡς θεμέλιον τοῦ κηρύγματός του. Καὶ μὲ δάσι αὐτὴν τὴν ἀλήθεια ἀνέρχεται στὸ θῆμα τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ καλεῖ τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ κάθε ἀνθρώπινη ψυχὴ, «πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν». Θὰ λάβῃ ἡ ἀνθρωπότης τὴν ὁδὸ τῆς ἐπιστροφῆς; Θὰ πάρῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν σωστικὴν ἀπόφασιν τῆς ἐλευθέρως καὶ συνειδητῆς ἀρνήσεως τοῦ

λάθους τῶν προπατόρων του; Θὰ ἀνοίξῃ τὴν θύρα τῆς ψυχῆς στὴν θεία πρόσκλησι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Ἡ θὰ ἐκλέξῃ τὸ τραγικὸ «ὄχι» τῆς ἀρνήσεως, πού τὸν καταδικάζει στὴν μοναξιά τοῦ θανάτου καὶ ὁδηγεῖ τὴν ὑπαρξί στὸν μηδενισμό τῆς, γιατί καταργεῖ κάθε ἐξάρτησι ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ φορτώνει ἐπάνω στοὺς ὤμους τοῦ πεπερασμένου θνητοῦ ὅλη τὴν εὐθύνη γιὰ τὸ νόημα καὶ τὸν σκοπὸ τῆς ζωῆς καὶ τῆς Δημιουργίας ὅλης;

Ἐὰν εἶναι ἀλήθεια ὅτι οἱ αἰῶνες ἀντιγράφουν ἀλλήλους, τότε ἡ ἀλήθεια αὐτὴ πρέπει νὰ ταυτίζεται μὲ τὸ πελῶριο λάθος τῆς ἐποχῆς μας, πού ἀντιμετωπίζει μὲ μιὰ νέα μορφή *εἰ δ ὠ λ ο λ α τ ρ ε ἰ α ς* τὴν ζωὴ τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ κόσμου. Γιατὶ κάτω ἀπὸ τὴν φαινομενικὴ «εὐημερία» καὶ πρόοδο τῆς τεχνοκρατουμένης συγχρόνου κοινωνίας κρύπτεται τοῦ θανάτου τὸ μίasma. Ἀγωνία καὶ ἄγχος, τρόμος καὶ ἀβεβαιότης ἐνώπιον τοῦ φαινομένου τοῦ θανάτου καὶ ἀκρόεστο πάθος γιὰ ὕλική ἐξασφάλισι καὶ δύναμι, στοιχεῖα πού εὐρίσκουν τὴν ἔκφρασί τους στὶς φωτιῆς τῶν πολέμων καὶ τῶν διεθνῶν ἀναστατώσεων, εἶναι τὰ βαρυσήμαντα γεγονότα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἡ ζωὴ μας εἶναι «σημαδεμένη» ἀπὸ τὴν ἀσθένεια τοῦ μηδενισμοῦ. «Ἐνας πολιτισμὸς ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ζεῖ ἐπ' ἀπειρον μὲ τὸν μηδενισμό ὡς κύρια πηγὴ τῶν ἐμπνεύσεών του. Μπορεῖ, δέδοια, νὰ πάει στὴ σελήνη καὶ σὲ ἄλλους πλανῆτες, ἀλλὰ δὲν θὰ γλυτώσει ἀπὸ τὸ ἄγχος καὶ τὴ διάλυσι πού ἔχει μέσα του. Ἄν τὸ σύμπαν εἶναι ἄδειο, δὲν θὰ καταφέρουμε νὰ τὸ γεμίσομε μὲ πυραύλους καὶ ραντάρ»¹⁶.

Ἐνώπιον αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν μορφῶν τῆς ἀφηρημένης σκέψεως, πού ἐπιζητοῦν νὰ ὑποτάξουν τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ σὲ σχήματα πολιτικῶν, ἢ οικονομικῶν ὀλοκληρωτισμῶν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ὁδηγοῦν στὴν συντριβὴ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, ὀρθώνεται ἡ μορφή τοῦ Θεανθρώπου. Ἡ φωνὴ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἑθνῶν τὸ ἴδιο ἐπιδημητικὴ, όπως καὶ τότε στοὺς ἀνησυχούς Ἀθηναίους, φθάνει καὶ στὴν ἐποχὴ μας μὲ κρυσταλλινὴ διαύγεια: «τοὺς χρόνους τοῖς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τανῶν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν».

Δὲν ὑπάρχει πλέον «ἄλλοθι» γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὸν πολιτισμὸ μας. Ἡ ἀγνοία νικῆθηκε ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψιν. Τὸ σκοτάδι χάθηκε ἀπὸ τὸ Φῶς, πού «φωτίζει καὶ ἀγιάζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον». Ἐὰν κάποτε τὸ παρελθὸν ἦταν ἕνα λάθος, τὸ παρὸν μιὰ μόνιμη θλίψι καὶ τὸ μέλλον μιὰ ἀβεβαιότητα, σήμερα, δυὸ χιλιάδες χρόνια μετὰ τὸ Κήρυγμα τοῦ Παύλου στὴν Ἀθήνα, εἶναι παραφροσύνη καὶ παραλογισμὸς γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα νὰ πεινᾷ τὸν Θεὸ, νὰ διψᾷ τὴν δικαιοσύνη, νὰ στερεῖται τὴν ἀγάπη, νὰ ζῆ τὸ παρὸν στὸ στεγανὸ κελλί τῆς μοναξιάς του!

16. Γ. Θεοτοκά, Πνευματικὴ πορεία, σελίς 145, ἐκδόσεις Φέξη, Ἀθήνα 1961.

11. Πράξ. 17, 26.

12. Πράξ. 17, 28.

13. Πράξ. 17, 31.

14. Ἀρχιμ. Δσμ. Βράκκ «Ἡπειρωτικὴ Μαρτυρία» σελ. 35, Ἰωάννινα 1973.

Ο ΣΧΟΛΑΡΧΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

(ΤΕΩΣ ΣΧΟΛΗΣ ΙΕΡΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ)*

Θεοφιλέστατε,

Ἐλλόγιμοι κ. Καθηγηταί,

Φίλοι Τελειοδιδάκτοι,

Με τὴν ἐλλογίαν τοῦ Θεοῦ διηγύσαμεν τὸν δόλιχον τῆς πνευματικῆς πορείας τῆς Σχολῆς ἡμῶν κατὰ τὸ λήξαν διδακτικὸν ἔτος.

Σήμερον εὐρισκόμεθα ἐνταῦθα συνηγμένοι διὰ τὰ ἐσοτάσσωμεν τὸ τέλος τοῦ ωραίου ἀγῶνος διὰ τὴν κατὰκτησιν τῆς ἱερώς γνώσεως καὶ τὴν μύησιν ὑμῶν εἰς τὰ μυστήρια τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Κυρίου.

Πράγματι, με συμπαραστάτας εἰς τὴν προσπάθειάν μας αὐτὴν τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀκαδημαϊκοὺς δι-

* Λόγος ἐκφωνηθεὶς παρὰ τοῦ Σχολάρχου, τῆς Α.Ε.Σ.Α., κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν τῆς 22.6.78 ἐν τῇ Ναυτίῳ τῆς Σχολῆς ἐπὶ τῇ καθοσίῳσι τῶν τελειοδιδάκτων τοῦ ἀκαδ. ἔτους 1977-78, παρουσίᾳ τοῦ Ἐκπροσώπου τοῦ Μακαριωτάτου, Προέδρου τῆς Σχολικῆς Ἐφορείας, Θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Ἀλεξίου καὶ Καθηγητῶν τῆς Σχολῆς.

Μακαριώτατε,

Ἡ ἐποχὴ μας εἶναι κοσμογονικὴ με κύριο χαρακτηριστικὸ ἔχει τόσο τὴν ἀνηθικότητά της, δηλαδὴ τὴν ἀπειθαρχία σὲ ἠθικοὺς κανόνες καὶ νόμους, ὅσο τὴν προσπάθεια ποὺ καταβάλλει γιὰ τὴν καταργήσιν καθε Ἀρχῆς Ἡ θ ι κ ῆ ς! Νὰ γίνῃ ἀ - ἠ θ ι κ ῆ! Νὰ μείνῃ ὁ ἄνθρωπος ἀσύδοτος στὸ χάος καὶ τὴν ἀναρχία, στὸ μηδὲν καὶ στὰ χέρια τῆς θίας, ποὺ τοὺς «καρπούς» της πικρὰ γεύεται ὁ σημερινὸς κόσμος. Καὶ ἡ προσπάθεια αὐτὴ προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο στὸ θανάσιμο λάθος της. Θέλει τὴν ἀποχριστοποίησιν τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἀρέσιν δῆθεν στοὺς πολλοὺς καὶ γιὰ τὴν γίνῃ «κοινωνικώτερη!». Ὁ Χριστὸς ὅμως δὲν ἀλλοιώνεται. Δὲν παραχαράσσεται τὸ θεῖον Του πρόσωπο. Παραμείνει «ὁ αὐτὸς χθὲς καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας». Ἡ ἐγωϊστικὴ ἀντίληψι καὶ ἡ χλιαρὴ ἀντιμετώπισις τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἐπιστροφῆς μας στὸν Κύριο δὲν θεραπεύονται με τὴν κατάργησιν ἢ ἀλλοίωσιν τῶν αἰωνίων Ἀληθειῶν. Ἀντιθέτως, ὀδηγοῦν τὸν ἄνθρωπο στὴν πνευματικὴ αὐτοκτονία καὶ τὴν ἀπατηλὴ «αὐτάρκεια» τῆς ὑπάρξεως, ποὺ ἐπιζητεῖ τὴν καταργήσιν τὴν θεία αὐθεντία. Ἡ ρηχότητα τῆς συγχρόνου χριστιανικῆς κοινωνίας προέρχεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἀποπροσανατολισμό. Κανένα ἐπιχείρημα καὶ κανέναν λόγον δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τὴν στηρίξῃ τις ὑποπτες προθέσεις τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ θέλει τὴν γκρεμίση καὶ πάλι:

δασκάλους σας καὶ πεφιλημένους συνεργάτας μου, ἐνισχύσατε τὸ ταμεῖον ὑμῶν με τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν πνευματικὴν τροφὴν τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου.

Τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς διεξήχθη ὑπὸ τὰς γνωστάς εἰς ὅλους μας συνθήκας, αἱ ὁποῖαι δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ βελιωθοῦν, παρὰ τὰς ἡμετέρας πρὸς πᾶσαν κατεῦθυνσιν ἐνεργείας καὶ τὴν καλὴν διάθεσιν τῶν ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν. Εὐχάριστον ὅμως τυχάνει τὸ γεγονός, ὅτι αἱ συνθήκαι αὗται δὲν ἐπέδρασαν δυσμενῶς εἰς τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Σχολῆς. Παρὰ τὰς δυσμενεῖς συνθήκας διαβιώσεως, παρὰ τὰ τόσα προβλήματα τῆς Σχολῆς, διεπιποιώσαμεν ἀπὸ μέρους τῆς πλειονότητος τῶν σπουδαστῶν μελέτην, συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ διδάσκοντος διὰ τοῦ ἐποικοδομητικοῦ διαλόγου, ἀτομικὸν καὶ ὁμαδικὸν προβληματισμόν, ὡς καὶ διάλογον ἐπὶ τῶν θεμάτων ἐκεῖνων τὰ ὁποῖα χρῆζον μελέτης, εἶτι δὲ καὶ τῆς γνώσεως καὶ τῆς πείρας τῶν ἄλλων.

Εἰς τὸ περιβάλλον μας ἔχομεν καθημερινῶς τὰ θετικὰ αὐτὰ στοιχεία, οἱ δὲ ἱεροὶ ἔθισμοί, φυσικοὶ

τὸν ἐαυτὸ του σὲ μιὰ δευτέρα πτώσι! Ἄν ἡ πικρὴ ἐμπειρία τῶν δύο τελευταίων πολέμων ὠδήγησαν τὴν ἀνθρωπότητα στὴν καθολικὴ ἀμφισβήτησιν τῶν ἰδεολογιῶν, τῶν θεσμῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν συστημάτων καὶ ἔφεραν τὴν ὑπαρξί στὴν ἄβυσσον τῆς ἀρνήσεως, γιὰ τὰ γεγονότα αὐτὰ, ἀσφαλῶς, δὲν εὐθύνεται ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης Ἰησοῦς! Ἐκεῖνος μᾶς καλεῖ ὅλους στὴν σωτήριον Κιβωτὸ τῆς Ἐκκλησίας Του γιὰ τὴν μᾶς σῶσιν. Μέσα στοὺς κόλπους της ἔχομε τὴν δυνατότητα τὴν ζήσουμε τὴν θεία ζωὴν, ποὺ εἶναι πάντοτε σύγχρονη, ὅσο καὶ παλαιά, γιὰτὶ ἀπλώνεται ἀπὸ τὸ παρὸν καὶ ἐκτείνεται ἕως τὴν αἰωνιότητα. Φθάνε γὰ ἀγκαλιάσωμε με τὴν θέλησί μας τὴν πρόσκλησιν τῆς ἐπιστροφῆς. Τὸ μήνυμα τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἀθηναίων ἀντηχεῖ ἰδιαίτερα στὴν ἐλληνικὴ ψυχὴ. Μᾶς ὑποχρεώνει με εὐθύνῃ καὶ ἐγερσιμότητα γὰ τὸ ἀκούσωμε καὶ γὰ τὸ μετατρέψωμε σὲ ἔργο ζωῆς. Θὰ τὸ δεχθοῦμε;

Εὐχρηθῆτε, Μακαριώτατε Δέσποτα, πρώτοι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας καὶ σὰν ἄτομα καὶ σὰν Ἔθνος γὰ ἀκούσωμε τὴν φωνὴν τοῦ χρέους, ποὺ ἀντηχεῖ αὐτὴ τὴν ὥρα στὸν ἱερόν του Βράχο. Νὰ ὀδεύσωμε πρὸς τὸν Θεόν, ποὺ «παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν» καὶ γὰ ἀνοίξωμε πάλιν στὴν ἀνθρωπότητα τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς στὴν Ἀλήθεια τῆς σωτηρίας της.

Ἀρχιμ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΒΡΑΚΑΣ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΡΩΣΣΙΑΝ

Ἀπὸ 25 - 29 Μαΐου ἐ.ξ. ἐτελέσθη ἐν Μόσχᾳ παγγηγυρικός ἑορτασμός τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ θεσμοῦ ἐν τῇ Ρωσικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Πατριαρχεῖον ἡ Ρωσσία εἶχε ἀνακηρυχθῆ τὸ 1593, ἀξιῶσει τοῦ Τσάρου Θεοδώρου Ἰωάννοδης καὶ ἐγκρίσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β'. Τὸ Πατριαρχεῖον ὅμως δὲν διετηρήθη ἐν Ρωσσίᾳ πολὺ. Ὁ Τσάρος Πέτρος Α' ὁ Μέγας, φοβούμενος τὴν ταρασίαν ἠθικὴν αἰγλήν του, ὅταν τὸ 1700 ἀπέθανεν ὁ Πατριάρχης Ἀδριανός δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἐκλογὴν διαδόχου του. Ἄντ' αὐτοῦ ἐγκατέστησε μίαν διοικουσαν «Ἁγιοτάτην Σύνοδον», μὲ πρόεδρον τὸν ἔχοντα τὰ πρεσβεῖα ἱερωσύνης, τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθη νὰ ἀποδεχθῆ καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὑπέκρινεν εἰς τὴν αὐθαρεσίαν τοῦ Τσάρου διὰ τὸ καλὸν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τὸ 1721 μέχρι τὸ 1917 ποτὲ δὲν ἔπαυσαν νὰ ἀκούωνται φωναὶ ὑπὲρ ἀποκαταστάσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ θεσμοῦ. Καὶ ὅταν δὲν ὑπῆρχε πλέον τσάρος, ὀλίγον πρὸ τῆς Μπολσεβίκικῆς Ὀκτωβριανῆς ἐπαναστάσεως συνήλθε Μικτὴ Παρρωσικὴ Σύνοδος, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε παμφηφεί τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ Πατριαρχεῖου (Ὀκτώβριος 1917). Πολὺ γρήγορα ἔγινε καὶ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου, ὅστις καὶ ἐνεθρονίσθη, ἐνῶ ἠκούοντο κανονισμοὶ τῶν συγκρουσμένων ἀντιθέτων δυνάμεων. Ὁ πρῶτος Πατριάρχης μετὰ τὴν ἀνασύστασιν ἦτο ὁ Τύχων Μπελάδιν (ἐνεθρονίσθη τὴν 21.11.1917).

Πρὸς συμπανηγυρισμὸν τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ γεγονότος προσεκλήθησαν ὅλαι αἱ Ὀρθόδοξοι καὶ μὴ Ἐκκλησίαι.

καὶ παραδοσιακοί, συμβάλλον ἐἰς τὴν καλλιέργειαν ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτήρος, συνειδήσεως ἰσχυρᾶς καὶ καρδίας πλήρους θείας ἀγάπης διὰ τὴν λογικὴν πόλιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ὅσαίς ἐπεσημάναμεν ἠθελημένην ἢ ἀθέλητον προσπάθειαν ἐκροπῆς ἀπὸ τῆς γραμμῆς αὐτῆς, προελάβαμεν ταύτην, ἀδοξῶς κατὰ τὸ δυνατόν, διατηρήσαντες κλίμα ἡρεμον, τὸ ὁποῖον καὶ προσοιδιάζει εἰς τὴν θεολογικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν πολιτείαν.

Καὶ τώρα, φίλοι τελειοδιδάκτοι, ἐπέστη ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν ἢ πολλὰ εἰποῦσα καὶ λαλήσασα Σχολὴ ἐν τῷ τριετῆ τῆς μαθητείας σας διασημαί, κατὰ τὸ ὁποῖον σὰς ἐξέθροψε διὰ τοῦ γάλακτος τῆς εὐσεβοῦς διδασκαλίας καὶ σὰς διήνοιξε τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου εἰς ὑπακοὴν πίστεως καὶ περιποίησιν καλῶν ἔργων, ἐπέστη — λέγω — ἡ ὥρα νὰ ἀπευθύνη δι' ἐμοῦ τὸν τελευταῖον λόγον καὶ νὰ δώσῃ τὰς ὑστάτας ὑποθήκας, συγκαίρουσα ἅμα διότι ἠξιώθητε τῶν στεφάνων τῆς φιλοπονίας σας.

Ἀπολύεσθε ἐν εἰρήνῃ καὶ τῆς εἰρήνης ταύτης καὶ ἡρεμαίας ζωῆς ἐν τῇ Σχολῇ ἀκολουθεῖ τὸ πέλαιος τοῦ πολυκνυμάντου βίου. Θὰ συναντήσετε ραγδαίως βροχὰς ποικίλων διαθέσεων καὶ ἀντιλήψεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ἀπειλήσουν νὰ σὰς παρασύρουν ποταμὸς ὀρητικὸς παθῶν καὶ ἐπιθυμιῶν ἀνέμους σφοδρῶς ποικίλων διδασκαλιῶν, αἱ ὁποῖαι σκοποῦν θὰ ἔχουν νὰ σὰς κλονίσουν.

Σταθῆτε ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι, ὡς ὁ Μέγας Παῦλος ἐδίδαξε: «μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ σολαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων», κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ

κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστὸν» (Α' Κορ. ιε' 58 καὶ Κολ. β' 8). Ἡ Σχολὴ αὕτη ἐθεμελίωσεν ὑμᾶς ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς θεοσδότου πίστεως τῶν ἱερῶν πατέρων. Ἐναπόκειται εἰς ὑμᾶς νὰ ἐπανεξήσητε διὰ συνιόνου καὶ συνετῆς μελέτης ὅσα ἠκούσατε καὶ ἐδιδάχθητε. Φανῆτε ἄξιοι, ἵνα ἀποβῆτε ὅμοιοι τῷ φρονίμῳ ἀνθρώπῳ, ὅστις ὠκοδόμησεν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέτραν, τὴν ὁποίαν οὔτε βροχὴ, οὔτε ποταμοί, οὔτε σφοδροὶ ἄνεμοι ἐσάλευσαν. Φοβεῖσθε τὸν Θεὸν καὶ πάντοτε ταπεινὰ φρονεῖτε. Διότι, καὶ μὲν μέγας καὶ πολλὸς θεωρεῖται ὁ εὐδὸν σοφίαν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὑπὲρ τὸν φοβούμενον τὸν Κύριον», λέγει ὁ Σειραχ (κε' 10 καὶ α' 13, 16).

Μὴ φουσιωθῆτε ποτέ. Μὴ καιριοχύνετε τὴν ἱερὰν διακονίαν σας, μηδ' ἐαυτοὺς ἀτιμῶσατε, οὔτε εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην ἀδοξίαν προσάφητε. Τὸν λόγον τοῦ Κυρίου φέρσατε εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν Χάριν Αὐτοῦ διὰ τῶν ἀχράντων μυστηρίων εἰς ὅλην τὴν ζωὴν των. Φυλάττοντες τὴν ἀποστολὴν ὑμῶν μαζράν των τοῦ βίου πραγματειῶν καὶ τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου φανεροῦντες καὶ ἐξουδειρωροντες ἀπὸ τῆς ζωῆς τῶν πιστῶν, ὁδηγήσατε αὐτοὺς εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Κυρίου.

Ἰερωμένοι καὶ ἱερωθησόμενοι, ἀποπέλλεσθε εἰς ὁδὸν εἰρήνης, ἵνα εὐαγγελισθῆτε τὴν εἰρήνην τοῦ Κυρίου πρὸς καρποφορίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἐκθρόψασα ὑμᾶς Σχολὴ καὶ οἱ κοπιῶσαντες διδάσκαλοι σας θὰ παρακολουθοῦν πάντοτε τὸ ἔργον ὑμῶν καὶ θὰ εὐχωνται ὅπως εἶναι τοῦτο ἀρεστὸν παρὰ τῷ Θεῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις.

Ἄρχιμ. ΚΩΝ)ΝΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Δρ. Θ.

Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς

Ὡς ἀντιπρόσωποι παρέστησαν ἕκ μέρους:

1. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Σεβ. Γέροντ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος Μελίτων μετὰ τῶν Σεβ. Φιλαδελφείας Βαρθολομαίου, καὶ Σουηδίας Παύλου.

2. Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης Παρθένιος.

3. Πατριαρχείου Ἀντιοχείας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Τριπόλεως Ἡλίας.

4. Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας Γερμανός.

5. Πατριαρχείου Σερβίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μαυροβουνίου Δακίηλ.

6. Πατριαρχείου Ρουμανίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μολδαβίας Θεόκτιστος.

7. Πατριαρχείου Βουλγαρίας ὁ Μακ. Πατριάρχης Μάξιμος.

8. Ἐκκλησίας Κύπρου ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος.

9. Ἐκκλησίας Πολωνίας ὁ Μακ. Μητροπολίτης κ. Βασίλειος.

10. Ἐκκλησίας Γεωργίας ὁ Μακ. Καθολικός Πατριάρχης κ. Ἡλίας Β'.

11. Ἐκκλησίας Τσεχοσλοβακίας ὁ Μακ. Μητροπολίτης κ. Δωρόθεος.

12. Ἐκκλησίας Φιλανδίας ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Παῦλος.

Ἐκ μέρους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας παρέστη ὁ ἀρχιεπίσκοπος Ραϋμόν Τορέλλα ἀντιπρόεδρος τῆς γραμματείας ἐπὶ τῆς Ἑνώσεως.

Ὡσαύτως παρέστησαν οἱ Πατριάρχαι Ἀρμενίας κ. Βασκέν Α' καὶ Αἰθιοπίας Τέκλε Χαϊμανότ. Τέλος παρέστησαν πολλοὶ ἀγγλικανοί, προτεστάνται καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Διεκκλησιαστικῶν Ὄργανισμῶν καὶ ἐν Ρωσσίᾳ Ὁρησκειτικῶν Κοινοτήτων.

Ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρέστη ἀντιπροσωπεῖα, τῆς ὁποίας ἠγγεῖτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας καὶ μέλη τῆς ἦσαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτης Ταλαντίου κ. Ἀμβρόσιος, Ἀρχιμ. Μελέτιος Καλαμαράς καὶ Πρωτοπρ. Στέφανος Ἀβραμίδης.

Τὴν ἀντιπροσωπεῖαν ἡμῶν, ἀφιχθεῖσαν εἰς Μόσχαν, ὑπεδέχθησαν εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Σερεμέπεθο Ἱεράρχαι καὶ ἀνώτατοι κληρικοὶ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας. Ὅλοι αἱ ἐπίσημοι ἀντιπροσωπεῖαι κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον «Σοδιέτσαγια», ἔπου καὶ ἔλαβον χώραν ὠρισμένην ἐπίσημοι ἐκδηλώσεις.

Τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα ἤρχισε τὴν Πέμπτην, 25 Μαΐου περὶ ὥραν 11.00 π.μ., μετ' ἐπίσημον δοξολογίαν, φαλεῖσαν ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς καὶ θαυματουργοῦ Εἰκόνης τῆς Παναγίας τῶν Ἰθῆρων ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως, εἰς τὸ Σοκόλνισκ Μόσχας. Κατ' αὐτὴν ὁ Ἀγιώτατος Πατριάρχης Μόσχας Ποιμὴν, προσφωνῶν τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν καὶ κηρύσσων τὴν ἐπίσημον ἑναρξιν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων, εἶπε τὰ ἑξῆς:

Ἀγιώτατοι,

Μακαριώτατοι,

σεβάσμιμοι Ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς,

ἀγαπητοὶ ξένοι μας,

εὐλαβὲς ποιμνιον τῆς Μόσχας,

Χριστὸς ἀνάστη!

Μὲ τὴν προσευχὴν μας πρὸς τὴν ὑπεραγίαν Δέσποιναν ἡμῶν Θεοτόκον, ἐνώπιον τῆς σεβασμίας αὐτῆς Εἰκόνης τῆς επικαλουμένης ἢ Ἰθρητίσσαν, ἐκάμαμεν τὴν ἑναρξιν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς θοείας τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Μόσχας. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν Τοπικὴν Σύνοδον τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν Μόσχᾳ τὴν 4ην Νοεμβρίου (π. ἡμερολόγιον) τοῦ ἔτους 1917, ἥτις καὶ ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν σχεδὸν 200ετῆ «συνοδικὴν» λεγομένην περίοδον τῆς ζωῆς τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐσήμανε τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν ἀρχαίαν κανονικὴν μορφήν ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, περὶ τῆς ὁποίας ὁ 34ος Κανὼν τῶν ἀγίων Ἀποστόλων λέγει: «Τοὺς ἐπισκόπους ἐκάστου ἔθνους εἶδέναι χρῆ τὸν ἐν αὐτοῖς Πρώτον καὶ ἠγγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν καὶ μηδὲν τι πράττειν περὶ τὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης. Ἀλλὰ μηδὲ ἐκεῖνος ἄνευ τῆς πάντων γνώμης ποιεῖται τι. Οὕτω γὰρ ὁμοῦνα ἔσται καὶ δοξασθήσεται ὁ Θεός».

Ἀνασκοποῦντες νοερώς τὰς διαρρουσάσας δεκαετίαις τῆς ζωῆς τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, βλέπομεν σαφῶς τὴν εἰς αὐτὴν καθημερινὴν ἀποκάλυψιν τῆς προνοητικῆς περὶ αὐτῆς μερίμνης τοῦ Θεοῦ, διὸ καὶ μετὰ τοῦ προφήτου καὶ ψαλμοῦ Δαβὶδ ἀναφωνοῦμεν: «Τί ἀνταποδώσωμεν τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκεν» (Ψαλμ. 115, 3).

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον διὰ τὴν πλουσίαν βοήθειάν Του πρὸς τοὺς πλήρεις ζήλου ἀρχιερεῖς καὶ Ἱερεῖς τῆς ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας εἰς τὰς καθημερινὰς αὐτῶν μερίμνας διὰ τὴν ὠφέλειαν τῶν πιστῶν, τοῦ ἐνός λαοῦ τοῦ Θεοῦ (Γαλ. 3, 28), τῶν τέκνων τοῦ ἐνός Θεοῦ καὶ Πατρὸς πάντων (Ἐφεσ. 4, 6).

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον διὰ τὰ μεγάλα ἐλέη Του, τὰ ὁποῖα ἐκφέρει εἰς τὴν μίαν, ἀγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν Του, ἥτις ἐστὶν στίβλος

καὶ ἐδραϊώμα τῆς ἀληθείας (Α' Τιμ. 3, 15), καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι πράττει ἡ Τοπικὴ Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν αὐξησιν τῆς πανορθόδοξου μαρτυρίας καὶ διακονίας.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον διὰ τὴν ἀδιάπτωτον ἔμπνευσιν νὰ ἐκπληροῦμεν τὴν ἐπιτολὴν Του, «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν» (Ἰω. 17, 21), εἰς «ἐνότητα πίστεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. 4, 13), ὥστε νὰ φανερωθῇ εἰς τὸν κόσμον ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς, ἡ φανερωθεῖσα διὰ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον (Ἰω. 3, 16), καὶ διὰ πᾶν ὅ,τι πράττειται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴν ὑπὸ τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰ διαρκῆ καὶ πολυποίκιλα οἰκουμενικὰ αὐτῆς ἔργα.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν Κύριον, διότι ἐστήριξε τὰς χεῖρας ἡμῶν (Ἰωβ, 4, 3), ὥστε νὰ μὴ ἀσθενοῦν εἰς τὴν διακονίαν τῆς χρείας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ διότι ὀδηγεῖ ἡμᾶς χωρὶς παρεκκλίσεις εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εἰρήνης (Λουκ. 1, 79), τὴν ὁδὸν τῆς εἰρηνοποιῶν ἡμῶν δραστηριότητος, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς οὐσιωδῶς ἀπαραίτητον στοιχεῖον νὰ συνενώσωμεν τὰς προσπάθειάς μας μὲ τὰς προσπάθειάς τῶν ἀνηκόων εἰς ἄλλας χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τῶν ὁπαδῶν ἄλλων θρησκειῶν καὶ τῶν μὴ πιστευόντων ἀδελφῶν μας.

Εὐχαριστοῦμεν πάντοτε καὶ διὰ πάντα τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα «ἐν Ὄνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἐφ. 5, 20).

Ἀγαπητοὶ συμμέτοχοι εἰς τὸν ἐορτασμὸν αὐτὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας,

Ἐγκαρδίως χαιρετίζω πάντας ὑμᾶς, τοὺς ἐλθόντας ἀπὸ τόπους μακρὰν καὶ ἐγγύς, διὰ νὰ μοιρασθῆτε μαζί μας τὴν χαρὰν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μας πανηγύρεως. Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τοὺς κόπους τῆς ὀδοιπορίας καὶ διὰ τὰς προσευχὰς σας ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχοῦς ὁλοκληρώσεως τῶν ἐορτῶν μας.

Ὁ Κύριος εἶθε νὰ εὐλογῆσῃ τὴν ἡμετέραν κοινωρίαν ἀγάπης. Καὶ εἶθε νὰ δοξάζεται τὸ Ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς ἐν Αὐτῷ, χάριτι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Θεο. 1, 12). Ἀμήν.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας, περὶ ὥραν 16.00 ἐγένετο πανηγυρικὴ Συνεδρία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, προεδρευόντος τοῦ Μακαριώτατου Πατριάρχου κ. Ποιμένου, ἐνώπιον ὄλων τῶν προσκεκλημένων. Παρὼν ἦτο καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Θρησκευμάτων ἀρμόδιος Ὑπουργὸς τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως κ. Βλαδίμηρ Κουροέντοφ.

Εἰς τὴν συνεδρίαν αὐτὴν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης κ. Ποιμὴν ἀνέγνωσεν ἐκτενεστάτην ἔκθεσιν, καλύπτουσαν τὴν ὅλην μέχρι τοῦδε πορείαν καὶ εἰς δια-

φόρους τομεῖς δραστηριότητα τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰ τελευταῖα 60 χρόνια. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκθέσεως αὐτῆς καὶ ἀφοῦ ἐχαιρέτησε τοὺς προσκεκλημένους ἐκ μέρους τῆς Σοβιετικῆς Κυβερνήσεως ὁ Ὑπουργὸς κ. Βλαδίμηρος Κουροέντοφ, ἤρχισαν αἱ συγχαρητήριοι ἐπὶ τῷ ἐορτασμῷ προσφωνήσεις τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων ἀντιπροσωπειῶν. Πρῶτος ἐχαιρέτισε ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνης κ. Μελίτων, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε,

Ὁ Παναγιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος ὁ Α' καὶ ἡ περὶ Αὐτὸν Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνέθηκεν εἰς ἡμᾶς τὴν εὐτυχίαν καὶ τιμητικὴν ἀποστολήν, ὅπως, ἐκπροσωποῦντες τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς βασιλίδος, κομισομεν πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ἀγιοτάτην Μακαριότητα, τὸν ἄξιον Πατριάρχην Μόσχας καὶ πασῶν τῶν Ρωσικῶν, καὶ δι' Ὑμῶν πρὸς τὴν κατὰ Ρωσίαν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν, τὸν ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰρήνῃ χαιρετισμὸν καὶ τὴν ἐκφρασίαν τῆς μεγάλης χαρᾶς αὐτῆς ἐπὶ τῷ ἐορτασμῷ τούτῳ τῆς ἐξηκονταετηρίδος τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ ἱεροῦ πατριαρχικοῦ θεσμοῦ ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ Ἐκκλησίᾳ.

Εἶναι δίκαιον νὰ μνησκηται ἡ σεβασμία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας τοῦ ἱστορικοῦ γεγονότος τοῦ ἔτους 1917 καὶ ἐν ἐγγνωμοσύνῃ πρὸς τὸν Θεὸν νὰ χαιρῇ διὰ τὸ σπουδαῖον τοῦτο γεγονός τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τῆς βίου τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, γεγονός τὸ ὁποῖον, ἐπερφαλαγγίσαν ἐν κενῶν δύο περὶπου αἰώνων, ἤλθε νὰ ἐπανασυνδέσῃ τὴν πατριαρχικὴν ἀξίαν πρὸς τὸ ἐνδοξον παρελθόν τῆς καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ, εἰς μίαν νέαν καὶ τοῦτ' αὐτὸ κοσμογονικὴν διὰ τὴν χώραν ταύτην ἐποχὴν, ὀδηγητικὸν πνευματικὸν φῶς εἰς μίαν ἀρχομένην νέαν πορείαν τῆς αἰωνίου Ἐκκλησίας ἐν τῷ χρόνῳ, ὑπὸ προϋποθέσεις τεραστίων πλέον ἀλλαγῶν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκαλεῖτο νὰ δώσῃ αὐτὴ ἐν μέσῳ τοῦ πιστοῦ λαοῦ, ἐν μέσῳ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, νέαν μαρτυρίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

Ἄλλ' εἶναι ἐπίσης δίκαιον νὰ συγχαίρῃ ἡ Μητέρα Ἐκκλησία ἐπὶ τῇ ἀνασυστάσει τῆς ἀγίας πατριαρχικῆς ἀξίας, τὴν ὁποίαν ἐκείνη ἀπὸ τῶν ὀρθῶν τοῦ Βοσπόρου ἐλθοῦσα ἐδῶ συνέστησεν εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ συνέστησεν αὐτὴν τότε διὰ τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β', ὡς λυχνίαν ἵνα λάμπῃ δι' αὐτῆς τὸ φῶς ἐκεῖνο τῆς ἀγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως, τὸ ὁποῖον ἐπίσης ἡ ἰδία Μητέρα Ἐκκλησία μετέδωκε.

Καί, λοιπὸν, κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην στιγμήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἀσπάζεται

τὸν Πατριάρχη Ποιμένα καὶ συνεορτάζουν ἐν Κυρίῳ, συναγάλλονται ἐπιφοιτῶντα τὰ πνεύματα τοῦ Πατριάρχου Πολυεύκτου καὶ τοῦ ἁγίου Βλαδิมήρου, τῶν Πατριαρχῶν Ἱερεμίου τοῦ Β' καὶ Ἰωβ καὶ τοῦ διαδόχου τούτου Τύχωνος. Μακαρίσωμεν αὐτοὺς καὶ σὺν αὐτοῖς ὅλους ἐκείνους, Πατριάρχας, ἁρχιερεῖς, ἱερεῖς, μοναχοὺς καὶ πιστοὺς, ὅσοι προσέφεραν ἑαυτοὺς διὰ τὰ δώσουν, ὑφ' ὅλας τὰς περιστάσεις καὶ ἀδιακρίτως καταστάσεων, τὴν θανμασίαν ταύτην μυστικὴν διάστασιν εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν ἐν Ρωσσίᾳ, ἢ ὅποια ἀποτελεῖ πνευματικὴν τροφὴν καὶ κάλλος ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ.

Ὅμως σήμερον ἐορτάζοντες τὴν ἐπειρηίδα ταύτην τῆς νέας πατριαρχικῆς ἐποχῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ρωσσίας, γεραίρομεν καὶ τιμῶμεν ὅλους ἐκείνους οἱ ὅποιοι διετήρησαν καὶ διατηροῦν τὸ αἰώνιον καὶ ἀκατάλυτον ἐντὸς τοῦ μεταβαλλομένου καὶ τοῦ νέου, διὰ τὰ δοξάζηται ὁ Θεὸς καὶ τὰ ἐκφραζῆται καὶ ἐνεργῆται ἡ ἀγάπη καὶ ἡ σωτηρία Του πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Ἐκκλησία πορευομένη ἐν χρόνῳ, ὡς καὶ ὁ Κύριός της, δὲν εἶναι παρελθόν. Εἶναι πάντοτε παρόν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν οὐλοῦται ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ὡς οὐλοῦσε ἰσχυρὸς καὶ ἂν εἶναι αὐτός, ἀλλὰ καλεῖται τὰ οὐλοῦντα αὐτὸν ἑαυτῇ, καὶ ὅχι διὰ τῆς ἐξουσίας, ὅχι διὰ τῆς ἰσχύος, ἀλλὰ, ὡς ὁ Κύριος, διὰ τῆς κενώσεως καὶ τῆς διακονίας, διὰ τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς θυσίας, ὡς ἀγνωσμένη καὶ ἐπιγινωσκομένη (Β' Κορ. 6, 9).

Μακαριώτατε,

Δύο μεγάλα διδάγματα λαμβάνομεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι ἤλθομεν τὰ συνεορτάσωμεν μεθ' ἡμῶν, ἐκ τῆς ἱεράς ταύτης πανηγύρεως: "Ὅτι οἱ Μεγάλοι Πέτροι ἠμποροῦν τὰ ἐπιτελοῦν μεγάλα καὶ θαυμάσια κατὰ τὰ ἄλλα καὶ τὰ ἐπιζοῦν τὰ μεγάλα ἔργα των." Ὅμως ἡ Ἐκκλησία ἐπιζῇ τῶν Μεγάλων Πέτρων. Καὶ διὰ αἱ ἀξίαι τῆς θεοσοσιότητος Ἐκκλησίας ζοῦν καὶ ἐπιζοῦν, ὅταν εἶναι διώματα τῆς συνειδήσεως τοῦ πληρώματος της, ἔστω καὶ ἂν δὲν ὀνομάζονται ἐπὶ αἰῶνας. Ἡ συνείδησις τῆς ὅλης ἁγίας Ἐκκλησίας τῆς Ρωσσίας ἐφύλαξεν ἐπὶ διακόσια ἔτη τὴν πατριαρχικὴν ἀξίαν ὡς τίμιον ἄστον εἰς τὸ ἀστοφοριὸν της καὶ ἤδη ἀπὸ ἐξήκοντα ἐτῶν ἱεραργεῖ τὴν μεγάλην Εἰσοδὸν της εἰς βρώσιν πνευματικὴν τῷ λαῷ.

Χριστὸς ἀνέστη! Δόξα Αὐτῷ πάντων ἕνεκα καὶ εἰρήνη ἀπ' Αὐτοῦ πᾶσι.

Ἐπικολούθησαν καὶ αἱ προσφωνήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καὶ ἅμα τῷ πέρατι αὐτῶν διεκόπη ἡ Συνεδρία.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν Παρασκευὴν, εἰς τὰς 11.00 π.μ. συνεχίσθη ἡ πανηγυρικὴ Συνεδρία.

Κατ' αὐτὴν ἔγιναν αἱ προσφωνήσεις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὰ πρεσβεῖα. Ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὠμίλησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάδας, εἰπὼν τὰ ἑξῆς:

Μακαριώτατε Πατριάρχα Μόσχας

καὶ πάσης Ρωσσίας κ. Ποιμὴν,

Μὲ πολλὴν χαρὰν, ἐπανξαομένην ἐν τῇ ἀναστασίῳ ἀιμοφαίρᾳ, συμμετέχομεν καὶ ἡμεῖς, ἐκπροσωποῦντες τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν σεμνὴν ταύτην ἐπέτειον τῆς συμπληρώσεως ἐξηκονταετίας ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ Πατριαρχικοῦ θεομοῦ εἰς τὴν Ἁγίαν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσσίας.

Τὸ ἐορταζόμενον γεγονός εἶναι ὄντως σημαντικόν, τόσον ὡς ἀποκαταστήσαν ἐν τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐκκλησίᾳ τὴν πάλαι κανονικῶς κεχορηγημένην, καρποφόρον δ' ἀποδειχθεῖσαν Πατριαρχικὴν διοίκησιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐφεξῆς εὐσταθῆ πορείαν τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν καὶ δικαίως τὸ γεγονός ἐξαοακτηρίσθη τότε ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Τύχωνος εἰς τὴν Εἰρηνικὴν Ἐπιστολὴν του ὡς «προνοητικὴ τοῦ Κυρίου περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας μέριμνα», ἐχαιρετίσθη δὲ γηθοσύνως ὑπὸ τε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐπ' ἐλπίδι περραιτέρω εὐεργετικῶν ἐπιδράσεων. Οὕτως ὁ σημερινὸς ἐορτασμός, δεκαετιᾶν μὲν ἀφιστάμενος τῆς συμπληρώσεως χιλίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὁμαδικῆς διὰ τῆς θυζαντινῆς ἱεραποστολῆς ἀποδοχῆς ἐν Κιέβῳ ὑπὸ τοῦ Ρωσικοῦ λαοῦ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἀμωμήτῳ Ὁρθοδόξῳ πίστει, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὴν ἀπὸ τοὺς αἰῶνας ζῶσαν παροῦσαν τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῆς εἰς Πατριαρχεῖον ἀνυψώσεως αὐτῆς, ἀλλ' ὀφείλει ἐπίσης τὰ ὑπογραμμισθῆ εὐκαίρως καὶ τὸ χρέος διὰ μίαν εὐλογητὴν συνέχειαν εἰς μαρτυρίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως.

Ὅθεν, διερχομένους μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς καὶ ἀγάπης τὰς ἐπὶ τῷ ἀγομένῳ ἰωβηλαίῳ συγχαρητηρίους εὐχὰς τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, τῆς Ἱεράς Συνόδου τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν αὐτῆς καὶ σύμπαντος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ, ἐπιθυμοῦμεν τὰ ἐπαναλάβωμεν νῦν εὐχετικῶς τοὺς λόγους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ, τοὺς διατυπωμένους εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὴν προμηνηθεῖσαν Εἰρηνικὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Τύχωνος, ὅπως «οἱ ἀγιώτατοι τῆς Ρωσίας Πατριάρχα... ὅλη δυνάμει, τῇ ἰσχύϊ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐργασθήσονται ὑπὲρ τῆς περιφρονησεως ἀπὸ πάσης ἀσεβοῦς ἐπιποσίας καὶ ἐπιθυλῆς τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτοῦ, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς στενωτέρας καὶ ἐνεργοτέρας αὐτῶν ἀδελφικῆς ἐπικοινωνίας

ἐπὶ μᾶλλον καὶ εἰς τὴν κράτυνσιν συντελέσουσι τῶν πρὸς τὴν Μητέρα καὶ τὰς λοιπὰς κατὰ τόπους Ἀγίας ἀδελφὰς Ἐκκλησίας ἱερῶν δεσμῶν τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀγάπης, δι' ἣν ἡ πάγκαλος ἁρμονία τοῦ ὅλου Σώματος τῆς Μιᾶς ἡμῶν Ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκφάνεται καὶ θεβαιούται. Εἶδε, Μακαριώτατε, ὁ Δομήτωρ καὶ Ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ στερεοῖ καὶ κρατύνη τὸν Πατριαρχικὸν Ὑμῶν θρόνον εἰς αἰῶνα αἰῶνος καὶ ἀναδεικνῆ αὐτὸν λυχνίαν ἐκπέμπουσαν φωτισμῶν γνώσεως καὶ εὐσεβείας, βράχον ἀρραγῆ καὶ λιμένα σωστικὸν διὰ τὸν Ρωσικὸν Ὁρθόδοξον λαὸν ἐν μέσῳ πάσης θυέλλης, τηρητὴν καὶ διάκονον τῆς ἀμωμῆτου Ὁρθοδόξου πίστεως, τῶν θείων τῆς Ἐκκλησίας Κανόνων καὶ τῆς πολυτιμῆτου τῶν ἱερῶν παραδόσεων κληρονομίας.

Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα.

Περατωθεισῶν τῶν προσφωνήσεων τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἡ Συνεδρία διεκόπη περὶ ὥραν 14.00 μ.μ. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ντονσκόη, ὅπου εὐρίσκειται ὁ τάφος τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου Τύχωνος (+ 1927), ἐψάλλη Τρισάγιον, ὑπὲρ ἀναπαύσεως αὐτοῦ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος κ. Μελίτων, ἔρριψεν ἄνθη εἰς τὸν τάφον τοῦ αἰοδίου Πατριάρχου καὶ ἀνεφώνησε τὸ «Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτοῦ».

Ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸν ἱερὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν τῶν Θεοφανείων, ἐψάλλη τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ δευτέρου μετὰ τὴν ἀνασύστασιν τοῦ Πατριαρχείου Πατριάρχου Σεργίου.

Τὴν ἐπομένην, Σάββατον 27 Μαΐου, εἰς τὰς 9.30 π.μ. ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν Λαύραν τῆς Ἀγίας Τριάδος — ἁγίου Σεργίου, ἐν Ζαγόρσκ, ἡ ὁποία ἀπέχει 70 χιλιόμετρα περίπου ἀπὸ τὴν Μόσχα καὶ ἡ ὁποία ἰδρῶθη κατὰ τὸν 16ον αἰῶνα ὑπὸ τοῦ ἁγίου Σεργίου Ραδονέξ καὶ ὅπου νῦν στεγάζεται καὶ ἡ Θεολογικὴ Ἀκαδημία τῆς Μόσχας. Ἡ Λαύρα τοῦ Ζαγόρσκ εἶναι ἐν τεράστιον, ἐντυπωσιακὸν ἀλλὰ καὶ ἁρμονικώτατον συγκρότημα ἀπὸ Ναοῦς, κωδωνοστάσια, κελλιὰ, ξενῶνας καὶ διάφορα ἄλλα κτίρια.

Ἄμα τῇ ἀφίξει τῶν ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Λαύραν, ἐψάλλη ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐνώπιον τῶν λειψάνων τοῦ κτίτορος τῆς Ἱ. Μονῆς ἁγίου Σεργίου Ραδονέξ εἰδικὴ παράκλησις πρὸς τὸν ἅγιον, τοῦ ὁποίου τὰ λείψανα ἐν συνεχείᾳ ἠσπάσθημεν. Σημειωτέον, ὅτι εἰς τὸν ἐν λόγῳ Ναὸν ἐπὶ τοῦ τέμπλου εὐρίσκειται καὶ ἡ περίφημος εἰκὼν τῆς Ἀγίας Τριάδος ἐν τῇ φιλοξενίᾳ τοῦ Ἀβραάμ, τὴν ὁποίαν ἱστῶρισεν ὁ πολὺς Ἀνδρέας Ρουμπλιώφ. Προσέτι εἰς τὸν ἐν λόγῳ Ναὸν εὐρίσκονται καὶ πολλὰ ἄλλα τιμὰ λείψανα Ρώσων ἁγίων.

Ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Καθολικὸν τῆς Μονῆς, τιμῶμενον ἐπὶ τῇ Κοιμήσει τῆς Θεοτόκου, ἐψάλλη Τρισά-

γιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἀλεξίου (1948 - 1970).

Τὴν ἐπομένην, Κυριακὴν 28 Μαΐου, ἐτελέσθη μετὰ πάσης ἐπισημότητος Πατριαρχικὴ λειτουργία ἐν τῷ ἱερῷ Πατριαρχικῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Θεοφανείων. Μετὰ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Μόσχας συνελειτούργησαν μόνον τὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ Ρώσσοι ἱερεῖς καὶ διάκονοι.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θείας Λειτουργίας ὁ αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος κ. Βιτάλιος Μποροδνκ ἀνέγνωσε Ποιμαντορικὴν Πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ὁρθοδόξου ἐν Ρωσίᾳ Ἐκκλησίας, διὰ τῆς ὁποίας ἀνεπτύσσεται ἡ σημασία τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐτονίζετο ἡ ὅλη δραστηριότης τοῦ Πατριαρχείου.

Εἰς τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας κ. Ποιμὴν προσεφώνησε τοὺς παρευρισκομένους ἀντιπροσώπους, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ διὰ τὸ ἐν γένει ἔργον τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸν Πατριάρχην, ἐκ μέρους ὄλων τῶν ἀντιπροσωπειῶν, ἀπήντησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος Μελίτων.

Αἱ ἐπίσημοι ἑορταὶ ἔληξαν μετ' ἐπίσημον γεῦμα - δεξίωσιν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον Ἀρμπάτ, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης ἀπεχαιρέτισε τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ἐκήρυξε τὴν λήξιν τῶν ἑορτῶν. Ἐκ μέρους τῶν ἀντιπροσωπειῶν, ἀπήντησεν ὁ ἀγιώτατος Καθολικὸς Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Βασκέν.

Μετὰ τὴν λήξιν τῶν ἑορτῶν, ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπραγματοποίησε διήμερον ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, περὶ ἧς θὰ γίνῃ λόγος κεχωρισμένως, καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς Λένινγκραντ, ὅπου ἐφιλοξενήθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Νικοδήμου.

Εἰς τὸ Λένινγκραντ ἡ Ἀντιπροσωπεῖα ἐπεσκέφθη τὰ Τσαρικὰ Ἀνάκτορα, τὰ ὁποῖα τώρα εἶναι μουσεῖον μετὰ πλουσιώτατα ἐκθέματα, διαφόρους Ναοῦς, ὅπου εἶδε τὴν εὐσέδειαν τῶν Ὁρθοδόξων Ρώσων καὶ συμπροσηύχθη μαζὶ τοὺς, τὰ Κοιμητήρια μετὰ τοὺς ἀπειράριθμους Σταυρούς, καὶ τὴν Θεολογικὴν Ἀκαδημίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπεφυλάχθησαν ἰδιαίτεραι τιμαὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας ἔχει τιμηθῆ ἀπὸ αὐτὴν μετὰ τὸν τίτλον τοῦ Διδάκτορος τῆς Θεολογίας HONORIS CAUSA διὰ τὰς πρὸς τὴν Θεολογίαν καὶ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν προσφορὰς του.

Τὴν Κυριακὴν 4 Ἰουνίου ἔγινε συλλειτουργία εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος μετὰ τῶν κληρικῶν μελῶν τῆς Ἀκολουθίας του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λένινγκραντ κ. Νικοδήμος, οἱ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοποι Πένζας καὶ Σαράνκ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΑΡΜΕΝΙΑΝ

Οἱ Ἀρμένιοι εἶναι πανάρχαιος λαός. Οἱ ἴδιοι ἰσχυρίζονται ὅτι ἔχουν ἱστορίαν, πού προχωρεῖ πέραν τοῦ κατακλυσμοῦ. Καί ὄχι ἀδικαιολογήτως, ἀφοῦ ἡ λέξις Ἀραράτ εἶναι μία γνησία Ἀρμενική λέξις.

Κατά τήν ἑλληνιστικὴν ἐποχὴν ἦλθον εἰς ἔντονον ἐπικοινωνίαν καί ἐπιμειξίαν μὲ τοὺς Ἕλληνας. Ἐκτοτε αἱ τύχαι τῶν δύο λαῶν προχωροῦν παραλλήλως. Ἡ Ἀρμενία ἐδέχθη πολὺ ἔνωρις τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου. Καί εἶναι ἡ πρώτη χώρα ὅπου ὁ Χριστιανισμὸς ἔγινε ἐπίσημος κρατικὴ θρησκεία ὀλίγον πρὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Τότε εἰς τὴν Ἀρμενίαν ἔδρασεν ὁ μέγας Ἱεράρχης ἅγιος Γρηγόριος ὁ Φωτιστής (ἡ μνήμη του ἑορτάζεται στὰς 30 Σεπτεμβρίου), ὅστις μάλιστα ἔζησε ἐπὶ πολλὰ χρόνια εἰς τὴν ἑλληνικωτάτην Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, ἔνθα καί ἠσπάσθη τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Ἐπίσκοπος τῆς Ἀρμενίας ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ Καισαρείας Λεοντίου (Γ' αἰών), καθ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀρμενίας εἶχε μέχρι τὸν Ε' αἰῶνα ἄμεσον ἐξάρτησιν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Καισαρείας.

Παρ' ὅτι μετὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀπεδέχθη τὴν Σύνοδον τῆς Χαλκηδόνος, ἡ σχέσις τῶν δύο λαῶν διετηρήθη πολὺ περισσότερον στενὴ ἀπὸ ὅτι μὲ ἄλλους ἀντιχαλκηδονίους. Ἡ ἀγωνία τῶν λαῶν διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν σχέσεων πού ἠθέλαν, εὐρήκε τὴν ἔκφρασίν της εἰς τὴν ἀπόπειραν ἐνώσεως πού ἔγινε μὲ πρωτοβουλίαν τῆς Κων. πόλεως καί πρωτεργάτην τὸν περιώνυμον Θεολόγον Πατρικίον Θερειανὸν (ΙΒ' αἰών). Ἐκτοτε σχεδὸν εἶχε διακοπὴν κάθε ἐπίσημος ἐπικοινωνία.

Τὰ τελευταῖα 10 χρόνια ὑπάρχει τακτικὴ ἐόρτις ἀλληλογραφία. Πρὸ μηνὸς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀραράτ κ. Κομιτάς ἐκόμισεν αὐτοπροσώπως εἰς τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Σεραφεῖμ πρόσκλησιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων Βασκέν Α', νὰ ἐπισκεφθῆ ἐπίσημος τὴν Ἀρμενίαν.

Τὸ ἀνοιγμα καί ἡ σύσφιξις τῶν σχέσεων μὲ τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν ἔγινε στόχος τῆς Ἐκκλησια-

---

κ. Μελχισεδὲκ καί Βίμπουργκ κ. Κύριλλος, καί οἱ ἐπίσκοποι κ. Μελίτων καί Γερμανὸς καί ἄλλοι Ρῶσοι κληρικοί, καθὼς καί ὀλόκληρος ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία.

Τὴν Δευτέραν, 5 Μαΐου, ἡ Ἀντιπροσωπεία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, φιλοφρόνως προπεμφεῖσα ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Κρουτίσης Ἰουδευαλίου καί Μίνσκ Ἀντωνίου.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Πρωτοπρεσβύτερος

στικῆς Ἀντιπροσωπείας κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πατριάρχου Μόσχας ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 60 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀνασυστάσεως τοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας ἦλθε ἀμέσως μετὰ τὴν ἀφίξιν εἰς Μόσχαν εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν Ἀγιώτατον Πατριάρχην Βασκέν. Καί ἐρρυθμίσθη ἡ εἰς Ἀρμενίαν ἐπίσκεψις. Ὁ ἀγιώτατος Πατριάρχης ἐξέφρασε τὴν λύπην του, διότι λόγω προγραμματισμένης ἐπισκέψεως κοινοτήτων τοῦ ἐξωτερικοῦ δὲν θὰ εὐρίσκετο τότε εἰς Ἀρμενίαν.

Ἐτσι ἀπὸ 30 Μαΐου — 2 Ἰουνίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ταλαντίου κ. Ἀμβροσίου, τοῦ ἀρχιμ. Μελετίου Καλαμαρά καί τοῦ Πρωτοπρ. Στεφάνου Ἀβραμίδου ἐπεσκέφθησαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀρμενίας. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς Ἀντιπροσωπείας αὐτῆς εἶναι ἡ πρώτη ἐπίσκεψις Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς Ἀρμενίαν.

Ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐγένετο μετὰ πολλῶν τιμῶν δεκτὴ ὑπὸ 4 ἐπισκόπων καί ἄλλων κληρικῶν, ὡς καί τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων τῆς Σοβιετικῆς Ἀρμενικῆς Δημοκρατίας, καί κατέλυσε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον Ἄνι.

Ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν ἀρχισαν αἱ ἐπισκέψεις καί αἱ ἐπαφαί. Κατ' ἀρχὴν ἡ Ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη τὴν Ἱεράν Μονὴν τοῦ ἁγίου «Γεγάρτ», δηλ. τῆς Ἁγίας Δόγης, πού κατὰ τὴν παράδοσιν ἐφυλάσσετο εἰς τὴν μονὴν αὐτήν, καί κατὰ τοὺς Ἀρμενίους τὸ σχῆμα της ἐλήφθη ὡς τὸ γνησίον ἀρμενικὸν ἀρχιτεκτονικὸν στυλ τρούλλου ἑκκλησίας. Ἐκεῖ ἐθαυμάσαμεν Ἐκκλησίας τεραστίας μὲ ἀψογον ἀρχιτεκτονικὴν καί ἠχητικὴν, αἱ ὁποῖαι εἶναι ὀλόκληροι σκαλισμένοι μέσα εἰς ἓνα τεράστιον θράχον.

Εἰς τὴν Μονὴν Γεγάρτ ἐπισκεφθήμεν καί τὸ λελαξευμένον ἐντὸς θράχου κελλίον καί παρεκκλήσιον, ὅπου ἀσκήτευσε τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Φωτιστής. Εἰς τὸ ἅγιον Γεγάρτ ὁ ἠγούμενος τοῦ Ἐπίσκοπος Τυφλίδος Γεώργιος προσεφώνησε καταλλήλως τὴν ἀντιπροσωπείαν, ἀπήντησε δὲ εἰς αὐτὸν ὁ Σεβ. Κίτρους κ. Βαρνάβας. Αὐθημερὸν ἐπραγματοποιήθη ἐπίσκεψις εἰς τὸ Μουσεῖον ἱστορίας τοῦ Ἀρμενικοῦ πολιτισμοῦ «Ματεναγταράν», ὅπου φυλάσσονται πλεῖστα ὄσα χειρόγραφα Ἀρμενικὰ καί Ἑλληνικά.

Τὴν ἐπομένῃ ἡ ἀντιπροσωπεία ἐπεσκέφθη τὸ «Μνημεῖον τῶν Μαρτύρων», ἦτοι τῶν 1.500.000 σφαιριασθέντων ὑπὸ τῶν τούρκων ἀρμενίων κατὰ τὸ 1916, καί κατέθεσε στέφανον, εἰς τὸ κέντρον τοῦ ὁποῖου ἐδέσποζε πελώριος σταυρὸς μὲ κόκκινα γαυροφάλλα, σὺν

βολον του άθώου αίματος. Είς την κατάθεσιν στεφάγου συνώδευσε την αντιπροσωπείαν ό επί των Θρησκευμάτων Υπουργός της Σοβιετικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Αρμενίας.

Οί Αρμένιοι επί τη εύκαιρία έκαμαν εύρειαν αναδρομήν εις τους κοινούς άγώνας και την κοινήν τύχην των δύο λαών και έξήραγ την σημασίαν και σκοπιμότητα μιάς μονίμου Έλληνοαρμενικής φιλίας. Έν συνεχεία ή Αντιπροσωπεία έπεσεκέφθη τό άγιον Έτσιματζίν (δηλ. την Πατριαρχικήν Καθέδραν). Τό Έτσιματζίν είναι μία μεγαλοπρεπεστάτη Μονή, τό κέντρον των Αρμενίων. Έχει φυλάσσονται ή δεξιά χείρ του άγιου Γρηγορίου του Φωτιστού, τό πολυτιμότερον ιερόν λείψανον των Αρμενίων. Έτσιματζίν σημαίνει: «έδω κατήλθεν ό μονογενής», επειδή ό Κύριος, έν όράματι κατελθών, ύπέδειξεν εις τον άγιον Γρηγόριον τον τόπον, όπου έπρεπε νά κτισθή ό ναός.

Είς τό Έτσιματζίν ή Αντιπροσωπεία ήλθεν εις έπαφήν με τους Έπισπουδαστάς της εκεί Θεολογικής Ακαδημίας, τους Μοναχούς και τον λαόν.

Είς σχετικήν τελετήν ό ήγούμενος της Μονής Σεβ. Έπίσκοπος κ. Σιράκ προσεφώνησε την Αντιπροσωπείαν ως έξής:

Σεβασμιώτατοι,

Άγαπητοί άδελφοί έν Χριστώ,

Είς τους Αποστολικούς χρόνους, όταν οι πρώτοι Χριστιανοί συνηρώντο, έννοιωθαν θεομήν αγάπην. Την ίδιαν χαράν και την ίδιαν ψυχικήν αγαλλίασιν αισθανόμεθα και ήμείς τώρα, διότι εις τό ιστορικόν τουτο κέντρον του Έτσιματζίν ήλθατε Σεις, οι ύψηλοι προσκνηται και αντιπροσωποί της αρχαιοτάτης ιστορικής Έλληνικής Ορθόδοξου Έκκλησίας. Έγώ, ως Έπίσκοπος και Αρχιερατικός Προϊστάμενος της Έκκλησίας ταύτης του Έτσιματζίν έν όνόματι της Άντου αγιότητος του Καθολικού Πατριάρχου των Αρμενίων κ. Βασκέν και των άδελφών κληρικών του Έτσιματζίν Σας ύποδέχομαι εις τον ιερόν τουτον Ναόν έγκαρδίως.

Ό Ναός ούτος εκτίσθη τό 300 μ.Χ. εις τα έρειπια προγενεστέρον Ναού. Ό Ναός ούτος είναι ένδικός αρμενικός. Έπειδή όμως ό ιδρυτής του είναι ό ίδιος ό Χριστός, ό οποίος κατέβη έξ ουρανού και έν όράματι υπέδειξεν εις τον Άγιον Γρηγόριον τον Φωτιστήν τον τόπον τουτον, όπου θά έδει νά κτισθί Ναός, τό άγιον Έτσιματζίν είναι και ταυτοχρόνως Έρός Ναός όλης της Χριστιανοσύνης, όπως και ό Ίησους Χριστός είναι ό Σωτήρ όλης της Ανθρωπότητος.

Ήλθατε ως προσκνηται εις τό ιερόν τουτο τέμενος. Διό και επί τη εύκαιρία ταύτη εδχόμεθα, όπως ό Κύριος ήμών Ίησους Χριστός ένώνη τας δύο αρχαίας ήμών Έκκλησίας, την Έλληνικήν Ορθόδο-

ξον και την Αρμενικήν, έτι περισσότερον έν αγάπη και άδελφωσύνη.

Έίθε ό Κύριος ήμών Ίησους Χριστός νά δεχθί εύπροσδέκτως την προσευχήν και την προσκύνησιν σας, και αι δύο Έκκλησίοι ήμών με την χάριν και εύλογίαν του Κυρίου ήμών Ίησού Χριστού νά συνεχίσουν τό έργον της αγάπης, της όμόνοιας και της ειρήνης. Έίθε δέ νά μās δυναμώση και νά μās φέρη τον ένα πλησιέστερον του άλλου έν άδελφική αγάπη.

Εύχόμεθα εις τας Έμειέρας Σεβασμιότητας και τα άλλα έκλεκτά μέλη της Αντιπροσωπείας της Έκκλησίας της Ελλάδος ύγίειαν, και ενυχίαν, να δυναθίτε νά συνεχίσητε τό άγιον έργον σας διά την πρόδοον της Έκκλησίας Σας και του λαού.

Και ήδη ως ανταλλάξωμεν εις τον ιερόν τουτον τόπον άδελφικόν άσπασμόν ειρήνης.

Απήντησεν ό Σεβ. Μητρόπολιτης Κίτρους κ. Βαρνάβας, όστις ειπεν ως έγγιστα τά έξής:

Σεβασμιώτατοι και αγαπητοί άδελφοί,

Έπειτα από τον έορτασμόν και τας εκδηλώσεις, εις τας όποιās παρέστημεν εις την Έκκλησίαν της Ρωσσίας, έθεωρήσαμεν, ότι θά ήτο δι' ήμās μία έξοχος εύκαιρία πνευματικής κοινωνίας νά έλθωμεν και νά έπισκεφθώμεν την Αρμενίαν, τον αρμενικόν λαόν, και ιδιαίτερα την Έκκλησίαν του. Και έπραγματοποίησαμεν αυτήν την έπίσκεψιν μετά πολλής χαράς και αγάπης.

Σήμερον, χάρις εις την εύλογίαν και την άδειαν του Μακαριωτάτου Πατριάρχου της Αρμενίας κ. Βασκέν, την καλωσύνην και άδελφικήν μεριμναν των Σεβ. Αρχιερέων και του κλήρου της πόλεως ταύτης, εύρισκόμεθα εις τό κέντρον της Αρμενικής Έκκλησίας, τό γνωστόν και περιφημόν Έτσιματζίν. Τό έγρωρίζαμεν ήδη εκ του μακρόθεν ως ένα ιερόν τόπον διά την Αρμενικήν Έκκλησίαν. Και σήμεραν τό βλέπομεν και τό απολαμβάνομεν και με τα μάτια μας και με την καρδιά μας. Έίμεθα βαθύτατα ύποχρεωμένοι διά την καλήν διάθεση, ή όποία απ' αρχής έπεδείχθη προς την αντιπροσωπείαν της Έκκλησίας της Ελλάδος, διό και όφείλω εκ μέρους και των άλλων άδελφών, νά εύχαριστήσω θεομά τόσο τον Μακ. Πατριάρχη, όσον και όλους τους Σεβασμιώτατους Αρχιερείς και λοιπούς κληρικούς, διά την ευγένειά τους, την αγάπην τους και την φιλοξενίαν τους.

Αί σχέσεις μας με την Αρμενικήν Έκκλησίαν εις την Ελλάδα είναι πράγματι σχέσεις φιλικαί. Έχομεν εις την Χώραν μας ικανόν αριθμόν Αρμενίων. Με αυτους συνεργαζόμεθα πολύ καλά. Και ήμείς μεν τους βοηθούμεν, όπου είναι δυνατόν

νά τοὺς βοηθήσωμεν, ἐκεῖνοι δὲ συμμετέχουν εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἰδικῆς μας ζωῆς μὲ πολλὴν καλωσύνην καὶ διάθεσιν.

Ὅπως εἶπε καὶ προηγουμένως ὁ Σεβασμιώτατος, αἱ σχέσεις τῶν δύο λαῶν μας ὑπῆρξαν πάντοτε στεναὶ καὶ ἀδελφικαί, ὄχι μόνον ἐπειδὴ οἱ δύο λαοὶ εἶναι λαοὶ ἱστορικοί, ἀλλὰ καὶ διότι ἔχουν περᾶσει παρομοίαι δοκιμασίας καὶ ἀπὸ παρομοίας δυσκολίας μέσα εἰς τὸν ἱστορικὸν τους βίον καὶ τὴν ἱστορικὴν τους πορείαν.

Πρὸ παντός αἱ κοινὰ δοκιμασίαι ἔχουν ἕνα ἀγαθὸν γενικώτερον ἀποτέλεσμα: νὰ κτίζουν μίαν κοινὴν γέφυραν μεταξὺ τῶν δοκιμαζομένων. Καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ γέφυρα τῆς συνεννόησεως καὶ τῆς ἀγάπης. Μὲ τὰς κοινὰς δοκιμασίας μας, μὲ τὸ αἷμα ποὺ ἔχουμεν χύσει καὶ οἱ δύο λαοὶ εἰς τὰς δυσκολίας τοῦ ἱστορικοῦ μας βίου, μὲ τὰ δάκρυα τῆς ὀδύνης μας, μὲ τὰ ὄσα τῶν μαρτύρων μας, ἔχουμεν κτίσει μεταξὺ μας μίαν γέφυραν, τὴν γέφυραν τῆς ἀγάπης. Μὲ αὐτὴν τὴν γέφυραν ἐπήγαμεν μὲν πρὸ δλίγου εἰς τὸ Μημεῖον τῶν Μαρτύρων τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ καταθέσωμεν ἐκεῖ τὸν φόρον τῆς τιμῆς καὶ τὴν προσευχὴν μας διὰ τοὺς Ἀρμενίους, ποὺ ἔπεσαν διὰ τὴν πατρίδα τους, ὡς μάρτυρες πίστεως καὶ πατρίδος, καὶ ἐνεθυμήθημεν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἰδικούς μας μάρτυρας, μάρτυρας ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς δημίους τόσον εἰς τὸ ἀπώτερον ὅσον καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν μὲ τὴν τραγωδίαν καὶ τὸ αἷμα, ποὺ ἔχει χυθῆ εἰς τὴν μαρτυρικὴν Κύπρον. Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη τῶν Ἀρμενίων Μαρτύρων τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς πίστεως.

Σήμερον διανύομεν μίαν περίοδον διαλόγου. Οἱ ἄνθρωποι προσπαθοῦν νὰ κουβεντιάσουν ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον. Νὰ παραμερίσουν ὄρισμένα ἔμπόδια καὶ νὰ καθήσουν γύρω ἀπὸ ἕνα τραπέζι, νὰ βροῦν τὰς διαφορὰς καὶ μὲ ἀγάπην καὶ καλὴν διάθεσιν νὰ ἐξομαλύνουν τὰς δυσκολίας καὶ νὰ δημιουργήσουν μίαν κοινωνίαν ἐνότητος. Αὐτὸ γίνεται εἰς τὰς πολιτείας, αὐτὸ γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μας ζωὴν.

Εἰς μίαν τέτοιαν περίοδον, ποὺ δημιουργοῦμεν γεφύρας ἐπικοινωνίας μὲ Χριστιανούς, μὲ τοὺς ὁποίους μᾶς χωρίζουν μεγάλα ἀποστάσεις καὶ μεγάλα διαφορὰ, πιστεύω ὅτι ἀποτελεῖ αἷτημα τοῦ Θεοῦ νὰ ἀπλωθῆ πρὸ ἀνοιχτὸς καὶ καθαρὸς ὁ διάλογος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Αἱ διαφορὰί μας μποροῦν νὰ συζητηθοῦν. Δι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι καὶ οἱ ἐπισκέψεις μεταξὺ μας προάγουν τὸ ἔργον τοῦ διαλόγου αὐτοῦ καὶ τὴν προσπάθειαν τῆς ἐνότητος.

Αἱ δυσκολίαι πάντοτε ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ εἰς τὰς δυσκολίας αὐτὰς ἐρχεται (στερισθέντων) ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ διδῇ λύσιν καὶ λύτρωσιν.

Ἰδιαίτερα Σεῖς, ἐδῶ εἰς τὴν Ἀρμενίαν, τὸ βλέπετε κάθε μέρα αὐτὸ μὲ τὰ μάτια Σας, ὅταν γυ-

ρίζετε τὸ βλέμμα σας πρὸς τὸ Ἀραράτ. Μέσα εἰς μίαν γενικὴν καταστροφὴν τὸ Ἀραράτ, χάρις εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐδλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔγινε λιμὴν ἀσφαλείας διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἀνυψώσῃ εἰς ἕν νέον Ἀραράτ τοὺς δύο λαοὺς μας, ποὺ ἔχουν περᾶσει καὶ περνοῦν τόσας δυσκολίας. Εἶθε ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ αἰσθανώμεθα ἀσφαλεῖς καὶ σωσμένοι ὑπὸ τὴν σκέπην καὶ τὴν ἐδλογίαν Του.

Διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐξ ὅλης καρδίας διὰ τὴν φιλοξενίαν σας καὶ τὴν καλὴν Σας διάθεσιν, πρὸς ὅλους μας καὶ τὸν κάθε ἕνα μας χωριστά, καὶ εὐχόμεθα μὲ δὴν μας τὴν ψυχὴν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀρμενίας μὲ τὴν φωτεινὴν καθοδήγησιν τοῦ Μακ. Καθολικοῦ Πατριάρχου νὰ γνωρίσῃ λαμπρὰς ἡμέρας, ἡμέρας Ἐκκλησιαστικοῦ μεγαλείου, ποὺ θὰ ἀντανακλᾷ καὶ εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν κατοίκων τῆς χώρας αὐτῆς. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἐδλογῆ τοὺς δύο λαοὺς μας καὶ νὰ μᾶς σκεπάξῃ μὲ τὴν χάριν Του καὶ μὲ τὴν ἀγάπην Του.

Ἡ ἐδλογία καὶ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ εἴη πάντοτε μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Εἰς τὸ Ἐτσματζίν ἡ Ἀντιπροσωπεῖα ἐθαύμασε τοὺς ἀμυθῆτους θησαυροὺς τέχνης καὶ εὐσεβείας τοῦ Ἀρμενικοῦ λαοῦ.

Μία ἀπὸ τὰς ἀπροβλέπτους ἐκπλήξεις τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν Ἀρμενίαν εἶναι ὅτι παντοῦ εὐρίσκοντο Ἀρμένιοι ἐξ Ἑλλάδος, μερικοὶ μὲ ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα (Κρατικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ), οἱ ὅποιοι ὠμίλουν Ἑλληνικά. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐσπευδον μετὰ περισσῆς χαρᾶς νὰ χαιρετίσουν καὶ ἐξυπηρετήσουν τὴν Ἀντιπροσωπεῖαν, καὶ ὠμίλουν μετὰ θαυμασμοῦ καὶ θαθείας νοσταλγίας καὶ εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν «δευτέραν Πατρίδα» των, τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν Παρασκευὴν 2 Ἰουλίου ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεῖα τιμητικῶς προπεμφθεῖσα, ἀνεχώρησε ἀπὸ τὸ Ἐτσματζίν διὰ τὸ Λένινγκραντ, γεμάτῃ συγκίνησιν ἐκ τῆς ὑποδοχῆς τῆς ὁποίας ἔτυχε εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ ἐκ τῶν αἰσθημάτων τοῦ Ἀρμενικοῦ λαοῦ.

Ἡ ἐπίσκεψις αὐτῆ ἦτο ἡ πρώτη ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀρμενίας. Ὡς τοιαύτῃ ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ἀποτελεῖ τὸ προσιώνισμα καὶ τὴν ἀρχὴν.

Ἐλπίζομεν, ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ πυκνωθοῦν αἱ ἐπικοινωνίαι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, τόσον ὥστε νὰ ἀπηχοῦν τὴν ἀγάπην τῶν δύο λαῶν καὶ τὴν κοινὴν των πορείαν κατὰ τὸ παρελθόν.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

Πρωτοπρεσβύτερος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 3344
          Διεκπ. 1539   Ἀθήνησι τῇ 18-8-78

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὴν παράγρ. 1 τοῦ ἀρθρου 21 τοῦ Ν. 590) 1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ὡς καὶ τοὺς διὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 367) 117) 28.1.1978 καὶ 643) 243)

15. 2.1978 Συνοδικῶν ἐγγράφων δημοσιευθέντας «προκαταρκτικὸν» καὶ «συμπληρωματικὸν» Πίνακας τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων, δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸν καταρτισθέντα «Πίνακα Ὑποψηφίων» κληρικῶν τῶν ἐχόντων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ προσόντα πρὸς ἐγγραφήν αὐτῶν εἰς τὸν ὡς προεῖρηται Πίνακα τῶν δι' Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων.

Π Ι Ν Α Κ

**ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ

1. Ἀρχ.μ. ΑΘΑΝΑΤΟΣ Παῦλος
2. » ΑΡΧΑΓΓΕΛΙΔΗΣ Νικηφόρος
3. » ΓΚΟΥΡΟΥΣΗΣ Νεῖλος
4. » ΔΑΚΤΥΛΙΔΗΣ Πέτρος
5. » ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Ἀνθίμος
6. » ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Εὐθύμιος
7. » ΖΩΜΑΣ Σπυρίδων
8. » ΚΑΛΕΩΔΗΣ Πατρίκιος
9. » ΚΑΛΛΙΒΩΚΑΣ Γερβάσιος
10. » ΚΑΛΠΑΚΙΔΗΣ Ἀλέξανδρος
11. » ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Στέφανος
12. » ΚΑΡΑΤΖΑΛΗΣ Τίτος
13. » ΚΑΤΣΑΓΓΙΤΗΣ Ἐλευθέριος
14. » ΚΟΚΚΙΝΑΚΗΣ Εὐδόκιμος
15. » ΚΟΛΟΚΟΥΡΗΣ Θεόκλητος
16. » ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ Παντελεήμων
17. » ΚΟΥΡΟΥΣΗΣ Σπυρίδων
18. » ΚΟΤΖΙΑΣ Νεκτάριος
19. » ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Σεβαστιανός
20. » ΜΑΛΙΣΙΑΝΟΣ Χερουδήμ
21. » ΝΙΚΟΛΑΓΓΙΔΗΣ Φώτιος
22. » ΝΤΑΝΑΚΑΣ Χρυσόστομος
23. » ΕΥΔΑΣ Μάξιμος
24. » ΠΑΣΣΕΣΑΛΗΣ Θεόκλητος
25. » ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Νικόδημος
26. » ΡΑΪΤΟΠΟΥΛΟΣ Γερβάσιος
27. » ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ Χρυσόστομος
28. » ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ Χριστοφόρος
29. » ΤΣΑΛΠΑΡΑΣ Ἀρίσταρχος
30. » ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ Παῦλος
31. » ΤΣΟΛΙΔΗΣ Νεκτάριος
32. » ΦΕΦΕΣ Θεόκλητος
33. » ΧΑΤΖΗΣ Σημεὼν

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ

- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Ἀλεξανδρουπόλεως
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Νέας Σμύρνης
Ἀττικῆς
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Ἀττικῆς
Σταυρουπόλεως
Καισαριανῆς
- N. Ἰωνίας & Φιλαδελφείας
Περιστερίου
Ἀττικῆς
Περιστερίου
- Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας
Καισαριανῆς
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Πολυανῆς καὶ Κιλικισίου
Θήρας
Νέας Ἰωνίας
Νικαίας
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Φλωρίνης
Μηθύμνης
Σερρών - Νιγρίτης
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Μαρωνείας
Νικαίας
Νεαπόλεως
- Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
Πατρῶν

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπιγραμματεὺς

† Ὁ Ταλαντίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθμ. { Πρωτ. 173
 Διεκπ. 36

Ἀθήνησι τῆ 17-1-1978

Πρὸς

Τὸν Ἐλλογιμώτατον

Κύριον Γεράσιμον Κοριδάρον

Ὁμότιμον Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου

Ἐνταῦθα

Ἐλλογιμώτατε κ. Καθηγητά,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ συνεδρία Αὐτῆς τῆς 13ης ὁδεύοντος μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ. ἔ., πάννυ ἀσμένως λαβοῦσα γνώσιν τῆς ὑποβληθείσης Αὐτῇ λίαν ἐμπεριστατωμένης ἀνακοινώσεως ὑμῶν εἰς τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὴν Ἐπιτροπὴν «Πίστις καὶ Τάξις» τοῦ Π.Σ.Ε., ὡς ἀντιπροσώπου τῆς Ἡμετέρας Ἐκκλησίας, κατὰ τὴν Σύνοδον αὐτοῦ τῆς 1ης Ἀγούστου π. ἔ., περὶ τῶν φιλολογικῶν καὶ ἱστορικῶν ἐρευνῶν ὑμῶν εἰς τὰς πηγὰς τῶν δύο πρώτων αἰώνων εἰς τὸ μέγα θέμα: «Ἀρχαιότης τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Βαθμοῦ καὶ Ἀποστολικαὶ διαδοχαί», αἵτινες ἀποτελοῦν συνέχειαν καὶ συμπλήρωσιν τῶν ἀνακοινωθεισῶν κατὰ τῷ 1956 καὶ 1961 ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν καὶ τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Μονάχου κατὰ τῷ 1960 καὶ ἐκτιμῶσα δεόντως τὴν ἐπὶ 45ετίαν ὄλην ἐργώδη καὶ ἀτροντον προσπάθειαν ὑμῶν περὶ τὴν διευρεύνησιν τοῦ σπουδαιότητου τούτου ἀπὸ Ὁρθοδόξου ἀπόψεως θέματος καὶ τὴν κατόπιν λιπαρᾶς μελέτης ἐπιστημονικὴν κατοχύρωσιν αὐτοῦ, ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἐκφράσῃ ὑμῖν τὰ συγχαρητήρια Αὐτῆς καὶ τὴν ἄκραν τῆς Ἐκκλησίας εὐαρέσκεϊαν διὰ τὴν πολύτιμον συμβολὴν ὑμῶν εἰς τὴν ὀρθόδοξον θεολογικὴν Γραμματείαν ἐν τῇ θεμελιώσει τῆς ἐγκυρότητος τῶν ἁγίων Μυστηρίων τῆς ἐν τῇ κανονικότητι καὶ ἀδιακόπτῳ συνεχείᾳ συγκροτοῦσης τὸν θεσμόν τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις ἐπευλογοῦντες ὑμᾶς ἐπευχόμεθα ὑμῖν ὑγιεῖαν ἀδιάπτωτον καὶ πᾶσαν παρὰ τοῦ Κυρίου ἐνίσχυσιν πρὸς συνέχισιν τῆς προσφορᾶς ὑμῶν ταύτης καὶ διατελοῦμεν

μετ' εὐχῶν διαπύρων

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ταλαντίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ο Πάπας Παῦλος ὁ ἅγιος.

Μετά δедικαιολογημένης συγκινήσεως ἡ Χριστιανική Οἰκουμένη ἐπληροφόρηθη τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τοῦτου ἔξοδον τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ ἁγίου, τοῦ ὁποῦν τὸ ὄνομα τῶ ὄντι θὰ καταλάβῃ ἰδιαιτέραν θέσιν εἰς τὰς δέλιους τῆς Ἱστορίας. Κυβερνήσεις καὶ λαοὶ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ πασῶν τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν διὰ δηλώσεων καὶ ἄλλων ἐνεργειῶν ἀπέτισαν ἤδη φόρον τιμῆς πρὸς τὸν ἐκλιπόντα Προκαθήμενον τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ο Πάπας Παῦλος ὁ ἅγιος προέβαλε τὴν χριστιανικὴν βιοθεωρίαν μετὰ συνεπειᾶς καὶ θάρρους καὶ ἐπέκρινε μεταρρυθμίσεις, αἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὸν ἐκσυγχρονισμόν τῶν μορφῶν τοῦ ἔργου τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ κυρίως διακρίνει τὸν Πάπαν τοῦτον, εἶναι τὸ ὅτι μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθηνα-

γόρου, συνεβάλετο τὰ μέγιστα εἰς τὴν προώθησιν τοῦ ἔργου τῆς γεφυρώσεως τοῦ χάσματος, ὅπερ χωρίζει τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης ἀπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Συμφώνως πρὸς σχετικὰς δηλώσεις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ὁ ἀποθανὼν Πάπας ἀπῆρξεν ἀντάξιος διάδοχος τοῦ προκατόχου του Ἰωάννου τοῦ 23ου, διότι συνέχισε τὸν ἀρξάμενον μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν διάλογον μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐτὴν προθυμίαν.

Ἐλπίζομεν, ὅτι καὶ ὁ ἐκλεγείς νέος Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Α' θὰ ἀναδειχθῇ, κατὰ τὰς δηλώσεις τοῦ Μακαριωτάτου, εἰς ἀντάξιον αὐτοῦ διάδοχον εἰς τρόπον ὥστε νὰ συνεχισθῇ τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰωάννης ὁ 23ος ἤρξατο καὶ ὁ Πάπας Παῦλος ὁ ἅγιος συνέχισεν.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΑΜΕΙΟΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ
ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τ.Α.Κ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Πρὸς

τὴν Ἱερὰν Σύνοδον

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Ε ν τ α ὁ θ α

Εὐσεβάτως προαγόμεθα νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν Ὑμῶν, ὅτι τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., πρὸς τῆς προτάσει τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου αὐτοῦ, ἐνέκρινε:

Α) Τὸν κανονισμόν τῆς συντάξεως τῶν ἀπὸ 1.1.1978 ἐξερχόμενων τῆς ὑπηρεσίας ἐφημερίων καὶ διακόνων, εἰς ποσοστὸν 80% τῶν ἀποδοχῶν ἐνεργείας των, ἔναντι τοῦ μέχρι σήμερον ἐξ 70% τοιοῦτου.

Β) Τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς συντάξεως τῶν διαβαμισθέντων ἐφημερίων καὶ διακόνων, τῶν συνταξιοδοτηθέντων ἀπὸ 1.7.1968 - 31.12.1977, εἰς ποσοστὸν 80% τῶν ἀποδοχῶν τῆς 31.12.1977 τῆς σταθμολογικῆς κλίμακος εἰς ἣν ἕκαστος ἀνήκεν κατὰ τὴν ἔξοδόν του ἐκ τῆς ὑπηρεσίας.

Γ) Τὴν αὐξήσιν τῆς συντάξεως τῶν ἀδιαβαμισθέντων ἐφημερίων καὶ διακόνων, τῶν συνταξιοδοτηθέντων μέχρι 30.6.1968, κατὰ 15% γενικῶς ἀπὸ 1.1.78.

Ἡ κατὰ τὰ ὡς ἄνω ἀπόφασιν ἐλήφθη ἀνάλογα μὲ τὰ οἰκονομικὰ δεδομένα τοῦ Ταμείου καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἴσης μεταχειρίσεως καὶ χρηστῆς διοικήσεως.

Σήμερον ἡ πλήρης σύνταξις ἐφημερίου, ἀνήκοντος εἰς τὴν Α' Κατηγορίαν καὶ εἰς τὸν 2ον βαθμὸν ἀνέρχεται εἰς δρχ. 21.624.

Τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν 3ον βαθμὸν εἰς δρχ. 18.804

Τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Β' Κατηγορίαν

καὶ εἰς τὸν 4ον βαθμὸν » » 16.104

τοῦ δὲ ἀνήκοντος εἰς τὸν 5ον βαθμὸν » » 14.154

Τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὴν Γ' Κατηγορίαν

καὶ εἰς τὸν 6ον βαθμὸν » » 13.230

τοῦ δὲ ἀνήκοντος εἰς τὴν Δ' Κατηγορίαν

καὶ εἰς τὸν 7ον βαθμὸν » » 12.012

Ταῦτα καθηκόντως γνωρίζομεν Ὑμῖν καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε καὶ λάβητε γνῶσιν.

Μετὰ θαυμάτου σεβασμοῦ

Ο Γενικὸς Διευθυντῆς

Ἄρχιμ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΛΑΛΟΣ

Ἐπί τῇ 400ετηρίδι.

Οἱ λαμπροὶ πανηγυρισμοὶ ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς συμπληρώσεως τετρακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱ. Μονῆς Πεντέλης ὑπὸ τοῦ ἁγίου Τιμοθέου, Ἀρχιεπισκόπου Χαλκίδος, ἔδωκαν ἀφορμὴν, ἵνα προβληθῇ ἡ ἱστορία καὶ πνευματικὴ ἀκτινοβολία αὐτῆς.

Ἡ Ἱ. Μονὴ Πεντέλης ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰς δεκαετίαι κέντρον τοῦ ἀναχωρητικοῦ μοναχισμοῦ, ὅπερ βραδύτερον ἐξελίχθη εἰς κοινοβιακὸν ἡσυχαστήριον διαπρεπῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν.

Κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας ἡ Ἱ. Μονὴ ἔδραμον ἱεραποστολικῶς καὶ ἐθνικῶς. Δὲν περιορίσθη μόνον εἰς τὴν ἀσκητικὴν ἀσκητικὴν καὶ λατρευτικὴν ζωὴν, ἀλλ' ἠγωνίσθη καὶ διὰ τὴν διάδοσιν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἐλευθερίας. Γνωστὸν εἶναι καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Μονῆς ἰδρυθὲν «Κρυφὸ Σχολεῖο», τοῦ ὁποῦν ὁ χώρος σώζεται μέχρι σήμερον.

Κατὰ τὰς ἡμέρας μας ἡ Ἱ. Μονὴ ἀναπτύσσει ἀξιόλογον πνευματικὴν, κοινωνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δρασίαν. Ἡ λατρευτικὴ ζωὴ, ἡ κηρυκτικὴ καὶ κατηχητικὴ διακονία, ἡ ἴδρυσις μουσείου καὶ βιβλιοθήκης, ἡ συντήρησης γηροκομείου, παροχὴ βοηθείας εἰς ἀπόρους καὶ ἰδίως σπουδαστάς, ἡ ἀναστήλωσις καὶ ἀναπαράστασις τοῦ συγκεντρουμένου χιλιάδας ἐπισκεπτῶν «Κρυφοῦ Σχολείου», ἡ ἐκδοτικὴ δραστηριότης, ἡ σύγκλησις πανελληνίων, παρορθόδοξων καὶ διεκκλησιαστικῶν συνεδρίων ἐν τῷ λαμπρῷ «Διορθοδόξῳ Κέντρῳ» τῆς Μονῆς — πάντα ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα εἶναι πτυχαὶ τῆς δράσεώς της.

Γενικὴ εἶναι ἡ εὐχή, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἐπιδαφιλὲς τὰς εὐλογίας του ἐπὶ τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἐστία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἵνα αὕτη εἰς αἰῶνας αἰῶνων ἀποτελῇ λαμπρὸν φάρον πνευματικῆς ἀκτινοβολίας.

Συνεργασία ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας Θεοφίλ. Ἐπίσκοπος Ἀνδρούσης κ. Ἀναστάσιος, ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ Φροντιστηρίου τῶν ὑποψηφίων Κατηχητῶν ἀποφοιτήσαντες νέους Κατηχητάς, ἐτόνισεν ἰδιαίτερος τὰς ἐξῆς: «Εἴμαστε διάκονοι τῆς Ἐκκλησίας. Συνεπῶς, μ' αὐτὸ τὸ αἶσθημα καὶ μ' αὐτὴ τὴν βεβαιότητα θὰ πρέπει νὰ ἐργασθῶμε... Συνεργασία δὲν γίνεται χωρὶς ταπεινῶσι καὶ ὑπομονή... Μέσα στὴ διακονία σας δὲν θὰ βρῆτε ἀνθρώπους χωρὶς ἐλαττώματα. Ὅλοι εἴμαστε ἄλλοι ἀνθρώποι τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ἄλλοις ἀνθρώπους ἐμάλεσε στὸ ἔργον του, οἱ ὁποῖοι ἀγιάσθησαν μὲ τὸ νὰ ζοῦν ἐν αὐτῷ».

Ἐὰν αἱ ὑπὸ τοῦ Θεοφιλεστάτου Καθηγητοῦ τοιμθεῖσαι ἀλήθειαι αἰταὶ ἐλαμβάνοντο σοβαρῶς ὑπ' ἄφρον ὑπὸ τῶν ποικίλων φορέων τῆς κατηχητικῆς διακονίας, τότε ἀσφαλῶς θὰ ἀπεφύγοντο οἱ μετα-

ξὺν αὐτῶν ἀνταγωνισμοί, θὰ προελαμβάνετο πᾶσα ἀποδυνάμωσις τῆς ὅλης κατηχητικῆς προσπάθειας καὶ εἰς μεγάλην ἔκτασιν θὰ ἀπεσοθεῖτο ἡ μασιζουσα τὸ κατηχητικὸν ἔργον κοίσις. Ὡστε τὸ ἐν αὐτῷ σύνθημα δέον νὰ εἶναι:

«Εἰλικρινῆς καὶ ἀνιδιοτελῆς συνεργασία ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας!».

Ἡ ἔλλειψις ἠθικῶν κριτηρίων.

Καθ' ἃ ἔγραψεν ἐφημερὶς τοῦ Χάρβαρι, ὁ διεθνῶς γνωστὸς ὡς πιστὸς καὶ θαρραλέος Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς ρώσος Σολζενίτιν ἐν διαλέξει αὐτοῦ γενομένη ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Χάρβαρι, ὡς «ἄλλος προφήτης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης», κατέκρινε μετὰ παρορησίας τὴν παρὰ πολλοῖς πολιτικοῖς καὶ διπλωμάταις τῆς Δύσεως ἔλλειψιν ἠθικῶν ἀρχῶν. «Ἡ ἀντίληψις, εἶπεν, ὅτι τὰ ἠθικὰ κριτήρια εἶναι ἀνωφελεῖ εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀποτελεῖ σφάλμα... Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος ἔχει ἀπολέσει τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ υπερτάτου Ὄντος, ἡ ὁποία ἄλλοτε τὸν ἐνίσχυεν, ἵνα συγκρατῇ τὰ πάθη του καὶ τὴν ἀνευθυνότητα... Αἱ δυνάμεις τοῦ κακοῦ ἔχουν ἤδη ἀρχίσει τὴν ἀποφασιστικὴν τῶν ἐπιθέσεων. Ἡ πίεσις τῶν εἶναι πολὺ αἰσθητή...».

Ὅθεν ὁ δυτικὸς κόσμος, κατὰ τὸν ρώσον διαρροούμενον, δέον νὰ κατανοήσῃ, ὅτι ἡ ἀξιοποίησις τῆς ἐλευθερίας τῶν δημοκρατικῶν κοινωνιῶν ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ «τῆς ἠθικῆς κληρονομίας τῶν χριστιανικῶν αἰώνων» καὶ δι' ἡ ἴσων ἐξακλωνθεῖσα σημερον ἄνευ Θεοῦ ἠθικὴ στερεῖται δυναμικῶν κινήτρων καὶ ἐλατηρίων καὶ χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἀτομίας καὶ κάμψεως τοῦ θάρρους, τοῦθ' ὅπερ συντελεῖ εἰς τὴν ἀποδυνάμωσιν καὶ διάβρωσιν τῶν δυτικῶν κοινωνιῶν.

Εὐγλωττος καὶ διδακτικὴ.

Συμφώνως πρὸς πρόσφατον ἀνταπόκρισιν ἐκ Λονδίνου, (αὐτὸ ἀγγλικὸν κοινοβούλιον ἐνήφισε νόμον, ὁ ὁποῖος προβλέπει μεγάλας ποινὰς καὶ πρόβλημα διὰ τοὺς ἐπενδύοντες ἀσέμνων ἐντύπων καὶ ταινιῶν, αἵτινες ἔχουν ὡς θέμα ἀνηλικούς. Τοιοῦτου εἶδους ἐντυπα καὶ ταινία προσβάλλουν ἰδιαίτερος τὴν ἀνθρωπίνην ἀξιοπρέπεια, ὡς ἐτόνισεν εἰς βρετανρὸς δουλευτῆς».

Ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου, ἥτις σχετίζεται πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὴν μορφήν τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας, εἶναι εὐγλωττος καὶ διδακτικὴ. Τὸ ὅτι ἡ Τέχνη ἐν ἐνὶ ἐλευθέρῳ δημοκρατικῷ καθεστῶτι δὲν ἔχει ἀνάγκην προληπτικῆς λογοκρισίας, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι αὐτοελεγχόμενη καὶ νὰ ἔχη σφραγισθῆσιν τῆς κοινωνικῆς της εὐθύνης, ὅ μόνον δὲν αἰρεῖ, ἀλλ' ἀντιθέτως ἐνισχύει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προσαίτητικῆς κρατικῆς ποινικῆς νομοθεσίας νὰ προφυλάσῃ τοὺς ἀναρρίμους πολίτας καὶ τὴν νεολαίαν ἐκ τῆς καλλιτεχν-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου

Σικυώνος - Ζεμενού - Ταρσού και Πολυφέγγους

Κατόπιν προτάσεως της επιτροπής επί των Ξεωωτερικών και επιθυμίας να προσκινήσουν εις την Αποστολικήν Κόρινθον, των Ὁρθοδόξων και Ἀγγλικανῶν μελῶν διὰ τὸν διάλογον μεταξὺ Ὁρθοδόξων και Ἀγγλικανῶν ἡ Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου ἐδέχθη τὴν 18ην Ἰουλίου τὰ 45 μέλη τὰ ὅποια ἔλαβον μέρος εἰς τὸν Θεολογικὸν διάλογον. Ἐξεναγῆθησαν εἰς τὸν Καθεδρικὸν Νῆον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅπου προσεφέρθησαν ἀναφυκτικὰ, εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Μουσεῖον Κορίνθου, ἐδιάβασαν στὶς γλώσσας τους, Ἑλληνικά, Ἀγγλικά, Γαλλικά και Ρωσικά τὸν Ἕμνον τῆς Ἀγάπης στὴν τετραπλευρον στήλην ποῦ ἀνήγειρε ὁ Μητροπολίτης κ. Παντελεήμων παραπλεύρως στὶς ἀρχαιοῦτες, στὸν περίβολο τοῦ σημερινοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ. Ἐξεναγῆθησαν εἰς τὸν ἀρχαῖον χῶρον τῆς Κορίνθου, εἰς τὸ Βῆμα, τὸ ἀποδεδειγμένο γνήσιο ἔθιμον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου και εἰς τὸ ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Ἀρχαίας Κορίνθου, ὅπου ἐδιάβασαν και ἐφωτογράφησαν τὴν λαξευτὴ ἐπιγραφή σὲ πέτρα μετὰ τὰ λόγια «Συναγωγή Ἑβραίων», ποῦ εἶναι ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Μαρτυρίου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ρώμη, τὸ μόνο ψηλαφητὸ κατάλοιπο τοῦ Ὁδρανοδόμου τῶν Ἑθνῶν Παύλου, γιατί κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιγραφή αὐτῆ τῆς Ἑβραϊκῆς Συναγωγῆς ἐκήρυξε τὸ λόγο ὁ θερμοῦργος και ἀνεπανάληπτος Παῦλος. Κατὰ τὴν ξενάγησιν εἰς τὸν ἀρχαῖον χῶρον και τὸ Μουσεῖον προσεφέρθησαν ἀναφυκτικὰ εἰς τὸ περίπτερον Ἀρχαίας Κορίνθου. Στὴν συνέχεια παρετάθη ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Παντελεήμονα πλουσιώτατον γεῦμα εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον Κορίνθου, ὅπου προσεφώνησαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηνάγορας ὁ Ἀγγλικανὸς Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Ἁγίου Ἀλθανοῦ, ὁ Ρώσος Ἀρχιεπίσκοπος Βρυξελλῶν κ. Βασίλειος, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀζώμης κ. Μεθόδιος και ὁ Νομάρχης Κορινθίας κ. Χρῆστος Γούλας και ἀνεφώνησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων, τονίσας πρὸς τοὺς Συνέδρους ὅτι αἱ γυναῖκες προσφέρουν εἰς τὴν φιλανθρωπίαν και εἰς τὴν Ἐκκλησίαν πάρα πολλά, ὡς συμβαίνει π.χ. εἰς τὴν Κορινθίαν μετὰ τὰς Ἱερὰς Μονῶν και ἄλλαι εὐσεβεῖς γυναῖκες, χωρὶς νὰ τὰς ἐμποδίζει πρὸς τοῦτο ἡ ἑλληειφίς χειροτονία.

Μετὰ τὸ γεῦμα μετέβησαν εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν Ὁσίου Παταπίου, ἔνθα προσεκύνησαν τὸ Λεῖψανον τοῦ Ὁσίου Παταπίου εἰς τὸ ἡμίονμον σπήλαιον, ὅπου τοὺς προσεφέρθησαν καφές και γλυκὰ.

κῆς κανθαριδίνης. Τὸ Κράτιος κατ' ἐξοχὴν πρέπει νὰ ἐπεμβαίη, διὰν οκηνοθῆται τραυματίζον θανατώσους ψυχὰς ἀνηλικίων παιδίων, χρησιμοποιοῦντες αὐτὰ εἰς ἀναπαράστασιν σεξουαλικῶν οκηνῶν.

«Ἐσχάτης ὑποστάθμης».

Δημοσιογράφος καθημερινῆς ἐφημερίδος, ἀναφερόμενος εἰς τὴν πρώτην ἐσοτὴν τοῦ βιβλίου, ἦτις ὠργανώθη ἐν τῷ ἄλλοι τῆς Κηφισίας ἔγραψε, πρὸς τοὺς ἄλλοις, τὰ ἐξῆς: «Γεγονὸς εἶναι διὰ ἀπὸ διετίας τὸ ἑλληνικὸν βιβλίον, ἔπειτα ἀπὸ κάποιαν εὐφορίαν, τὴν ὅποιαν ἐγνώρισε κατὰ τὰ πρῶτα ἀπὸ τῆς μεταπολιτεῦσεως ἔτη, μαστίζεται πάλιν ἀπὸ κρίσιν. Τὸ δυσάρεστον αὐτὸ φαινόμενον ὀφείλεται κατὰ πρῶτον εἰς τὸν προκληθέντα κορεσμόν. Ἐξεδόθησαν πάρα πολλά «πολιτικά», «κοινωνιολογικά», «προβλημα-

Ἀκολούθως οἱ Συνέδροι συνεδρίασαν ἐπὶ δίωρον εἰς τὴν κῆρσαν ὑποδοχῆς Ἱερῶν Μονῆς Ὁσίου Παταπίου και ἐπεράτωσαν τὴν παροῦσαν Σύνοδον τοῦ Συνεδρίου τοῦ Διαλόγου. Ἀνεχώρησαν δι' Ἀθήνας ἀργὰ τὸ ἀπόγευμα, ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὴν Κόρινθον τοῦ Παύλου, ἀπὸ τὴν Ἀβραμιαίαν φιλοξενίαν και ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν των μετὰ τὴν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κορίνθου.

Ίερά Μητρόπολις Ν. Ἰωνίας και Φιλαδελφείας

Κατόπιν Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ἰωνίας και Φιλαδελφείας κ. Τιμόθεος ἀπέπεμψεν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Γεωργίου Ν. Ἰωνίας τῇ Κυριακῇ 2α Ἰουλίου Δέησιν ὑπὲρ λυτρώσεως ἐκ τῆς φοβερᾶς τοῦ σειμοῦ ἀπειλῆς και ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν θυμάτων ἐκ τοῦ προσφάτου σειμοῦ τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὁμοίως κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Σεβασμιωτάτου, περιήχθη εἰς τοὺς Ἱεροὺς Νῆους τῆς περιφερείας τῆς Μητροπόλεως ἔκτακτος δίσκος ὑπὲρ τῶν σεισμοπαθῶν, τὸ πρῶτον τῷ ὅποιος ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης, εἰς ἐκδήλωσιν συμπαραστάσεως και ἀλληλεγγύης πρὸς τοὺς σεισμοπαθεῖς.

Κατόπιν ἐγγράφου τοῦ Ἰπουργείου Κοινωνικῶν Ἰγπρεσιῶν ὁ Σεβασμιώτατος κ. Τιμόθεος ἀπέπεμψε πρὸς τὸν Ἀρχιμ. Διονύσιον Παπαδάκη, Ἐφημέριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Ἀλσοῦπόλεως Νέας Ἰωνίας, τὰ διάσημα τοῦ τακτικῶ ἐβελοντοῦ αἰμοδότου.

Τῇ Δευτέρᾳ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὁ Σεβασμιώτατος κ. Τιμόθεος προέστη τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερόν Νῆον Ἁγίας Τριάδος Ἡρακλείου, και ἐχειροτόνησεν εἰς Διάκονον τὸν Ἰωάννην Γιαμουρίδη, πτυχιόχον τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς και τῆς Ἀνωτέρας Σχολῆς Ἱερατικῶν Σπουδῶν, τὸν ὅποιον και ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ ὡς ἄνω Ἱερῷ Ναῷ.

Τῇ Κυριακῇ 2α Ἰουλίου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Γεωργίου Νέας Ἰωνίας προέστη τῆς θείας Λειτουργίας και ἐχειροτόνησεν εἰς Πρεσβύτερον τὸν Διάκονον Ἀγγελον Ἀναστασίου, πτυχιόχον τῆς Ριζαρείου Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς και φοιτητὴν τῆς Θεολογίας, εἰς τὸν ὅποιον και ἀπέπεμψε τὸ ὄφφικιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου, και ἐτοποθέτησεν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰνεπόλεως Νέας Ἰωνίας.

τικὰ» και «παραμυθολογικὰ» βιβλία... Πλεῖστα ὅμως ἀπὸ αὐτὰ, ποῦ ἐγράφησαν μετὰ δεκαρολογικὰ κίνητρα, ἦσαν ἐσχάτης ὑποστάθμης: κακογραμμένα, μονομερῆ, ψευδῶδη και θρασυτάτα. Οἱ παγιδευθέντες ἀνυχεῖς ἀναγνώσται ἀηδίασαν ἀπὸ τὸ κῆμα αὐτὸ τῆς σαθούρας...».

Ἀληθῶς, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἀνέλθῃ ἡ ποιτικὴ στάθμη τοῦ ἑλληνικοῦ βιβλίου, πρέπει οἱ παντὸς εἶδους συγγραφεῖς νὰ φροντίζουν ὥστε τὰ ὑπ' αὐτῶν γραφόμενα βιβλία νὰ μὴ ἐξυπηρετοῦν ταπεινὰς σκοπιμότητας ἢ τὸ πνεῦμα τῆς φανατικῆς μονομερείας, ἀλλὰ νὰ ἀνταποκρίνονται εἰς τὰς βαθύτερας ἀνάγκας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐν τῷ ὑποσυνειδητῷ τοῦ ὀποίου πᾶλλονται και σκιροῦν νοσταλγία διὰ πᾶν ὅ,τι ἀνώτερον και εὐγενές, ὅπερ ἀπεκροσταλλώθη και ἐκληροδοτήθη εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς μακραίωνος ἑλληνικῆς παραδόσεως.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Βαρνάβα Δ. Γζωρτζάτου, Μητροπολίτου Κίτρους, Οί βασικοί θεσμοί διοικήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, ἐν Ἀθήναις 1977, σελ. 126).

Ὁ λόγιος Μητροπολίτης Κίτρους κ. Βαρνάβας διὰ τῆς ὡς ἄνω ἐργασίας του ὁλοκληρώνει τὴν μνημειώδη ἐκδοτικὴν σειρὰν περὶ τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, διὰ τῆς ὁποίας συνειδητοποιεῖται ἡ βαθεῖα ἐνότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὄχι μόνον ἐν τῇ πίστει, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ κανονικῇ τάξει. Διὰ τῆς μελέτης του αὐτῆς ὁ Σεβ. συγγραφεὺς προσφέρει περίγραμμα τῆς ἱστορικῆς ἐξελιξέως τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, καταχωρίζων, μετ' ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως, τὸν προσφάτως ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων ψηφισθέντα κατὰ τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν καὶ τεθέντα ἐν ἰσχύι Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὴν ἱστορικὴν ἀνασκόπησιν (σελ. 11 ἐξ.) ὁ σ. δίδει ἀκριβῆς καὶ εὐστοχον περίγραμμα τῆς ἐξελιξέως τῆς διοικητικῆς καταστάσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, παρέχει δὲ ἀξιόλογον ἑλληνικὴν καὶ ξένην ἐπὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφίαν. Ἐν συνεχείᾳ (σελ. 18 ἐξ.) παρέχονται ἐκτενέστεραι περιγραφαὶ τῶν ἀπὸ τῆς διακηρύξεως τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας θεσπισθέντων ἐκκλησιαστικῶν νόμων μετὰ σαφῶν καὶ ἐπιτυχῶν παρατηρήσεων καὶ κρίσεων. Ἡ ἰδιαιτέρα ἔμφασις, ἡ ὁποία δίδεται ὑπὸ τοῦ σ. εἰς τὸν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν Τόμον τοῦ 1850 διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ κειμένου (σελ. 23 ἐξ.) καὶ τῆς κανονικῆς ἀξιολογήσεως τῶν σχετικῶν γεγονότων, εἶναι ἐπαρκῶς ἠτιολογημένη, διότι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ Τόμου θεμελιούται τὸ αὐτοκέφαλον διοικητικὸν καθεστῶς τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ὡς τοῦτο ἰσχύει σήμερον καὶ καταχωρήθη διὰ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς τε Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ παράθεσις ὑπὸ τοῦ σ. τῶν Πατριαρχικῶν καὶ Συνοδικῶν Πράξεων διὰ τὴν ὑπαγωγὴν τῶν ἐπαρχικῶν Ἐπιτμησίου, Ἡπειροῦ καὶ Θεσσαλίας (σελ. 29 ἐξ.) καὶ τῶν Νέων Χωρῶν (σελ. 38 ἐξ.) μετὰ εὐσυνόπτου παρεμβολῆς τῆς μέχρι τοῦ 1925 ἰσχυσάσης ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας καλύπτει πλήρως τὴν προϊούσαν διεύρυσιν τῆς διοικητικῆς δικαιοδοσίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ παρέχει χρήσιμον βοήθημα ὄχι μόνον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σχετικὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν.

Ἡ ἐν συνεχείᾳ κριτικὴ ἀνάλυσις τῶν νέων περὶ Ἐκκλησίας νομοθετημάτων (σελ. 32 ἐξ.) παρέχει ἀνάγλυφον εἰκόνα ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς μέχρι συγχύσεως πολυνομίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν πολλαπλῶν δυσχε-

ρειῶν διὰ τὴν προώθησιν πρὸς ψήφισιν ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν ὑπὸ πολυμελῶν πολλακίς Ἐπιτροπῶν καταρτισθέντων Σχεδίων Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἡ εἰκὼν αὐτὴ γίνεται σαφεστέρα μετὰ τὴν ἐκπληκτικὴν πρᾶγματι κατάτμησιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας κατὰ τὴν περίοδον τῆς δικτατορίας, ὅποτε ἐξεδόθησαν 51 Κανονισμοὶ καὶ 58 Κανονιστικαὶ Διατάξεις πρὸς κάλυψιν νομοθετικῶν κενῶν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν νομοθεσίαν. Ὁ σ. δίδει ἐν σελ. 51 ὑποσ. 2 πλήρη κατάλογον τῶν Διατάξεων αὐτῶν, τινὲς τῶν ὁποίων ἐκρίθησαν ἀντισυνταγματικαί, καὶ παρατηρεῖ ὀρθῶς, ὅτι «ἡ τιαυτὴ πολυνομία ἐπόμενον ἦτο νὰ δημιουργηθῆ διὰ τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας νομοθετικὸν κυκεῶνα, ἐν πολλοῖς δυσχεραίνοντα τὸ ἔργον αὐτῆς» (σελ. 51-52).

Ἡ μεταπολίτευσις τῆς 24ης Ἰουλίου 1974 κατήργησε τὸ Ν.Δ. 126/1969 καὶ ἐπανέφερεν ἐν ἰσχύι τὸν προϊσχύσαντα Νόμον 671/1943, ὡς τὸ πρῶτον ἐδημοσιεύθη, διὰ τοῦ Ν.Δ. 87/1974. Ἡ διατήρησις ὅμως τῆς ἐξουσιοδοτήσεως διὰ τὴν ἔκδοσιν Κανονισμῶν καὶ Κανονιστικῶν Διατάξεων καθίστα ἀναγκαίαν τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ θέματος τῆς Καταστατικῆς νομοθεσίας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς αὐτὴ περιεγράφετο εἰς τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος. Ἡ ὑπὸ τοῦ Ν.Δ. 87/1974 συσταθεῖσα Κληρολαϊκὴ Ἐπιτροπὴ ἐξέπόνησε Σχέδιον Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ ὁποῖος, μετ' ἐπενεχθείσας ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου τροποποιήσεις συμπληρωθεὶς δι' ἀνανεώσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐβελτιώθη καὶ ὑπεβλήθη πρὸς ψήφισιν εἰς τὴν Βουλὴν. Ἡ ψήφισις του ἐγένετο κατὰ τὴν συνοπτικὴν διαδικασίαν. Ὁ σ. παρέχει πλήρη περιγραφὴν τῆς ὅλης σχετικῆς διαδικασίας, παραθέτει δὲ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Γ. Ράλλη κατατεθεῖσαν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Ἑλλήνων μετὰ τοῦ Σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτου «Εἰσηγητικὴν Ἐκθεσιν» (σελ. 56-60), διὰ τῆς ὁποίας ἀξιολογεῖται τὸ περιεχόμενον τῶν διατάξεων τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου. Ἐν συνεχείᾳ ὁ σ. παραθέτει τὸ κείμενον τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου, ὡς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων (σελ. 61 ἐξ.), καὶ κατακλείει τὴν μελέτην μετὰ χρησιμώτατον Εὐρύτεριον λεξιλογικὸν καὶ θεματολογικόν.

Ἡ μελέτη αὐτὴ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κίτρους κ. Βαρνάβα, ἡ ὁποία προστίθεται εἰς τὴν μεγάλην σειρὰν περὶ τῶν βασικῶν θεσμῶν διοικήσεως πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχικῶν καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, τὴν βραβευθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, παρέχει πλήρη καὶ κριτικὴν περιγραφὴν τοῦ ἀπὸ τῆς Παλιγγενεσίας τοῦ ἔθνους διεπιλύτου ὄντως προβλήματος τῆς Καταστατικῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ διακεκριμένος Ἱεράρχης συνθέτει ἐνταῦθα τὴν ἐπιστημονικὴν ἀριτιότητα μετὰ τῶν καλῶν μακροχρονίων προσπαθειῶν διὰ τὴν Κανονικὴν δομὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας, διὸ καὶ προσέφερον ἔργον ἀνάλογον τῆς σπουδαιότητος καὶ τῆς ἀξίας, τὴν ὁποίαν ἔχει ὁ Καταστατικὸς Χάρτης διὰ τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ ἀναγνώστης δαισιβάναται,

διεξερχόμενος τὰς σελίδας τῆς μελέτης, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος, ζήσας τὸ ἔντονον καὶ ὀξύ πρόβλημα τῆς πολυνομίας, ἐθεμελίωσε τὴν ἐπιστημονικὴν κρίσιν εἰς τὴν ἀρίστην γνώσιν τῆς Καταστατικῆς νομοθεσίας πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ εἰς τὴν ἀγωνίαν διὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν ἰ. Κανόνων. Ἡ εἰσαγωγικὴ φράσις τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐκθέσεως, καθ' ἣν «Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Ἐκκλησίας εἶναι οἱ διὰ τῶν ἄρθρων 3 καὶ 13 τοῦ ἐν ἰσχύι Συντάγματος κατοχυρούμενοι ἱεροὶ Κανόνες», ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν διάταξιν τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου περὶ τῆς αὐτοδικοῦ ἔξουσιοδότησιν ἐκδόσεως Κανονιστικῶν Διατάξεων πρὸς ρύθμισιν ἐσωτερικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας, ἱκανοποίησαν τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐαισθησίαν διὰ τὴν ὀρθὴν θεμελίωσιν τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Ὁ Σεβ. συγγραφεὺς ἐμφαντικῶς τονίζει τοῦτο εἰς τὸ ἱστορικὸν περὶ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου (σελ. 54-60), εὐχόμεθα δὲ μετ' αὐτοῦ, ὅπως τὸ συνταγματικὸν καὶ νομικὸν αὐτὸ πλαίσιον ἐπηρεάσῃ καὶ τὴν νομολογίαν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κατὰ τὴν ἀντιμετώπισιν Ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων.

ΒΛΑΣΙΟΣ Ι. ΦΕΙΔΑΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Γενικὸς Διευθυντῆς Ὁρησκευμάτων

7) Τί τοῦ Ἐμμ. Μάτθαϊάκη, Μητροπολίτου πρ. Παραθυμίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου, Ὁ Γυναικεῖος Μοναχισμὸς. Ἀθῆναι 1978 σ. 207. Ἐν τέλει πίνακες ἔργων καὶ ἄρθρων τοῦ ἰδίου ὑπὲρ τὰ 100.

Γνώστης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπὶ τοῦ θέματος διδωλογραφίας καὶ κάτοχος ἀριστος τοῦ λίαν ἐπικαίρου θέματος περὶ τοῦ Γυναικεῖου Μοναχισμοῦ, ὁ Σεβασμιώτατος Τίτος, ὁ ἀρίστως χειριζόμενος τὴν γραφίδα με λογοτεχνικὴν δεξιότητα, πραγματεύεται διὰ τοῦ ἀνά χειρὸς περισπουδάστου ἔργου θέμα τὰ μάλιστα ἐνδιαφέροντος τὴν Ἐκκλησίαν σήμερον. Τὸ πρῶτον μέρος ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν ἐκθεσιν ἐπὶ τοῦ θέματος, ἀποτελεῖται δὲ ἐξ ἐννέα κεφαλαίων, κατὰ τὴν ἀκόλουθον σειράν: Α' Ἱστορία τοῦ γυναικεῖου μοναχισμοῦ. Β' Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς τῶν πρώτων αἰώνων γράψαντες ἔργα περὶ παρθενίας. Γ' Διάδοσις τοῦ γυναικεῖου μοναχισμοῦ. Δ' Ὁ θεσμὸς τῶν διακονισσῶν. Ε' Αὐτοκράτειραι τοῦ Βυζαντίου καὶ θυγατέρες αὐτῶν καταφυγεῖσαι εἰς γυναικειῶς Μονάς. ΣΤ' Διατήρησις τοῦ γυναικεῖου μοναχισμοῦ κατὰ τοὺς μετέπειτα καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κ) πόλεως χρόνους. Ζ' Ὁ σύγχρονος ἐν Ἑλλάδι γυναικεῖος μοναχισμὸς. Η' Αἱ ἐν Ἑλλάδι γυναικειῖαι Μοναί. Θ' Αἱ παρά τοις παλαιοημερολογίταις γυναικειῖαι Μοναί. Εἰς τὸ δεύτερον μέρος παρατίθεται ὀνομαστὶ Ἀγιολογίαν δ-σίων γυναικῶν μοναχῶν, κατ' ἀλφαβητικὴν σειράν. — Ἔργων λίαν ἐπικαίρων καὶ διδακτικῶτατον.

Κ. Γ. ΜΠΟΝΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Προκειμένης τῆς πληρώσεως τῆς τρίτης (Γ') νομοθετημένης κενῆς θέσεως Ἱεροκλήρυκος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1068)593)4.4.1978 Πράξεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 51 ΦΕΚ 12.4.78 τ.Α'. καὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1)16.4.1978 Ἀποφάσεως τοῦ Κ.Δ.Σ.) ΟΔΕΠ, δι' ἧς ἐνεκρίθη ἡ αἰτουμένη πρὸς τοῦτο πίστωσις, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον, υποβάλλωσιν ἡμῖν ἅπαντα τὰ προβλεπόμενα ὑπὸ τοῦ Νόμου δικαιολογητικά.

Ἐν Ναυπάκτῳ τῇ 8ῃ Ἀυγούστου 1978

† Ὁ Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὸ Ν.Δ. 1938)1973 «περὶ συστάσεως ὀργανικῶν θέσεων διακόνων» καὶ τὸ ἄρθρον 52 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Θεῶν καὶ Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους προβλεπόμενα προσόντα καὶ βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν τοῦ Ἱεροδιακόνου τῶν Ἱερῶν Ἐνοριακῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Νικάνδρου καὶ Ἰωαννικίου Ἀριδαίας, 2) Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Γιαννιτσῶν, 3) Ἀγίας Σκέπης Ἐδέσσης, 4) Ἀγίου Νεκταρίου Ἐδέσσης καὶ 5) Ἀγίου Ἀθανασίου Κουφαλίων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα Πιστοποιητικά, καθ' ὅσον μετὰ ταῦτα θέλομεν προβῆ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Ἐδέσῃ τῇ 9ῃ Ἀυγούστου 1978

† Ὁ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Λαβόντες ὑπ' ὄψει 1) Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1398)1973 Ν. Διάταγμα, 2) Τὴν ὑπ' ἀριθ. 720)1.8.1973 ἀπόφασιν ἡμῶν, περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς τοὺς Ἐνοριακοὺς Ἱερούς Ναοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ 3) Τὸ ἄρθρον 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κάτωθι ὀργανικὰς θέσεις Διακόνων τῶν Ἐνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγίου Γεωργίου Ναυπλίου, 2) Ἀγίου Πέτρου Ἀργους καὶ 3) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀργους, προσκαλοῦμεν πάντας τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», υποβάλλωσιν ἡμῖν πάντα τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 12ῃ Ἀυγούστου 1978

† Ὁ Ἀργολίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 35-36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά ἐνὸς κατάληψιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως, τοῦ ἐν τῇ ἐπορῇ Βαρδάρης Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἀγίου Γεωργίου.

Ἐν Ἀρναίᾳ τῇ 13ῃ Ἀυγούστου 1978

† Ὁ Ἱερισσοῦ, Ἀγ. Ὁρους καὶ Ἀρδαμερίου ΠΑΓΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κερκύρας καὶ Παξῶν

Ἐχοντας ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ Κανονισμοῦ ὑπ' ἀριθ. 2)1969 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ

Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἱ. Θεοτόκου Βλαχερνῶν Φουντάνας Παξῶν - Κερκύρας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, Ἐκκλησιαστικῶν Νόμων καὶ Κανονισμῶν ἀπαιτούμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῷ Δελτίῳ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά καὶ πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κερκύρα τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1978

† Ὁ Κερκύρας καὶ Παξῶν ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου

Προκειμένου νὰ προδῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τῶν Ἱεροκηρύκων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Παραμυθίας, Φιλιατῶν, Γηρομερίου καὶ Πάργας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς εικοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως, τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα δικαιολογητικά ἦτοι: 1) Αἵτησιν, 2) Πιστοποιητικὸν ὑγείας, 3) Πιστοποιητικὸν Στρατοῦ τύπου Α', 4) Πιστοποιητικὸν Εἰσαγγελίας Ἐφετών, 5) Πιστοποιητικὸν Εἰσαγγελίας Πλημμελειοδικῶν, 6) Ἀπόσπασμα Ποινικοῦ Μητρώου, 7) Πιστοποιητικὸν Γεννήσεως, 8) Ἀντίγραφον Πτυχίου, 9) Χειροτονητήριον, 10) Ὑπεύθυνον Δήλωσιν τοῦ Ν. 105, δι' ἧς νὰ δηλωθῆται, ὅτι ὁ ἐνδιαφερόμενος δὲν τελεῖ ὑπὸ δικαστικῆν ἀντίληψιν ἢ ἀπαγόρευσιν, δὲν ἔχει στερηθῆ τῶν πολιτικῶν ἀποτῶ δικαιωμάτων καὶ δὲν ἔχει πτωχεύσει.

Ἐν Παραμυθία τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1978

† Ὁ Παραμυθίας ΤΙΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κάτωθι κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς κειμένης Νομοθεσίας «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά: 1) Νεοχωρίου Δομοκοῦ.

Ἐν Λαμῖα τῇ 13ῃ Αὐγούστου 1978

† Ὁ Φθιώτιδος ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀριθ. { Πρωτ. 3403
Διεκπ. 1574 } Ἀθήνησι τῇ 22ῃ Αὐγούστου 1978

Ἀνακοινῶνται ἢ ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς ὑπαρξίς ἐφημεριακῶν κενῶν, ἅτινα δύνανται νὰ καλύψωσιν ἐνδιαφερόμενοι ἔγγραφοι Θεολόγοι.

Διὰ πλείονας πληροφορίας δύνανται νὰ ἀποτεινωσιν εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς (Δ)νσις: GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE OF NORTH AND SOUTH AMERICA 10 EAST 79TH STREET N.Y.N.Y. 10021 — Τηλέφ. 212-626-2500).

Ἐντολῇ καὶ ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱεράς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ὁ Ταλαντίου ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΣΕΒΑΣΤΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΙΟΝΗΣ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου

Ἀκαδημαϊκός

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Α) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἑτησίως.

Β) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 12 ἑτησίως.

Τιμὴ ἑκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κ. Γ. Μπόνη, Ὁμοτ. Καθ. Παν/μίου Ἀθηνῶν Ἀκαδημαϊκοῦ, Ἐπὶ τῇ Κοιμήσει τῆς Θεοτόκου.

Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θουατείρων καὶ Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρου, Θεολογικαὶ Ἀπόψεις ἐπὶ τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν.

Σεβ. Μητροπ. Μύρων Χρυσοστόμου, Ὁ Θρόνος καὶ τὸ Πλήρωμα.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ὁ θάνατος Πάπα Παύλου τοῦ ΣΤ'.

Ἀρχιμ. Δαμασκηνοῦ Βράνα, Τὸ Μήνυμα τοῦ Ἀπ Παύλου στοὺς Ἀθηναίους χθές καὶ σήμερα.

Ἀρχιμ. Κων/νου Παπαδάκη, Ὁ Σχολάρχης πρὸς τοὺς Ἀποφοίτους τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλ/κῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν.

Πρωτοπρ. Στεφάνου Ἀβραμίδη, Ἐπίσκεψις εἰς Ρωσσίαν — Ἐπίσκεψις εἰς Ἀρμενίαν.

Πίναξ τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐγγραφήν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων.

Παρατηρήσεων στήλη.

Ἀνακοινώσεις τοῦ TAKE.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Βιβλιοκρισίαι.

Παράρτημα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ. 710.78

Προστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασία 3, Ζωγράφου. Τηλ. 787.878.